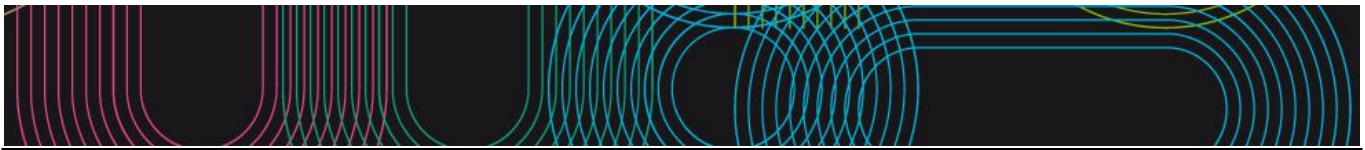

[TABLA DE ERROS](#)

Lugar do erro	Descrición
Materia V03G020V01104, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folla (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Cliccando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfce@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
V03G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
V03G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
V03G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
V03G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
V03G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6
V03G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
V03G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
V03G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
V03G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
V03G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
V03G020V01304	Econometría	1c	6
V03G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
V03G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
V03G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
V03G020V01404	Macroeconomía	2c	6

V03G020V01405	Políticas económicas	2c	6
---------------	----------------------	----	---

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
V03G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
V03G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
V03G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
V03G020V01505	Teoría da organización	1c	6
V03G020V01601	Análise contable	2c	9
V03G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
V03G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
V03G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01701	Investigación comercial	1c	6
V03G020V01702	Planificación financeira	1c	6
V03G020V01901	Auditoría	1c	6
V03G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
V03G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6
V03G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6
V03G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
V03G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
V03G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
V03G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6
V03G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
V03G020V01910	Mercadotecnia sectorial	1c	6
V03G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
V03G020V01912	Técnicas operativas estatísticas	2c	6
V03G020V01921	Dereito do comercio internacional	1c	6
V03G020V01922	Enxeñaría financeira	1c	6
V03G020V01923	Finanzas internacionais	1c	6
V03G020V01925	Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica	1c	6
V03G020V01926	Contabilidade financeira avanzada	2c	6
V03G020V01927	Creación e simulación de empresas	2c	6
V03G020V01928	Dereito penal de empresa	2c	6
V03G020V01929	Dirección de recursos de información	2c	6
V03G020V01930	Mercadotecnia responsable	2c	6
V03G020V01931	Xestión bancaria	2c	6
V03G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Materia	Economía: Microeconomía			
Código	V03G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	González Savignat, María del Mar			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Ferrero Martínez, María Dolores Giménez Fernández, Eduardo Luís González Savignat, María del Mar Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	savignat@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/savignat			
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da *microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista do equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do Estado na formulación da política económica.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- Saber estar / ser
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

- Lograr o manexo, por parte do *estudiantado, dos conceptos básicos da análise *microeconómica, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír razoamentos económicos sinxelos que, mediante unha representación simplificada da realidade, permitan tratar adecuadamente o problema.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1
- Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG13 CE16 CT1
- Espertar o interese do alumnado respecto á análise dos efectos das políticas *microeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG10 CE2 CE16
Ademais, fomentar o traballo en equipo e potenciar habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CE16 CT1

Contidos

Tema	
*I.- Introducción	Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. *Microeconomía e *macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible. Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda. A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia.
*II. A conduta dos consumidores	Tema 3. Os gustos, o orzamento e a elección do consumidor. As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición orzamentaria e as variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado.
*III. A conduta da empresa	Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais *decrecientes. Descrición dos rendementos de escala. Tema 5. Os custos de produción. Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo. Tema 6. *Maximización de beneficios e oferta competitiva. Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e *maximización de beneficios. *Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de pechar. A oferta individual e de mercado.

*IV. O funcionamento dos mercados competitivos e o benestar	Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica. Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar.
*V. Cando os mercados non funcionan	Tema 8. O poder de mercado. Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a *maximización dos beneficios. O custo do monopolio en termos de benestar. *Oligopolio e competencia *monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio do poder de mercado. Tema 9. *Externalidades, bens públicos e información *asimétrica. *Externalidades e *ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do *parásito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Sesión maxistral	52.5	84	136.5
Probas de resposta curta	4	33	37
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán ao alumnado con antelación para que os solucione antes da clase. Dese modo, identificará aquelas cuestións que lle resultan máis dificultosas e poderá dirimir as súas dúbidas na clase. Tamén se realizará o seguimento de aprendizaxe do *estudiantado mediante pequenas probas e exercicios que terá que realizar e/ou entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios, en grupos reducidos, se *efecturarán diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo *estudiantado nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	Nas clases teóricas exporanse os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que o alumnado lea con anticipación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Titoría en grupo	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Probas de resposta curta	Exame escrito (8 puntos). Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico do primeiros seis temas da materia e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames. A proba final constará de dous partes (a primeira corresponderase cos temas do un ao seis e, a segunda, cos restantes) cada unha das cales se valorará sobre 4 (o alumno debe obter como mínimo 1,5 puntos en cada parte, senón estará suspenso, sendo necesario obter 4 puntos ou mais para aprobar o exame e poder sumar esta nota á avaliación continua). A nota do exame obterase da media *aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte. Esta nota sumárase á avaliación continua (se se cumpren os requisitos anteriores) e apróbase cunha nota de 5 puntos ou mais. O alumnado que supere o exame parcial, só terá que examinarse, na proba final, da segunda parte que se corresponde cos temas restantes. O estudante que non supere o exame parcial terá que examinarse de toda a materia na proba final.	80	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Cada unha destas probas valorarase, como máximo, con 1 punto.	20	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación do *estudiantado que non se presenta ao exame será a que obtivese por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos. A nota obtida na avaliación continua (20% da nota final) poderase manter para todas as convocatorias do ano académico 2015/16.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 6ª edición, 2012,

Pindyck, R. y Rubinfeld, D, Microeconomía, Prentice Hall, 8ª edición, 2013,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

As particularidades da materia serán publicadas en *FAITIC.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de administración				
Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	V03G020V01102			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Quintas Corredoira, María de los Ángeles			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Pérez Pereira, Santos Quintas Corredoira, María de los Ángeles Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Correo-e	quintas@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	La materia persigue introducir la disciplina que vertebra el grado, prestando atención a las diferentes funciones que la integran y haciendo hincapié en su aplicación al ámbito empresarial			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber hacer - Saber estar /ser
CG2	Pensamiento crítico y autocrítico	- saber hacer - Saber estar /ser
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber hacer - Saber estar /ser
CE1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial	- saber
CE3	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección	- saber
CE5	Poseer y comprender conocimientos acerca de: La relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial	- saber
CE11	Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales	- saber - saber hacer
CE15	Tener la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética	- saber hacer
CE16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	- saber hacer
CT3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	- Saber estar /ser
CT5	Motivación por la calidad y la mejora continua	- Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conseguir que el alumnado distinga los principios conceptos relacionados con el entorno y con las funciones directivas (planificación, organización, dirección y control) y los vincule con el funcionamiento de las empresas. Se pretende que sean capaces de analizar todas las áreas de las empresas y las relaciones que se producen entre estas y fuera de las mismas.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE15 CE16 CT3 CT5

Ser capaces de aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16 CT3 CT5
Que los alumnos sepan reunir, analizar e interpretar fuentes de información relevantes para emitir juicios que incluyan la reflexión y defensa de argumentos, resolución de problemas y el análisis sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica o ética. Asimismo ha de saber citar y referenciar con corrección dichas fuentes de información.	CG1 CG2 CG13 CE15 CE16 CT3 CT5
Capacitar al alumno para poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones, de forma objetiva, sintética y comprensible, a un público tanto especializado como no especializado; con claridad, evitando las barreras de comunicación y potenciando el trabajo en equipo.	CG1 CE1 CE3 CE5 CT5

Contenidos

Tema

Pensamiento administrativo: escuelas y enfoques relevantes.

Estructura y dinámica del medio. La organización como sistema abierto y responsable.

Toma de decisiones y planificación.

Organización.

Liderazgo, cultura e influencia en el contexto global.

Control y seguimiento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas y/o ejercicios de forma autónoma	0	38	38
Resolución de problemas y/o ejercicios	20	20	40
Estudios/actividades previos	0	10	10
Sesión magistral	30	30	60
Pruebas de respuesta corta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios de forma autónoma	Prueba objeto de evaluación continua. Consiste en la resolución de forma individual o en grupo de cuestiones formuladas (casos de empresas, ejercicios de toma de decisiones y trabajo en grupo).
Resolución de problemas y/o ejercicios	Prueba objeto de evaluación continua. Consiste en la resolución de forma individual o en grupo de cuestiones formuladas, guiadas y supervisadas por el profesorado de la disciplina. Se evaluará la participación del estudiantado y la comprensión de la materia. Incluye prácticas de seminario (casos de empresas, ejercicios de toma de decisiones y trabajo en grupo)
Estudios/actividades previos	Son tareas que necesariamente tendrá que hacer el alumno antes de acudir las clases (lecturas de textos, búsqueda de información...)
Sesión magistral	Exposición por parte del profesorado de los contenidos sobre la materia objeto de estudio y fundamentos teórico-prácticos para la resolución de problemas y/o ejercicios objeto de evaluación continua, que tiene que desarrollar el alumno. Se controlará e incentivará la asistencia y participación activa del alumno en el desarrollo de este epígrafe metodológico de la materia.

Atención personalizada	
	Descripción
Sesión magistral	Tiempo reservado para orientar y atender al alumnado, y resolver sus dudas en el proceso de adquisición de las competencias de la materia.
Resolución de problemas y/o ejercicios de forma autónoma	Tiempo reservado para orientar y atender al alumnado, y resolver sus dudas en el proceso de adquisición de las competencias de la materia.
Resolución de problemas y/o ejercicios	Tiempo reservado para orientar y atender al alumnado, y resolver sus dudas en el proceso de adquisición de las competencias de la materia.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se valorará la participación del alumno, su capacidad de crítica, su capacidad expositiva en la resolución de estos ejercicios en las prácticas	32	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16 CT3 CT5
Estudios/actividades previos	En las practicas se valorará si el alumno realizó las *tareas propuestas necesarias para realizar las prácticas de forma eficiente (lecturas, búsqueda de información)*	8	CG13 CT3 CT5
Pruebas de respuesta corta	Será necesario aprobar este apartado para aplicar porcentajes y evaluar prácticas. Prueba para evaluar las competencias adquiridas que incluye preguntas directas sobre un aspecto concreto. El estudiante debe responder de manera directa y breve en función de los conocimientos que tenga sobre la materia. Constará de preguntas cortas a nivel de concepto, enumeración o resumen sintético sobre los contenidos de la materia.	60	CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar la materia será necesario aprobar el examen teórico; a partir de ahí se aplicará el criterio (60%-40% relativo a examen y prácticas). Para aplicar la evaluación continua será obligatoria la asistencia a un 80 % del total de las clases prácticas salvo ausencia justificada.

* Se valorará con 0.25 puntos a realización del curso virtual organizado por la Biblioteca &“Conoce la Biblioteca y aprende a buscar, evaluar y utilizar la información&“; dirigido al alumnado de 1º grado y que tiene como objetivo que el estudiante adquiera los conocimientos básicos para buscar, analizar, seleccionar y organizar la información de manera eficiente, así como utilizar y comunicar la información eficazmente de forma ética y legal.

Los exámenes de la materia en el grado de Administración y Dirección de Empresas serán en la facultad de económicas y empresariales en las siguientes fechas:

- Convocatoria fin de carreira: 25 de setembro de 2015 a las 14:00H
- Convocatoria ordinaria: 13 de enero de 2016 a las 10:00H
- Convocatoria extraordinaria: 27 de xunio de 2016 a las 9:00 H

Esta materia en el PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas-Grado en Derecho se imparte en el 1º cuatrimestre del 1º curso y el profesorado responsable está integrado por: Raquel Arévalo Tomé y Santos Pérez Pereira

Fuentes de información

Robbins, S., De Cenzo, D., Fundamentos de Administración, Pearson-Prentice Hall, 6ª Edición, México, 2009
Robbins, Coulter, Administración, Pearson Educación; 12ª edición, México, 2014
Stoner, Freeman y Gilbert, Administración, Prentice Hall, México
Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., Fundamentos de Dirección de Empresas, Thomson; 2ª edición, Madrid, 2014
Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., Administración. Un enfoque basado en competencias, Thomson, 10ª Edición, México, 2005
Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., Administración Estratégica: Competitividad y globalización: conceptos y casos, International Thomson, 7ª Edición, México, 2008
Amaru, A., Fundamentos de Administración, Pearson Educación, México, 2009
Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; Caballero Fernández, Gloria y García-Pintos Escudero, , Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctico., Delta publicaciones, 2010

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Empresa: Gestión de empresas/V03G020V01203
Dirección comercial I/V03G020V01403
Dirección de operaciones/V03G020V01302
Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	V03G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Martínez Domínguez, María Blanca Facal Rodríguez, María Jesús Isabel			
Profesorado	Facal Rodríguez, María Jesús Isabel Martínez Domínguez, María Blanca			
Correo-e	blancam@uvigo.es cfacal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende: - Mostrarlle ao alumnado os cambios económicos, industriais e organizativos ao longo da historia, usando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e das ciencias sociais próximas. - Analizar o desenvolvemento da economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno. - Observar e analizar os efectos de acontecementos cruciais sobre a realidade socioeconómica. - Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global —por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais, FMI, ou a OMC— e os efectos do cambio tecnolóxico a curto, medio e longo prazo.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita			- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			- Saber estar / ser
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía			- saber - saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa			- saber - saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial			- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo			- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Aprender e comprender o proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Coñocer e analizar o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas o longo do tempo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Distinguir os condicionantes e as forzas que impulsaron o frenanaron o desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4
Identificar as fases do crecemento económico moderno e coñecer os cimentos do cambio económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Comprender os procesos de aparición, transformación e crise das formas de organización empresarial o longo do tempo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT5

Contidos

Tema

Tema 1. Introducción á historia económica mundial.	Historia económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As flutuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. Evolución do comercio e da manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial e a segunda revolución tecnolóxica.	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de industrialización: factores de produción e innovacións. Revolución industrial e difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX: A primeira Globalización	A gran diverxencia O comercio internacional e a primeira globalización 1870-1913 O movemento internacional de factores. O sistema monetario internacional: o patrón ouro.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras (1919-1939). A economía internacional na época dourada do capitalismo (1945-1973). A crise, as modificacións da economía mundial A segunda globalización (1973-2010).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Traballos de aula	15	45	60
Titoría en grupo	5	0	5
Outras	2	53	55

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de maneira sintética, secuencial e motivadora os aspectos claves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de historia económica; as restantes sesións estarán destinadas a exposición do temario. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa do estudantado.
Traballos de aula	É una instancia para socializar, depurar, sintetizar os coñecementos adquirido na preparación da sesión. Concíbese como un proceso de aprendizaxe continuado. Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas dacordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e /ou de comentarios de series estadísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios, discusión de documentos históricos, ou ben a realización dun esquema, síntesis, ou mapa conceptual do material previamente distribuído. Todas estas tarefas realizaránse individualmente ou por equipos de traballo.
Titoría en grupo	Dirixidas a resolución de dúbidas e a consolidación dos coñecementos e habilidades adquiridas.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Explicación e resolución de dúbidas xurdidas no transcurso das actividades realizadas nos traballos de aula, nas titorías en grupo e nas sesións maxistrais. A atención personalizada complementarase con seis horas semanais na titoría de despacho.
Traballos de aula	Explicación e resolución de dúbidas xurdidas no transcurso das actividades realizadas nos traballos de aula, nas titorías en grupo e nas sesións maxistrais. A atención personalizada complementarase con seis horas semanais na titoría de despacho.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos de aula	Evaluación da coherencia e calidade do traballo, esquema, síntesis ou mapa conceptual, ou a valoración dos exercicios (comentario e análise de gráficos, series estadísticas, ou textos, a resolución de cuestións e problemas).	de 0 a 30	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
	Valorarase a asistencia, a participación, o cumprimento, a aptitude, os aspectos formais (redacción, sintaxis, ortografía, ...) así mesmo a expresión oral.		
Outras	1.- Preguntas de desenvolvemento sobre os contidos do temario e das actividades realizadas nos traballos en aula.	de 0 a 70	CG1 CG2 CG5 CE2 CE4 CE5 CE6
	2.- As respostas tendrán que estar estruturadas, e razoadas correctamente. Se valorará a súa redacción correcta, clara e comprensible.		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- 1.- A avaliación contida nesta guía docente está dirixida a alumnas e alumnos de **ensinanza presencial**:
- 2.- **Titorías en grupo** son de asistencia **obligatoria**. Realizaráanse **duas sesións de 2h e 30'** cada unha.
- 3.- **Traballo de aula** (sesións de clases prácticas) son actividades de asistencia **obligatoria**. Realizaráanse **seis, de 2h e 30' cada unha**. As seis sesións proporcionan o **30% da nota final**, sempre que, ademais, a/o alumna/o, **obteña un 4 no examen final**. A nota obtida nas sesións de traballo en aula solo terá vixencia nas convocatorias ás que da dereito a matrícula de cada curso académico.
- 4.- En conxunto, sesións de traballo en aula e titorías en grupo, **deben completar sete sesións de asistencia, como requisito que a/o alumna/o debe cumprir para seren avaliada/o por esta actividade**.
- 5.- **Outras**, se corresponde coa proba ou examen final. A cualificación obtida nesta proba supondrá o 70 % da nota final.
- 6.- Datas e horarios das probas de avaliación:

Convocatoria ordinaria **18 de enero de 2016**;

Convocatoria extraordinaria 30 de junio de 2016

"No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade de Ciencias Económicas e Empresarias de Vigo fccee.uvigo.es/es.

Bibliografía. Fontes de información

- CAMERON, R.; NEAL, L., Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente, 2005, Alianza, Madrid.
- CAMPS CURA, E., Historia Económica Mundial. La Formación de la economía internacional (Siglos XVI - XX), 2013, Mc Graw Hill, Madrid.
- COMÍN COMÍN, F., Historia Económica Mundial. De los orígenes a la actualidad, 2011, Alianza, Madrid.
- COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.), Historia económica mundial: siglos X-XX, 2005, Crítica, Barcelona.
- DE VRIES, J., La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente, 2009, Crítica, Barcelona.
- FELIU, G.; SUDRIÀ, C., Introducción a la historia económica mundial, 2013, Universidad de Valencia, Valencia.

MADDISON, A., La Economía mundial: una perspectiva milenaria, 2002, Mundi-Prensa, Madrid.

PALAFOX, J.(Ed), Los tiempos cambian.Historia de la economía, 2014, Tirant Humanidades, Valencia.

TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.), Guía práctica de historia económica mundial, 2005, Universitat de Barcelona, Barcelona.

ZAMAGNI, V., Historia económica de la Europa Contemporánea, 2005, Crítica, Barcelona.

Como libros de referencia para o aprendizaxe da materia, recoméndase o uso de:

CAMPS CURA, E., **Historia económica mundial. la formación de la economía internacional (Siglos XVI-XX)**, 2012, Mc Graw Hill, Madrid.

FELIU, G.; SUDRIÀ, C.**Introducción a la historia económica mundial**,2013, Universidad de Valencia, Valencia,2ª edición.

PALAFOX,J. (Ed), **Los tiempos cambian. Historia de la economía**, 2014, Tirant Humanidades, Valencia.

Recomendacións

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia, sería conveniente que o alumnado tivera:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos máis relevantes).
2. Certos coñecementos e experiencia na realización de esquemas, mapas conceptuales, resumo e síntese.
3. Manexo básico de follas de cálculo (ex.: Excel), procesadores de texto (ex.: Word), TIC.
4. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se levan a cabo co alumnado na materia, e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico, promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que poidesen xurdir.

Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Utilizarase a plataforma TEMA en fatic.uvigo.es na que constaran as instrucións concretas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	V03G020V01104			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Alonso Álvarez, José Nicanor Hervés Beloso, Francisco Javier			
Profesorado	Alonso Álvarez, José Nicanor García Cutrin, Francisco Javier Hervés Beloso, Francisco Javier Mirás Calvo, Miguel Ángel Quinteiro Sandomingo, María del Carmen Sanmartín Carbón, Esperanza Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	jnalonso@uvigo.es fjhervas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese			- saber - saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita			- saber - saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia			- saber
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			- saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial			- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais			- saber - saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
- Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.				CG1 CG6 CE7 CE12
- Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias das distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.				CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12

- Ser capaz de formular modelos simples de relación das variables económicas baseados no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12
- Ter habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto na expresión oral como na escrita.	CG1 CG5 CG6 CE7 CE12

Contidos

Tema	
1. Funcións dunha variable real.	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cadráticas.
5. Derivadas parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.
7. Optimización sen restricións.	Condicións necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condicións suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condicións suficientes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o estudantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.

Atención personalizada

Descrición

Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
------------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	CG1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	CG14
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	CG14 CE7 CE12
Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	CG1 CG14
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final.	60	CG1 CE7 CE12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., . Análisis matemático para la economía I y II, , Madrid: A.C., 1987.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía española e mundial				
Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	V03G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Iglesias Malvido, Carlos Suris Regueiro, Juan Carlos			
Profesorado	González Gómez, Manuel Iglesias Malvido, Carlos Padín Fabeiro, María Carmen Suris Regueiro, Juan Carlos			
Correo-e	calu@uvigo.es jsuris@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Española e Mundial é unha materia básica que consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do estudante, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC). As AB son comúns para todos os Centros onde se imparte a titulación de ADE, mentres que as AC son específicas de cada centro.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese			- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita			- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación			- Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo			- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			- saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía			- saber
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial			- saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
- Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.				CE2
- Manexar a información proporcionada polas fontes estatísticas da economía mundial e de España.				CG1 CE16

- Sintetizar a información estatística en indicadores económicos relevantes.	CG1 CE16
- Consultar directamente as referencias bibliográficas.	CE16
- Elaborar e expoñer os resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, e realizar gráficos e presentacións.	CG1 CE16 CT1
- Redactar e sintetizar os resultados anteriores.	CG1 CG2 CG5
- Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CT1 CT5
- Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	CT1 CT5
- Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial.	CT1 CT5
- Amosar motivación pola calidade e pola mellora continua.	CT1 CT5
- Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas	CG5 CG14

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Principais conceptos: Crecemento e Desenvolvemento. Fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II. Economía mundial.	Os factores do crecemento económico: estratexias e experiencias. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. Institucións e relacións económicas internacionais
Parte III. Economía española.	Evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. A especialización produtiva e comercial. Eficiencia, sustentabilidade e equidade.
Parte IV: A actualidade da economía española e mundial.	Temas de actualidade da economía mundial. Temas de actualidade da economía española.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	39	39
Probas de tipo test	0	20	20
Probas de resposta curta	0	30	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Observación sistemática	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.

Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio en que deberá aprender a manexar información para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudiantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación), a súa representación e análise.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Forman parte das Actividades Complementarias, de carácter presencial ou non presencial, consistentes en probas onde os estudantes demostren a súa capacidade individual para resolver un exercicio de xeito autónomo, sen necesidade de tutorización persoal.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.
Probas de resposta curta	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.
Observación sistemática	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades Complementarias de traballo persoal (non presencial). Exercicios que demostren a capacidade autónoma de cada estudante.	20	CG1 CG5 CT1
Probas de tipo test	Actividades básicas de traballo persoal (presencial e non presencial) que inclúe a realización de cuestionarios vinculados ás clases maxistras e ás sesións prácticas de laboratorio.	20	CE2 CT5
Probas de resposta curta	Actividades básicas de traballo persoal (presenciais ou non presenciais) consistentes en responder por escrito, de forma sintética, ás preguntas relevantes de cada tema do programa (desenvolto nas sesións maxistras).	20	CG1 CG2 CG5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Actividades complementarias (presencial ou non presencial) consistentes en relacionar os resultados do conxunto das actividades da materia, tanto dos contidos teóricos como prácticos.	30	CG1 CG2 CG5 CG9 CG13 CG14 CE16
Observación sistemática	Nesta Centro, avaliarase a actitude persoal do estudante que se verificará a través do seguimento periódico.	10	CG8 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O exame representará como mínimo o 60 por cento da avaliación final.

Cando non proceda a avaliación continua, realizarase un exame final que poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, similares ao sistema de avaliación descrito anteriormente.

As datas para os exames son as establecidas no Calendario oficial de cada Centro e publicadas na súa páxina web. Para a primeira convocatoria, o Xoves 19 de Maio de 2016 ás 10 horas, e para a segunda o Martes 12 de Xullo de 2016 ás 9.00 horas. O exame desta materia no Dobre Grao ADE-Dereito será o 15/01/2015 para a convocatoria ordinaria e o 08/07/2016 para a convocatoria extraordinaria.

O exame correspondente á segunda convocatoria seguirá o mesmo modelo e criterios de cualificación co exame final.

Neste Centro, a puntuación acadada no Exame Final representará un 60 por cento da Cualificación Final e a avaliación continua un 40 por cento.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2013, 2013

Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Estructura Económica Mundial, Síntesis, 2001

Alternativamente, tamén se poden consultar as seguintes referencias:

Recomendacións

Outros comentarios

Para o correcto seguimento da materia é preciso contar con acceso a internet e unha conta de correo electrónico, a utilización da Plataforma de Docencia Virtual e o o manexo de programas informáticos básicos (unha folla de cálculo e un procesador de textos).

Neste Centro, a Plataforma de Docencia Virtual será a Plataforma Tem@.

Aqueles estudantes que non dispoñan de internet, poderán usar ordenadores de acceso libre existentes na Facultade.

Tamén se recomenda nesta Centro, a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso. O profesorado responsable está integrado por Gonzalo Caballero Míguez (coord.) e David Soto Oñate.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Matemática de las operaciones financieras				
Materia	Empresa: Matemática de las operaciones financieras			
Código	V03G020V01202			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castellano			
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Rodríguez Parada, Sonia			
Profesorado	Cabaleiro Casal, M ^a José Rodríguez Parada, Sonia			
Correo-e	srparada@uvigo.es			
Web	http://www.faitic.es/V03G020V01_G020202			
Descripción xeral	La materia Matemática de las operaciones financieras introduce al alumno en la lógica de la valoración financiera, indispensable para la toma de decisiones y la correcta interpretación de la información en el ámbito de las finanzas y la contabilidad. Bajo el principio básico del valor del dinero en el tiempo, el estudiante conoce, comprende y aplica la metodología matemático-financiera al análisis de las operaciones financieras más frecuentemente contratadas. Se presta especial atención al cálculo de costes y rendimientos reales de las operaciones financieras.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber hacer
CG2	Pensamiento crítico y autocrítico	- saber hacer - Saber estar /ser
CG3	Habilidades relacionadas con el uso de aplicaciones informáticas utilizadas en la gestión empresarial	- saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber hacer - Saber estar /ser
CE7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial	- saber
CE9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	- saber - saber hacer
CE12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales	- saber hacer
CE13	Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	- saber hacer
CE16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	- saber hacer
CT3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	- Saber estar /ser
CT4	Compromiso ético en el trabajo	- Saber estar /ser
CT5	Motivación por la calidad y la mejora continua	- Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Emplear las herramientas de valoración financiera más apropiadas para la resolución de los problemas planteados	CG1 CE9 CE12
Mostrar fluidez en la resolución de los problemas financieros básicos e interpretar correctamente sus resultados	CG1 CE12

Utilizar, de forma adecuada, vocabulario y simbología matemático-financiera	CG1 CE7
Juzgar la consistencia de sus resultados	CG2
Resolver cuestiones financieras mediante el uso de la hoja de cálculo	CG3
Organizar de forma eficiente el aprendizaje	CG13
Identificar el campo de aplicación general de la Matemática financiera	CE7
Distinguir los aspectos esenciales de las operaciones financieras	CE7
Aplicar la lógica de la valoración financiera a nuevas operaciones	CE13
Manejar fuentes de información económico-financiera fiables y actualizadas	CE16
Incorporar la retroalimentación personalizada para consolidar su proceso de aprendizaje	CT3
Mostrar una actitud respetuosa con los demás y consigo mismo en su proceso de aprendizaje	CT4
Realizar actividades que se proponen de forma voluntaria para su autoevaluación	CT5

Contenidos

Tema	
1. Conceptos básicos: lógica de la valoración financiera y operación financiera	1.1. Valor del dinero en el tiempo 1.2. Capital financiero 1.3. Comparación y elección de capitales financieros 1.4. Ley financiera 1.4.1. Ley financiera de capitalización 1.4.2. Ley financiera de descuento 1.5. Suma financiera de capitales financieros 1.6. Operación financiera 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática en una operación financiera 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo 1.8. Principios lógicos de valoración financiera 1.8.1. Subestimación de capitales futuros respecto a los presentes de igual cuantía 1.8.2. Proyección o sustitución financiera para capitales financieros 1.8.3. Productividad nominal 1.8.4. Equivalencia en toda operación financiera
2. Operaciones financieras de capitalización	2.1. Leyes financieras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interés simple 2.2.4. Tipos de interés 2.2.5. Liquidación de intereses en una cuenta corriente 2.3. Capitalización compuesta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interés compuesto 2.3.4. Tipos de interés 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple y compuesta 2.5. Reserva matemática de una operación financiera de capitalización 2.5.1. Cálculo por el método retrospectivo 2.5.2. Cálculo por el método prospectivo 2.6. Tipo de interés e inflación

3. Operaciones financieras de descuento	3.1. Leyes financieras de descuento 3.2. Descuento simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Descuento simple 3.2.4. Tipos de descuento 3.3. Descuento bancario 3.3.1. Concepto 3.3.2. Modalidades 3.3.3. Descuento de un efecto 3.3.4. Descuento de una remesa de efectos 3.4. Vencimientos 3.4.1. Vencimiento común 3.4.2. Vencimiento medio
4. Rentas financieras ciertas	4.1. Concepto 4.2. Elementos de una renta 4.3. Tipos de rentas 4.4. Valoración financiera de una renta 4.4.1. Valor actual 4.4.2. Valor final 4.4.3. Relación entre valor actual y valor final 4.5. Valoración de rentas constantes 4.5.1. Rentas temporales 4.5.2. Rentas perpetuas 4.6. Valoración de rentas variables 4.6.1. Rentas temporales 4.6.2. Rentas perpetuas 4.7. Rentas financieras equivalentes 4.8. Rentas valoradas a tipo de interés variable
5. Operaciones financieras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Clasificación 5.3. Tipos de interés 5.4. Formas de amortizar un capital 5.4.1. Amortización a plazo fijo 5.4.2. Amortización normal o americana 5.4.3. Amortización sucesiva 5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares 5.5.1. Método de amortización francés 5.5.2. Método de amortización con términos crecientes en progresión geométrica 5.5.3. Método de amortización italiano 5.6. Préstamos con carencia 5.7. Préstamos con cancelación anticipada 5.8. Préstamos indizados
6. Operaciones financieras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Clasificación 6.3. Formas de constituir un capital 6.4. Casos particulares en modalidad prepagable 6.4.1. Términos constitutivos constantes 6.4.2. Términos constitutivos crecientes en progresión geométrica 6.4.3. Cuotas de constitución constantes 6.5. Casos particulares en modalidad pospagable 6.5.1. Términos constitutivos constantes 6.5.2. Términos constitutivos crecientes en progresión geométrica 6.5.3. Cuotas de constitución constantes
7. Coste y rendimiento de las operaciones financieras	7.1. Operaciones financieras simples 7.2. Operaciones financieras compuestas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión magistral	23	27	50
Resolución de problemas y/o ejercicios	23	23	46

Tutoría en grupo	4	15	19
Otros	0	22	22
Pruebas de respuesta corta	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Sesión magistral	Exposición en el aula, por parte del docente, de los contenidos más relevantes y de mayor dificultad conceptual. Selección de ejemplos básicos para clarificar conceptos. Distribución: 15 sesiones de 1 hora y media cada una. Carácter presencial.
Resolución de problemas y/o ejercicios	En los seminarios prácticos se proponen: a) Ejercicios con resolución guiada por el profesor, tras un previo debate de formulaciones entre los alumnos. b) Ejercicios con resolución autónoma. Distribución: 9 sesiones de 2 horas y media cada una. Carácter presencial.
Tutoría en grupo	Revisión y control de competencias de conocimiento y destreza en la práctica. Realización de dos cuestionarios de nivel básico: el primero de los temas 1, 2, 3 y 4; y, el segundo, de los restantes temas del programa. Distribución: 2 sesiones (a mitad de curso y a final de curso) de 2 horas y media cada una. Carácter presencial.
Otros	MOF Virtu@l: El alumno dispone de un curso on-line específicamente diseñado para estimular su proceso de aprendizaje, siguiendo el programa de la asignatura y el ritmo pautado en las clases presenciales. Se pueden consultar las unidades didácticas del programa, en soporte digital y en formato pdf, con autoevaluaciones, ejemplos de cada concepto, glosarios, enunciados de prácticas, actividades propuestas y bibliografía. Además, al final de cada unidad didáctica, el alumno puede comprobar el nivel de progreso alcanzado en cada tema realizando un test, con retroalimentación personalizada. También se incluyen exámenes resueltos de convocatorias anteriores. Carácter no presencial.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión magistral	El alumno puede acudir a tutorías individuales en el despacho del profesor, dentro del horario establecido en el inicio de curso para el desarrollo de este tipo de docencia personalizada.
Resolución de problemas y/o ejercicios	El alumno puede acudir a tutorías individuales en el despacho del profesor, dentro del horario establecido en el inicio de curso para el desarrollo de este tipo de docencia personalizada.

Evaluación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Resolución de problemas y/o ejercicios	Evaluación continua: Conjunto de tareas que el alumno realiza en las clases presenciales y a través de su aprendizaje colaborativo, durante todo el cuatrimestre, sobre competencias genéricas, específicas y transversales. Resultados de aprendizaje: Emplear las herramientas de valoración más apropiadas para la resolución de los problemas planteados. Mostrar fluidez en la resolución de los problemas financieros básicos e interpretar correctamente sus resultados. Utilizar, de forma adecuada, vocabulario y simbología matemático-financiera. Juzgar la consistencia de sus resultados. Resolver cuestiones financieras mediante el uso de la hoja de cálculo. Organizar de forma eficiente el aprendizaje. Identificar el campo de aplicación general de la Matemática financiera. Distinguir los aspectos esenciales de las operaciones financieras. Manejar fuentes de información económico-financiera fiables y actualizadas. Incorporar la retroalimentación personalizada para consolidar su proceso de aprendizaje. Mostrar una actitud respetuosa con los demás y consigo mismo en el proceso de aprendizaje. Realizar actividades de autoevaluación.	30	CG1 CG2 CG3 CG13 CE7 CE9 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Pruebas de respuesta corta	Examen final: Prueba escrita presencial, en la fecha oficialmente establecida, sobre la adquisición de competencias de conocimiento, destreza en la práctica y aplicación de la lógica financiera a nuevas situaciones. Consta de tres niveles: básico, intermedio y avanzado.	70	CG1 CG2 CE7 CE9 CE12 CE13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

En la primera sesión del curso se comenta con detalle toda la información relativa a la evaluación continua y se pone a disposición del alumno el cronograma de la asignatura, con planificación semanal de su proceso de aprendizaje. Además, se presenta el curso on-line específicamente diseñado para el aprendizaje de Matemática financiera, siguiendo el programa de la asignatura y el ritmo pautado en las clases presenciales.

La nota de evaluación continua del alumno se conserva, exclusivamente, en el curso académico en el que se obtiene.

Fuentes de información

Rodríguez Sánchez, J. A.; Rodríguez Parada, S. M. y Cabaleiro Casal, M. J., MOF Virtu@I: un recurso para tu aprendizaje colaborativo, 2015, Moodle

Pablo López, A. de. , Matemática de las operaciones financieras I y II, 2000, Madrid: UNED

González Catalá, V. T., Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera, 1997, Madrid: Ciencias Sociales

Básica

- González Catalá, V. T. *Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera*. Madrid: Ciencias Sociales, 1997.

Curso de interés Realización del curso virtual organizado por la Biblioteca de la Universidad de Vigo "Conoce la Biblioteca y aprende a buscar, evaluar y utilizar la información", dirigido al alumnado de Primer curso de Grado. Tiene como objetivo que el estudiante adquiera los conocimientos básicos para buscar, analizar, seleccionar y organizar la información de forma eficiente, así como utilizar y comunicar la información eficazmente de forma ética y legal.

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Decisiones de inversión/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta materia en el PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas - Grado en Derecho se imparte en el 1º cuatrimestre del 2º curso y el profesorado responsable está integrado por Sonia Rodríguez Parada y Mª José Cabaleiro Casal.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Xestión de empresas				
Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	V03G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Fernández Arias, M ^a Jesús			
Profesorado	Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva Fernández Arias, M ^a Jesús López Miguens, María Jesús			
Correo-e	jarias@uvigo.es			
Web	http://https://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/guia_docent/index.php?centre=303&ensenyament=V03G020V01&ssignatura=V03G020V01203&any_academic=2014_15			
Descrición xeral	(*)Se trata de presentar a la empresa como un agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. A partir de ahí se identifican las grandes áreas funcionales, ahondando en aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer - Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- Saber estar / ser
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer - Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber - saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber - saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber - saber facer

CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber - saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os procedementos de análise e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	CG1 CG2 CG3 CG13 CG14 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16
Ter coñecemento e comprender os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispor dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defensa ou crítica de distintas posturas ou medidas de actuación alternativas tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE6 CE8 CE9 CE10

Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade para expresarse correctamente, transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación ou opinión sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.

CG1
CG2
CG5
CG7
CG8
CG9
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Dirección financeira.	1.1. Natureza e función da xestión financeira 1.2. A decisión de investir 1.3. O equilibrio das estruturas económica e financeira: rentabilidade e solvencia.
Tema 2. Dirección de operacións.	2.1. O concepto de produción e a selección do proceso productivo. 2.2. Os obxetivos da dirección de operacións. O obxectivo de costes: produtividade, punto morto e apalancamento operativo 2.3. Aspectos básicos da xestión de inventarios. A xestión de inventarios determinista 2.4. Planificación, programación e control da produción. O método PERT.
Tema 3. Dirección comercial.	3.1. A función comercial na empresa 3.2. Marketing: concepto e evolución 3.3. As decisións de marketing-mix. As variables de marketing. 3.4. Novos paradigmas de marketing
Tema 4. Dirección de recursos humanos.	4.1. Enfoques e obxetivos da dirección de Recursos Humanos 4.2. Análisis e planificación dos Recursos Humanos 4.3. Procesos de afectación, reclutamento e contratación 4.4. Desenrolo, formación e xestión de carreiras

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	35	51
Traballos tutelados	2	15	17
Sesión maxistral	25	20	45
Probas de resposta curta	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Traballos tutelados	Solicitarase a elaboración de traballos individuais e/ou en grupo relacionados coa materia e que sirvan tanto para afianzar os conceptos básicos da materia como para potenciar a iniciativa, o traballo autónomo e o achegamento ás futuras situacións profesionais nas que desenvolverán a súa actividade.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no proceso de adquisición das competencias en xeral, e para a realización das actividades propostas en particular.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia a través de probas de avaliación con contido práctico e teórico, e a resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións sobre a disciplina formuladas, guiadas e supervisadas polo profesorado ao longo do periodo lectivo.	25	CG1 CG2 CG3 CG5 CG7 CG8 CG9 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE12
Traballos tutelados	Exporase a realización de traballos, tanto en grupo como individuais, desenvolvidos fundamentalmente de modo autónomo polos alumnos pero baixo a guía do docente tanto en contidos como en prazos para as súas diferentes fases.	15	CG1 CG2 CG3 CG5 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta curta	Exame final como proba para avaliar os coñecementos adquiridos do alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve. Para poder aprobar a materia será preciso ter superado este *exame final cunha nota mínima de 5 sobre 10.	60	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

García del Junco, J. et al., Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2001

Maynar, P. et al., La economía de la empresa en el espacio de educación superior, McGraw-Hill, 2008

Luque de la Torre, M.A. et al., Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización, Pirámide, 2001

Díez de Castro, E. y otros., Introducción a la economía de la empresa I y II, Pirámide, 2002

García del Junco, J. et al., Fundamentos de gestión empresarial., Pirámide, 2008

Piñeiro, P.; Arévalo, R.; García-Pintos, A.; Caballero, G., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, Delta Publicaciones, 2010

Iborra, M. et al., Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas., Thomson, 2006

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T. y Juan, J.M., Introducción al marketing, Pearson, 2011

Guitart Tarrés, L. y Núñez Carballosa, A., Problemas de economía de la empresa, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2006

Moyano Fuentes, J. et al., Prácticas de organización de empresas, Prentice Hall, 2002

Crespo Franco, T. y Piñeiro, P., Producción : planificación, programación e control, Vigo : Universidade, Servizo de Publicacións, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	V03G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Gómez Rúa, María Lorenzo Picado, Leticia			
Profesorado	Gómez Rúa, María Lorenzo Picado, Leticia Rodríguez Álvarez, María José Trigo Gómez, María del Pilar Villaverde Taboada, Carlos			
Correo-e	leticiap@uvigo.es mariarua@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica en que se estudarán os conceptos estatísticos básicos, recorrendo os temas de estatística descritiva, números índice, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia estatística.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia. Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.	CE7 CE9 CE10
- Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.	CE12

- Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.	CE12 CE16
- Introducir o estudantado no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.	CG3
- Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análises e sínteses ou a toma de decisións racionais.	CG1 CG2 CG13 CG14
- Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.	CT3 CT4
- Espertar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Estatística descritiva	1.1. Distribución de frecuencias. 1.2. Medidas de posición, dispersión e forma. 1.3. Representacións gráficas. 1.4. Números índice simples y complejos. Propiedades. IPC.
Tema 2: Introducción ao cálculo de probabilidades	2.1. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 2.2. Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 3. Variables aleatorias	3.1. Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 3.2. Características dunha variable aleatoria. 3.3. Principais distribucións de probabilidade. 3.4. Aplicacións do teorema central do límite.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1. Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2. Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3. Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4. Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	5.1. Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2. Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3. Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4. Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	5	4	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da disciplina. Farase uso de algún software estatístico.

Atención personalizada

Descrición

Titoría en grupo	Nela o alumnado poderá formularlle ao profesorado as dúbidas que teña sobre a materia. Tamén se utilizará para que o estudantado opine sobre o desenvolvemento da disciplina co fin de mellorar a calidade docente cara ao futuro.
------------------	--

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10	CG1 CG2 CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios e problemas.	30	CG3 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60	CG1 CG2 CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira. É dicir, a nota da avaliación continua será o 40% da nota final el o examen será el 60% restante da nota.

Bibliografía. Fontes de información

- Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004
- Cao Abad, R.; Presedo Quindimil, M.A. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001
- Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Administración y Dirección de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 2002
- Gonick, L. e Smith, W., A Estadística en Caricaturas, SGAPEIO, 2001
- Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005
- Martín-Pliego López, F. J. e Ruíz-Maya Pérez, L. , Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005
- Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993
- García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998

Levin, Rubin, Balderas, Del Valle y Gómez, Estadística para Administración y Economía, Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego, Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por Leticia Lorenzo Picado.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil				
Materia	Dereito mercantil			
Código	V03G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Izquierdo Alonso, Jacobo			
Profesorado	Bouza López, Miguel Ángel Izquierdo Alonso, Jacobo Louredo Casado, Sara Menor Conde, Sara			
Correo-e	jizqdo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Dereito Mercantil é unha materia que se cursa no segundo cuadrimestre do primeiro ano do Grao en Administración de Empresas. Nela examínanse os principais aspectos do estatuto xurídico do empresario, a organización xurídica da empresa mercantil e a actuación dos empresarios no mercado, de xeito que alumno perciba e comprenda que o mercado é un espazo regulado por normas xurídicas no que os suxeitos actuantes contraen dereitos e obrigas exixibles, no seu caso, perante os Tribunais de xustiza.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os suxeitos que teñen a consideración de empresario a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	CG10 CG13 CG14 CE3 CE4 CT1 CT3 CT5

Coñecer as particularidades e rasgos propios dos distintos tipos de sociedades mercantiles, de tal xeito que se comprenda a figura do empresario social.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14 CE3 CE4 CT3
Dominar a regulación xurídica sobre a actividade dos empresarios no mercado, de xeito que se poida comprender de forma básica o marco legal no que se desenrola unha actividade empresarial	CG1 CG2 CG5 CG10 CE3 CE4 CT3 CT5
Determinar qué norma xurídica é aplicable a cada caso concreto, para poder resolver de forma práctica posibles problemas plantexados en relación coa actuación do empresario no mercado.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14 CE3 CE4 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolver de forma razoada os problemas xurídicos plantexados	CG1 CG2 CG5 CG8 CG10 CG13 CE3 CE4 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Adquisición de habilidades de comunicación oral e escrita	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG14 CE3 CE4 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN Á NORMATIVA MERCANTIL	CONCEPTO DE DERECHO MERCANTIL. FUENTES DEL DERECHO MERCANTIL
ESTATUTO XURÍDICO DO EMPRESARIO.	EMPRESA Y EMPRESARIO. PUBLICIDAD REGISTRAL. REPRESENTACION MERCANTIL.
PROPIEDAD INDUSTRIAL.	CREACIONES INDUSTRIALES. SIGNOS DISTINTIVOS.

DEREITO DE SOCIEDADES.	INTRODUCCION. SOCIEDADES PERSONALISTAS. LA SOCIEDADE ANONIMA. LA SOCIEDAD DE RESPONSABILIDAD LIMITADA. DISOLUCION. TRANSFORMACIONES ESTRUCTURALES.
NOCIONS SOBRE CONTRATOS E TÍTULOS VALORES.	INTRODUCCION A LA CONTRATACION MERCANTIL. EL CONTRATO DE COMPRAVENTA MERCANTIL. OTROS CONTRATOS MERCANTILES. INTRODUCCION A LOS TITULOS VALORES.
CONCURSO DO EMPRESARIO.	LA INSOLVENCIA EMPRESARIAL. PRINCIPALES ASPECTOS SUSTANTIVOS Y PROCESALES DEL CONCURSO DE ACREEDORES.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	5	14	19
Prácticas de laboratorio	15	14	29
Sesión maxistral	29	50	79
Probas de resposta curta	1	22	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminarios	Nos seminarios se realizarán traballos en grupo, tutelados polo profesor. O traballo, ademáis de entregalo por escrito, deberá ser exposto oralmente na aula. No seminario tamén farase un seguemento dos coñecementos adquiridos polo alumno, resolvendo as súas dúbidas.
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas consistirán, principalmente, na resolución de problemas xurídicos que xurdan dun suposto práctico. Nelas o alumno terá a oportunidade de profundizar, guiado polo profesor, nos distintos temas que integran o programa da asignatura. O alumno deberá manexar directamente os textos legais, e responder de forma fundada as distintas cuestións plantexadas en relación cos problemas que se susciten. Tamén procederáse á contestación escrita polo alumno de cuestionarios de distinto formato relativos á materia explicada nas sesións maxistrais.
Sesión maxistral	Na clase maxistral o profesor exporá e explicará os aspectos máis relevantes dos distintos temas que integran o programa da asignatura. O obxectivo é que ditas clases constitúan unha base de coñecemento que deberá ser completada por outras vías, tales como a realización de casos prácticos, actividades de seminario, lecturas recomendadas, estudo personal, etc.

Atención personalizada	
	Descrición
Seminarios	-Nos seminarios, o profesor respostará ás dúbidas que os alumnos poidan ter sobre a asignatura. - Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo ás cuestións relativas ás dúbidas que poidan xurdir na resolución do caso plantexado na clase práctica.
Prácticas de laboratorio	-Nos seminarios, o profesor respostará ás dúbidas que os alumnos poidan ter sobre a asignatura. - Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo ás cuestións relativas ás dúbidas que poidan xurdir na resolución do caso plantexado na clase práctica.

Avaliación		
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Sesión maxistral	A asistencia regular (controlada esporádicamente) e a participación activa a través de boas intervencións nas sesións maxistras, será valorada. Ó final do cuatrimestre haberá un exame. O exame consistirá nun cuestionario de dez preguntas breves.	10	CG1
			CG13 CE3 CE4 CT3 CT4
	Por asistencia regular e boas intervencións nas sesións maxistras poderá acadarse ata 1 punto sobre a puntuación final. A nota máxima que se poderá acadar co exame é de 5 puntos. Constará de dez preguntas. Cada pregunta ben respostada valerá 0.5 puntos. Pese a que se ten moi en conta a participación do alumno nas prácticas e seminarios (podendo acadar ata un 4 de nota con tales actividades), o exame segue sendo unha peza clave para valorar o coñecemento xeral da asignatura polo alumno. Por iso, para que a nota do exame final poida facer media coa nota obtida nas prácticas e seminarios, é preciso que no exame final se obteña, como mínimo, unha nota de 1,7 puntos. Por asistencia regular ás sesións maxistras -que se controlará de xeito esporádico- e por boas intervencións nas mesmas, poderá obterse 1 punto sobre a puntuación final.		
Seminarios	Nos seminarios avaliaráse a estrutura e o contido do traballo escrito e a claridade expositiva e capacidade de síntese na súa exposición oral. En xeral, terase moi en conta o grao de comprensión de alumno en relación aos conceptos utilizados. Co traballo de seminario poderá acadarse ata 1 punto da nota final.	10	CG1
			CG13 CE3 CE4 CT1 CT2 CT3 CT4
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio os alumnos deberán responder por escrito aos cuestionarios que se lles propoñan sobre materias explicadas nas sesións maxistras, podendo acadar polas boas contestación neste apartado ata 2 puntos da nota final. Asimesmo, o Profesor plantexará a resolución, ben guiada ou autónoma, de casos prácticos. Pola acertada resolución ou prantexamento dos mesmos ou polas boas intervencións que realicen neste apartad, poderán acadar ata 1 punto da nota final.	30	CG1
			CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG14 CE4 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta curta	Ó final do cuatrimestre haberá un exame que consistirá nun cuestionario de dez preguntas breves. A nota máxima que se poderá acadar co exame é de 5 puntos.	50	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CE3 CE4 CT3 CT4 CT5
	Pese a que se ten moi en conta a participación do alumno nas sesións maxistrais, prácticas e seminarios (podendo acadar nesas apartados ata un 5 de nota con tales actividades), o exame segue sendo unha peza clave para valorar o coñecemento xeral da asignatura polo alumno. Por iso, para que a nota do exame final poida facer media coa nota obtida nas prácticas e seminarios, é preciso que no exame final se obteña, como mínimo, unha nota de 1,7 puntos (calculados sobre 5 coma puntuación máxima).		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Aos alumnos que non aproben a asignatura na primeira convocatoria (ordinaria), conservaráselles a nota obtida, a través da avaliación continua nas sesións maxistrais, clases prácticas e seminarios, desenvolvidas no cuatrimestre, para a segunda convocatoria (extraordinaria) do curso académico. Datos dos exames: Fin de carreira: 02.10.15, 14:00 h. Convocatoria ordinaria: 31.05.16, 10:00 h. Convocatoria extraordinaria: 08.07.16, 9:00 h.

Bibliografía. Fontes de información

Sánchez Calero, Fernando., Principios de Derecho Mercantil., Última edición., Madrid: McGraw-Hill

Jiménez Sánchez, Guillermo (coord.), , Lecciones de Derecho Mercantil,, Última edición, Madrid: Editorial Tecnos

Broseta Pont-Martínez Sanz, Manual de Derecho Mercantil, Última edición,

Sánchez Calero Guilarte, Juan; Tapia Hermida, A.J. (Directores), Casos y Materiales de Derecho Mercantil, Última edición, Thomson Reuters-Aranzadi

AAVV, Código de Comercio e lexislación mercantil complementaria, Última edición,

<http://www.westlaw.es>, , ,

Recomendacións

Outros comentarios

Para o mellor aproveitamento das clases recoméndase asistir provisto ás mesmas dos textos legais correspondentes á explicación ou traballo que corresponda.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Contabilidade financeira I				
Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G020V01301			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel Muñoz Dueñas, María del Pilar Saez Ocejo, José Luis			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financeira como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados			- saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo			- saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa			- saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo			- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT4 CT5
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT5
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT4

Contidos

Tema	
1. La información económica y la toma de decisiones	1.- La información económico-empresarial 2.- La utilidad de la información económica 3.- Los usuarios de la información económica 4.- La información contable: características y requisitos
2. Concepto y División de la Contabilidad	1.- Introducción al concepto de Contabilidad 2.- Definición de Contabilidad 3.- División de la Contabilidad
3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	1.- El patrimonio de la empresa y sus componentes 2.- Análisis del activo 3.- Análisis del pasivo 4.- El fondo de maniobra 5.- El periodo medio de maduración de la empresa
4. Método contable y su instrumentalización	1.- El método contable: concepto y objetivos 2.- Los hechos contables: su clasificación y formulación 3.- Los hechos contables y el concepto de resultado 4.- La cuenta como instrumento contable 5.- Tipos de cuenta y su funcionamiento 6.- El método de partida doble 7.- El registro de las operaciones contables 8.- Cuentas administrativas y cuentas especulativas
5. El ciclo contable	1.- El ciclo contable: concepto y fases 2.- La fase inicial: inventario y apertura 3.- El desarrollo del ejercicio: fase de gestión 4.- Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre 5.- La elaboración de las cuentas anuales
6.- La normalización contable	1. Introducción. 2. La empresa y la Normalización contable. 3. Tipos de regulación contable 4. Manifestaciones internacionales de la regulación contable. 5. La regulación contable en España.
7. La valoración contable	1. Introducción. 2. La valoración contable. 3. Valoración analítica y valoración sintética. 4. Criterios de valoración. 5. La valoración de los elementos patrimoniales según el P.G.C.E.

8. Análisis y contabilización de las existencias	1.- Concepto y clases de existencias 2.- La valoración de las existencias 3.- Contabilización de las existencias 4.- Depreciación de las existencias 5.- Problemática contable de los envases y embalajes
9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	1.- Introducción 2.- Efectivo y otros activos líquidos equivalentes 3.- Derechos corrientes de cobro 4.- La depreciación de los derechos corrientes de cobro
10. El pasivo corriente	1.- El pasivo: concepto y clases 2.- Los pasivos por operaciones de tráfico 3.- Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera 4.- Otras cuentas pasivas
11. Los inmovilizados material e intangible	1.- Concepto y clases 2.- Inmovilizado Material 3.- Inmovilizaciones Materiales en curso 4.- Inversiones Inmobiliarias 5.- Inmovilizado Intangible 6.- Correcciones valorativas
12. Las inversiones financieras	1.- Concepto y clases 2.- Valoración de las inversiones financieras 3.- Los derechos de suscripción 4.- La problemática contable de las acciones y participaciones de capital 5.- La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	4	6
Outros	2	0	2
Probas de resposta curta	2	18	20
Observación sistemática	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Outros	Entrevista persoal co alumno para analizar os seus problemas de aprendizaxe na materia

Atención personalizada	
	Descrición
Outros	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento/desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación	
	Descrición
	Cualificación Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	20	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT5
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia	70	CB2 CB3 CB4 CG10 CE10 CT4 CT5
Observación sistemática	Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que faciliten a obtención de datos cuantificables	10	CB2 CB3 CB4 CG10 CE10 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Durante todo o curso o alumno será obxecto de probas escritas a fin de coñecer o seu grado de avance na materia, tanto como instrumento de autoevaluación como por parte do profesor. Estas probas serán obxecto de cualificación que configurarán o 20% da nota. O 10% outorgarase pola disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitud, ...). O 70% restante derivarase dun exame escrito de carácter global que se celebrará ao final do curso, convocatorias de maio/xullo. Para superar a asignatura será preciso obter na proba final unha nota mínima de 4 sobre 10; en caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter será un 4,5. Para a segunda convocatoria, de presentarse, manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á Resolución de exercicios de forma autónoma.

Bibliografía. Fontes de información

, Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07), ,
- Antonio Sociás Salvá y otros, Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007, Ed. Pirámide,
- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES., Ed. Pirámide,
- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, Manual Práctico de Contabilidad Financiera., Ed. Pirámide,
M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, Prácticas de Contabilidad financiera, Garceta G.E.,
Se les proporciona a los alumnos unos apuntes que cubren el programa propuesto, recogiendo los conocimientos que se pretenden trasladar al alumno en esta materia. Asimismo, a lo largo del curso, se les proporcionará material de carácter práctico.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Materia	Dirección de operacións			
Código	V03G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Crespo Franco, Tony			
Profesorado	Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	tcrespo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos y ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto e do proceso produtivo, modo e lugar de elaboración, recursos necesarios e súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber - saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- saber - saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.	CG1 CG10 CG11 CE6
Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14 CE6

Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CT5
Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5

Contidos	
Tema	
MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DESEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37.5	40	77.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	75	105
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	3	32	35
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
	Descrición

Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.
------------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas na que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica será presencial. Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	CG1
			CG10
			CG11
			CG14
			CE6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e razoada en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	CE12
			CT5
			CG1
			CG2
			CG10
			CG11
			CG13
			CG14
			CE6
			CE12
			CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:- Exame final (50% da nota final). Realizarase un único exame ao final do cuadrimestre que terá lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. O exame final constará dunha parte teórica e dunha parte práctica. Para superar o exame será necesario obter unha nota igual ou superior a 2,5 puntos e, como mínimo, o 40% da nota asignada en cada unha das partes teórica e práctica.- Evaluación baseada nos traballos realizados, tanto en grupo como de maneira individual, nas sesións prácticas (40% da nota final).- Evaluación baseada na participación do estudante nas distintas actividades de carácter presencial (10% da nota final).As actividades de avaliación continua só se poderán realizar nas datas e sesións establecidas, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado polo profesor/a. Para superar a materia é necesario cumprir dúas condicións: superar o exame final e acadar un mínimo de 5 puntos na materia. O resultado da avaliación expresaráse unha escala de 0 a 10 puntos. No caso de superar o exame, a nota final da materia resultará da suma da nota acadada no exame e das notas dos traballos realizados nas prácticas e as actividades presenciais. No caso de non superar o exame, a nota final da materia será a resultante de expresar a nota do exame final nunha escala de 10 puntos. A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas. O exame da convocatoria extraordinaria terá lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. IMPORTANTE: O calendario de exames é publicado ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais por se hai cambios no mesmo.

BOAS PRÁCTICAS:- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.- Non está permitido comer nin beber (agás auga) durante as clases.- As condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais para a convivencia e a súa corrección poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua do estudante responsable.- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.- Calquera evidencia de traballos e/ou probas plaxiados ou copiados, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.- Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.- O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I., pasaporte ou título de conducir, non sendo válido outro documento.- Tódalas probas e exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.- A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a. No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

ADAM, E.E. y EBERT, R.J. , Administración de la Producción y las Operaciones, 1991, Prentice Hall, México.

CHASE, R.B.; JACOBS, F.R. y AQUILANO, N.J. , Administración de operaciones : producción y cadena de suministros, 2014, McGraw-Hill. Madrid

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., Producción. Planificación, Programación e Control, 2009, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos, 2005, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios, 1995 , McGraw-Hill. Madrid

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios, 1995, McGraw-Hill. Madrid

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos., 1995, Civitas, Madrid

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., Estrategia de Producción, 2006, McGraw-Hill. Madrid

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., Dirección de la Producción. Métodos Operativos., , 1994, Civitas, Madrid

HEIZER, J. y RENDER, B. , Dirección de la Producción y de Operaciones : Decisiones Estratégicas, 2008, Prentice Hall. Madrid

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P. , Administración de Operaciones. Estrategia y análisis, 2003, Pearson. Madrid

MARTÍN PEÑA, M. L.; CARRASCO, E.; DÍAZ, E.; GARCÍA, F. y MONTERO, A., Dirección de la Producción. Problemas y ejercicios resueltos, 2003, Prentice Hall. Madrid

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; CHAMORRO MERA, A.; RUBIO LACOBIA, S. y BAÑEGIL PALACIOS, T.M., Manual de Dirección de Operaciones, 2005, Thomson. Madrid

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; RUBIO LACOBIA, S. y CHAMORRO MERA, A., Dirección de Operaciones. Casos prácticos y recursos didácticos, 2014, Paraninfo. Madrid

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. y GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Delta Publicaciones

SCHROEDER, R.G., Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones, 1992, McGraw Hill, México

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, podense requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Tamén aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos humanos				
Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	V03G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Velando Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Cruz González, María Montserrat Fernández Arias, M ^a Jesús Sánchez Sellero, Francisco Javier Velando Rodríguez, María Elena			
Correo-e	velando@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos, e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber - saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber - saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber - saber facer

CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber - saber facer
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	CG1 CG2 CG5 CG13 CG14 CE6 CT4
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos	CG3 CG13 CE6 CE7
Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos	CG1 CG5 CG8 CG9 CG13 CE6 CE10 CE16
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados así como a emisión dos informes correspondentes	CG1 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13 CE12
Conseguir que o alumnado fixe obxectivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno	CG1 CG5 CG13 CE3 CE5 CE6 CE11 CE14

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa. Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa. Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento).
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 4: Planificación de recursos humanos na empresa. Tema 5: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución. Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización. Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	17.5	32.5	50
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	12.5	12.5
Prácticas de laboratorio	20	35	55
Estudos/actividades previos	0	51	51
Sesión maxistral	37.5	16	53.5
Outras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumno/a, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor/a. O alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos específicos e axeitados, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios polo que é preciso que o alumno traballe previamente o material explicado polo profesor/a.
Prácticas de laboratorio	Exercicios de aplicación práctica de diversas técnicas por parte do alumno/a a través das TIC en aulas de informática, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor/a
Estudos/actividades previos	Traballo autónomo do alumno/a que consistirá na procura, lectura e traballo de documentación, preparación e propostas de resolución de problemas e/ou exercicios, así como na preparación de probas avaliábeis
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante. Requírese que a participación activa do alumnado no aula. Ademais suele ser necesario que o alumnado traballe previamente o material entregado polo profesor/a.

Atención personalizada	
	Descrición

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, na realización de presentacións, resolución de problemas, casos e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor/a (10% participación do alumnado nas clases, e 40% calidade do contido do traballo). A aplicación desta técnica será presencial e correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13 CG14 CE3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CT4

Outras	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica, na que se inclúen preguntas de desenvolvemento, preguntas cortas, problemas, e/ou actividades a resolver nas que o alumno debe plasmar os coñecementos teóricos e prácticos da materia	50	CG1 CG5 CG10 CG13 CG14 CE3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CT4
--------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota obtida polo alumno nas distintas actividades, a excepción da proba final, terá vixencia para as convocatorias ás que da dereito a matrícula de cada curso académico. As actividades de avaliación continua só se poderán entregar nas datas e sesións establecidas; ademais poderanse facer probas de avaliación continua o longo do semestre, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado por el profesor/a. Os exames das convocatorias ordinarias e extraordinarias de esta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Según isto para o curso 2015/16 terán lugar nas seguintes datas: convocatoria fin de carreira 6 outubro 2015. Convocatoria ordinaria 19 xaneiro 2016. Convocatoria extraordinaria 12 xullo 2016. **IMPORTANTE:** O calendario de exames publícase ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, pero dito calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da facultade, por se hai cambios. **RELACIÓN DE BOAS PRÁCTICAS:** 1. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tablets ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a. 2. Non está permitido comer nin beber (agás auga) na clase. 3. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento. 4. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas. 5. Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora. 6. O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I, pasaporte ou carné de conducir, non sendo válido outro documento. 7. Tódolos exames deberán ser entregados a súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula. 8. A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a. No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

- ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica. , 2011, Pirámide
- ALLES, M.A , Dirección Estratégica de Recursos Humanos, 2ª ed., 2011, Granica
- BYARS, L. e RUE, L., Gestión de los Recursos Humanos, 1996, Irwin
- DE LA CALLE, M.C. e ORTIZ DE URBINA, M, Fundamentos de Recursos Humanos, 2ª ed., 2013, Prentice Hall
- DESSLER, G., Administración de Recursos Humanos, 2009, Prentice Hall
- DELGADO Mª I., GÓMEZ L., VÁZQUEZ E., Gestión de los Recursos Humanos, del Análisis Teórico a la Solución Práctica, 2006, Prentice Hall
- DOLAN, S., VALLE, R., JACKSON, S e SCHULER, R.S. , La Gestión de los Recursos Humanos, , 2007, McGraw Hill
- FERNÁNDEZ AGUADO J., Dirigir Personas en la Empresa. Enfoque conceptual y Aplicaciones Prácticas., 2007, Pirámide
- FISHER, C., SCHOENFELDT, L. e SHAW, J., Human Resource Management, 6th ed., 2006, Mifflin Co.
- GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R., Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos, 2004, Thomson
- LEAL, A., ALFARO DE PRADO, A., RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M. , El Factor Humano en las Relaciones Laborales, 1999, Pirámide
- ROBLEDO CAMACHO, M. , D3D. Un Enfoque Integral de la Dirección de Empresas, 2004, Díaz de Santos
- SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR, E.M., Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico. , 2003, McGraw Hill
- ODE, Estudio de retribuciones 2012, 2012, ODE
- , <http://www.expansionyempleo.com>, ,

, <http://www.losrecursoshumanos.com/> , ,

, <http://www.rrhhdigital.com/> , ,

, <http://www.rrhhmagazine.com/> , ,

, <http://www.empleo.gob.es/> , ,

, <http://www.seg-social.es/> , ,

, <http://www.sepe.es/> , ,

, <http://www.ine.es/> , ,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta guía anticipa as liñas de actuación que se deben levar co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia pódense requirir reaxustes ou comentarios adicionais ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase, e/ou do grupo de destinatarios e/ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Neste caso aportarase ó alumnado a información e as pautas concertas que o profesor/a estime necesarias.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	V03G020V01304			
Titulación	Grado en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Álvarez García, María Begoña Verdugo Matés, María Victoria Cal Bouzada, María Isabel			
Profesorado	Álvarez García, María Begoña Cal Bouzada, María Isabel Otero Giraldez, María Soledad Verdugo Matés, María Victoria			
Correo-e	ical@uvigo.es alvarez@uvigo.es vverdugo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/vverdugo/			
Descripción xeral	La asignatura se encuadra en el primer cuatrimestre del segundo curso del grado. Se trata de una materia para alumnos que ya han completado el primer curso, y que por tanto poseen formación en las disciplinas de matemáticas y estadística, un conocimiento básico de las cuales es muy importante para el estudio de la econometría. De este modo, el alumno se halla preparado para abordar una asignatura de análisis como es la econometría, en la que emplear sus conocimientos estadísticos para construir modelos econométricos generales, que son aplicables en principio al estudio y resolución de problemas de una amplia variedad de materias relacionadas con la titulación.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión de las técnicas econométricas básicas desde un punto de vista teórico y aplicado.	CG1 CG13 CE7
Manejo de las técnicas y herramientas básicas para la cuantificación de las relaciones entre variables relevantes del mundo económico y empresarial.	CG13 CE12
Capacidad de abordar de manera eficaz problemas del ámbito empresarial utilizando el instrumental econométrico adecuado.	CG1 CG2 CE12 CT3
Habilidad para argumentar y obtener conclusiones de forma rigurosa a partir de la evidencia empírica.	CG1 CG2 CG5

Contidos	
Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición y objetivos del modelo econométrico. Diseño y construcción del modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación del modelo. Hipótesis básicas del modelo. Estimación e interpretación de los coeficientes estimados. Propiedades de los estimadores. Bondad de ajuste. Contrastes de hipótesis. Predicción. Otras cuestiones relacionadas con el Modelo de Regresión Lineal Clásico.
3. Incumplimiento de las hipótesis clásicas.	Análisis, consecuencias, diagnosis y posibles soluciones del incumplimiento de las hipótesis clásicas.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Prácticas en aulas de informática	15	30	45
Titoría en grupo	5	0	5
Outras	2	20	22
Observación sistemática	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, complementada con el uso de medios audiovisuales, así como la introducción de algunas preguntas dirigidas al estudiante, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Permite al alumnado implementar de forma efectiva los conocimientos teóricos adquiridos a partir de las sesiones magistrales a través de la realización de actividades tales como ejercicios y problemas. Los objetivos de esta técnica son: alcanzar una mayor competencia en el manejo de los contenidos aprendidos así como ilustrar sus potenciales aplicaciones.
Prácticas en aulas de informática	En estas sesiones de laboratorio informático se aplicaran los conocimientos adquiridos en las clases teóricas y prácticas para realizar supuestos prácticos con la ayuda de un paquete informático econométrico. Los alumnos trabajarán de forma autónoma, individualmente o en grupo, bajo la supervisión del profesor.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para asesoramiento y desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Prácticas en aulas de informática	
Titoría en grupo	

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de ejercicios, cuestiones, exposición en pizarra, trabajos, etc...	20	CG1 CG2 CG5 CE7 CE12 CT3

Prácticas en aulas de informática	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de supuestos resueltos, exposición de supuestos en el laboratorio, trabajos, etc...	20	CG1 CG2 CG5 CG13 CE7 CE12 CT3
Otras	Prueba final	50	CG1 CG5 CE7 CE12
Observación sistemática	Seguimiento de la presencia y actitud del alumno en todas las actividades a realizar	10	CG1 CG2 CG13 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

El docente podrá establecer una nota mínima en la prueba final para poder superar la asignatura

Bibliografía. Fontes de información

Verdugo Matés, M.V. y otros, Análisis Económico. Una aproximación práctica con Shazam, , Delta Publicaciones

Fernández-Jardón, C. M. y otros, Econometría Estática Aplicada, , Tórculo

Novalés, A, Econometría, , McGraw-Hill

Greene, W.H., Análisis Económico, , Prentice-Hall

Guisan M.C, Econometría, , Mc GrawHill

Dougherty, C., Introduction to Econometrics, , Oxford University Press

Wooldridge, J.M, Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno, , Thomson-Learning

Goldberger, A.S., Econometría Básica, , Ariel

Gujarati, Econometría, , McGraw-Hill

Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, Introducción a la Econometría, , Prentice Hall

Carrascal, U. y otros, Análisis Económico con EViews, , Ra-Ma

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia en el doble Grado Administración y Dirección de Empresas-Derecho se imparte en el 1º cuatrimestre del 2º curso y el profesor responsable es Mª Soledad Otero Giráldez

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	V03G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Profesorado	André Fernández, Rafael Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	rdieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia CONTABILIDADE FINANCEIRA *II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia de CONTABILIDADE FINANCEIRA *I do primeiro cuadrimestre do 2º Curso do Grao en ADE, centrándose no estudo da *contabilización das operacións vinculadas co ciclo de capital. Para o que se estuda a problemática contable das transaccións con instrumentos financeiros, na súa dobre vertente investimento e financiamento, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática da emisión de instrumentos financeiros por parte das entidades que teñan a forma xurídica de sociedade. Así mesmo complétase o estudo da problemática dos activos non correntes operativos, facendo especial incidencia na depreciación do inmovilizado . Finalizando o programa co estudo das contas anuais. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber facer

CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	CB2 CB3 CB4 CG1 CE4 CT3 CT5
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	CB2 CB3 CB4 CG9 CG10 CG14 CE6 CE7 CE10 CT4
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG5 CG13 CE4 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
*I. Os INVESTIMENTOS FINANCEIROS. ACTIVOS FINANCEIROS	*I.1.- Instrumentos financeiros. *I.2.- Activos financeiros. Concepto e clasificación. *I.3.- Créditos comerciais e non comerciais. *I.4.- Valores representativos de débeda. *I.5.- Investimentos en instrumentos de patrimonio. *I.6.- *Reclasificación e baixa de activos financeiros. *I.7.- Deterioración de valor dos activos financeiros.
*II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (*I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	*II.1.- As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. *II.2.- O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. *II.3.- *Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. *II.4.- *Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. *II.5.- Do negocio sobre as propias accións.

*III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (*I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	*III.1.- A *autofinanciación: Concepto e clases. *III.2.- O resultado do exercicio e base de repartición. *III.3.- Orde de *prelación na distribución das ganancias. *III.4.- Remuneración das accións. *III.5.- As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento *III.6.- Outros participantes. *III.7.- O resultado negativo: A absorción de perdas *III.8.- Os resultados pendentes de aplicación
*IV.- FINANCIAMENTO *BASICA: (*I) PATRIMONIO NETO. (2) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONES, DOAZONS E LEGADOS RECIBIDOS	*IV.1. Problemática dos activos financeiros dispoñibles para a venda. *IV.2. Operacións de cobertura *IV.3.- Subvencións, doazóns e legados recibidos.
*V.- *FINANCIACION *BASICA: (*II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E *EMPRESTITOS	*V.1.- Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. *V.2.- Tipos de préstamos e *empréstitos. *V.3.- A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e *empréstitos. *V.4.- Problemática contable dos préstamos e *empréstitos ordinarios. *V.5.- Problemática contable dos *empréstitos *convertibles. *V.6.- Problemática contable do *leasing ou arrendamento financeiro.
VIN.- *FINANCIACION *BASICA: (*II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIONS	VIN.1.- Provisiones: Concepto. VIN.2.- Problemática contable das provisiones. VIN.3.- Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. VIN.4.- Provisión para outras responsabilidades.
*VII.- ACTIVO NON CORRENTE, O INMOBILIZADO *TECNICO E Os INVERSIONES INMOBILIARIAS.	*VII.1.- Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. *VII.2.- Problemas *valorativos. Inmovilizado material e *intangible *VII.3.- Inversiones inmobiliarias *VII.4.- Activos non correntes mantidos para a venda *VII.5.- A depreciación do inmovilizado como compoñente do resultado da unidade económica. *VII.6.- Métodos de amortización: Prácticos e teóricos. *VII.7.- Deterioración de valor de activos non correntes.
*VIII.- CONTAS ANUAIS	*VIII.1.- Marco xurídico das contas anuais *VIII.2.- O Balance *VIII.2.1.- Concepto e representatividade do Balance *VIII.2.2.- Normas aplicables ao Balance de situación *VIII.2.3.- Contido e estrutura do Balance *VIII.3.- A conta de perdas e ganancias *VIII.3.1.- Os gastos: Definición e recoñecemento *VIII.3.2.- Os ingresos: Definición e recoñecemento *VIII.3.3.- As distintas categorías dos resultados empresariais *VIII.3.4.- O imposto sobre sociedades *VIII.4.- O estado de cambios no patrimonio neto *VIII.4.1.- O estado de ingresos e gastos recoñecidos *VIII.4.2.- O estado total de cambios no patrimonio neto *VIII.5.- O estado de fluxos de efectivo *VIII.6.- A memoria

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	15	20
Sesión maxistral	30	30	60
Seminarios	25	25	50
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	4	16	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	CONTROL TITORIAL DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNO. EXPOSICIÓN, RESOLUCIÓN DE DÚBIDAS E REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL
Sesión maxistral	EXPOSICIÓN EN AULA, POR PARTE DO PROFESOR, DOS CONTIDOS MAIS RELEVANTES E DE MAIOR DIFICULTADE CONCEPTUAL.
Seminarios	REALIZACIÓN DE CASOS PRÁCTICOS POLO ALUMNO

Atención personalizada	
	Descrición
Seminarios	ATENCIÓN ÁS DIFICULTADES QUE OS ALUMNOS CONSULTEN NEL HORARIO DE *TUTORÍAS
Titoría en grupo	ATENCIÓN ÁS DIFICULTADES QUE OS ALUMNOS CONSULTEN NEL HORARIO DE *TUTORÍAS

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	AVALIACIÓN INDIVIDUAL DE PROBLEMAS	10	CG1 CG5 CG9 CT3 CT4 CT5
Titoría en grupo	REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL	15	CB2 CB3 CG1 CG9 CG10 CE10 CT3 CT4 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	RESOLUCIÓN DUNHA PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO E DESTREZA NA PRÁCTICA	75	CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG13 CG14 CE4 CE6 CE7 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

&*lt;*p&*gt;EN SEGUNDA CONVOCATORIA MANTERASE A NOTA DA AVALIACIÓN CONTINUA&*lt;*/p&*gt;

Bibliografía. Fontes de información

BESTEIRO VARELA, MARÍA AVELINA , CONTABILIDAD FINANCIERA SUPERIOR, ÚLTIMA, PIRÁMIDE
, PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD, , REAL DECRETO 1514/2007
HERRADOR ALCAIDE, TERESA, CONTABILIDAD FINANCIERA SUPERIOR, ÚLTIMA, EDICIONES ACADÉMICAS
, TEXTO REFUNDIDO LEY DE SOCIEDADES DE CAPITAL, , REAL DECRETO LEGISLATIVO 1/2010
SÁNCHEZ FERNÁNDEZ DE VALDERRAMA, JOSE LUIS, TEORÍA Y PRÁCTICA DE LA CONTABILIDAD , ÚLTIMA, PIRÁMIDE
TRIGUEROS PINA, JOSÉ ANTONIO Y OTROS, FUNDAMENTOS Y PRÁCTICA DE CONTABILIDAD, ÚLTIMA, PIRÁMIDE
SEBASTIAN CASTRO, FRANCISCO Y OTRO, CONTABILIDAD DE INSTRUMENTOS FINANCIEROS Y COMBINACIONES DE NEGOCIO
, ÚLTIMA , EDICIONES CEF

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de investimento				
Materia	Decisións de investimento			
Código	V03G020V01402			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez de Prado, Francisco			
Profesorado	Docampo Barrueco, Jose Maria García Torea, Nicolás Rodríguez de Prado, Francisco			
Correo-e	fprado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese dotar ao alumno dos coñecementos teóricos necesarios e a capacidade analítica para resolver problemas de pequena complexidade no ámbito da xestión financeira, principalmente na avaliación de rendibilidade de investimentos. Os coñecementos adquiridos serven como base previa para afrontar o estudo doutras materias do Grao na área de Finanzas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber - saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer - Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer - Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber - saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber - saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber - saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conocer los principios básicos de la gestión financiera de empresas	CG1 CE3 CE5

Conocer el objetivo financiero	CG1 CG14 CE3 CE5 CE16
Nova	CG1 CG3 CG10 CG11 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
Conocer el concepto de inversión y sus implicaciones en el sistema empresarial	CG1 CG14 CE3 CE5 CE16
Conocer y aplicar las principales técnicas analíticas para determinar la rentabilidad de las inversiones	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
Interpretar y dar a conocer los diferentes resultados obtenidos en la evaluación y rentabilidad de inversiones	CG1 CG10 CG11 CG13 CG14 CE7 CE11 CE12 CE16
Aplicar herramientas informáticas en la resolución de supuestos prácticos de evaluación de la rentabilidad de inversiones	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE12 CE16
Conocer y valorar la incidencia del riesgo en la rentabilidad de las inversiones	CG1 CG3 CG10 CG14 CE7 CE11 CE12
Contidos	
Tema	

Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico financeira da empresa: Os fluxos financeiros na empresa. O equilibrio entre as masas patrimoniais: o concepto de Fondo de Rotación. Os ciclos de actividade da empresa e o Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financeiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento Efectos do tempo sobre o valor do diñeiro: a inflación e o tipo de interese. Valor futuro do diñeiro: operacións de *capitalización. Valor actual do diñeiro: operacións de actualización. Cálculo de rendas.
Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación investimentos na empresa. implicacións dos investimentos para a empresa.
Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Avaliación de investimentos	Métodos estáticos de selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio do valor capital. O criterio da TIR. *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: Condicións para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a *homogeneización. A *inconsistencia da TIR.
Interpretación e toma de decisións de investimento	- *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: Condicións para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a *homogeneización. A *inconsistencia da TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento - Metodoloxías complementarias

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	12	10	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	10	10
Sesión maxistral	30	58	88
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos, estrutura e aplicación de funcións financeiras. Presentación e análise de resultados
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación e resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan que os alumnos consoliden coñecementos. Os alumnos poden *interactuar co profesor a través de preguntas que se responderán de maneira personalizada.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán a parte de avaliación continua da materia que suporá unha porcentaxe da cualificación final.
Sesión maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán a parte de avaliación continua da materia que suporá unha porcentaxe da cualificación final.	20	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución de una prueba escrita presencial, al final del cuadrimestre, sobre la adquisición de competencias de la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria	80	CG1 CG10 CG11 CG13 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na convocatoria de xullo séguese o mesmo esquema de avaliación, polo que o exame puntúase sobre 7 puntos e consérvanse as notas das *tutorías personalizadas do cuadrimestre.

Bibliografía. Fontes de información

Irene Pisón Fernández, Dirección y gestión financiera de la empresa, Pirámide, 2001
Pindado García, J., Finanzas empresariales, PAraninfo, 2012
FAITIC, Material teórico y práctico , ,
Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., Dirección Financiera I. Selección de inversiones., Pirámide., 2008
Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., Gestión financiera : teoría y casos prácticos , Tórculo., 2005.
Fernández Alvarez, A.I., Introducción a las finanzas. , Civitas, 1994
Hayat, S. y San Millán, A., Finanzas en excel. , McGraw Hill, 2006
López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., Casos de Economía de la Empresa: modelos y soluciones con excel, Netbiblo,
Mascareñas Pérez Iñigo, J. , Finanzas para directivos, Pearson, 2010
Suárez Suárez, A.S. , Decisiones óptimas de inversión y financiación, Pirámide, 2014
Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., Prácticas de Dirección Financiera, Pirámide, 2002
Valls Martínez, Mª del Carmen, Introducción a las Finanzas, Pirámide, 2014
Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M. *Dirección Financiera* Pirámide. Madrid. 2006. Hayat, S. y San Millán, A. *Finanzas en excel*. McGraw Hill. Madrid. 2006. López López, V.; Illanes Sánchez, J.C. *Casos de Economía de la Empresa* Netbiblo, 2002.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/V03G020V01601
Decisións de financiamento/V03G020V01501
Valoración de activos/V03G020V01604
Planificación financeira/V03G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operações financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Materia	Dirección comercial I			
Código	V03G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Rodríguez, María José			
Profesorado	García Rodríguez, María José Martínez Senra, Ana Isabel Otero Neira, María del Carmen Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Correo-e	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)La materia conecta al alumno con aspectos del marketing básicos para conocer y entender el mercado y los consumidores de la empresa. En concreto, la asignatura Dirección Comercial 1 pretende ahondar en el estudio del marketing estratégico y de las herramientas de análisis y planificación del mercado de cara a desarrollar estrategias exitosas para las empresas en el mercado.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión de los conceptos básicos, el contenido actual del marketing y su papel en las organizaciones.	CE6 CE14
Saber aplicar los conceptos básicos del marketing a las organizaciones.	CG1 CG5 CE6 CE14 CT3

Contidos
Tema
Tema 1. Introducción y contenido del marketing
Tema 2. La planificación de marketing
Tema 3. Análisis del mercado y de los consumidores
Tema 4. La segmentación de mercados

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Titoría en grupo	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	SESIÓN MAGISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do alumnado no aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas suscitadas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da asignatura.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que realízanse problemas, exercicios e exposicións relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Tempo dedicado polo profesor a atención e orientación colectiva dos estudantes

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo dedicado polo profesor á atención personalizada do estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Pode ser obxecto de avaliación calquera actividade realizada na aula.	10	CE6 CE14
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos e a comunicación oral e escrita.	30	CG1 CG5 CE6 CE14 CT3
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha/s resposta/s entre un número limitado de posibilidades. As respostas erróneas penalízanse.	60	CG1 CE6 CE14 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Los alumnos de evaluación continua para superar la asignatura tienen que cumplir dos condiciones: (1) obtener una puntuación mínima de 5 puntos en el conjunto de las pruebas a evaluar y (2) obtener como mínimo 2 puntos sobre 6 en la prueba tipo test. La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, ...), se mantiene en la convocatorias de mayo y julio del curso académico en vigor pero NO se guardará para cursos sucesivos. Los alumnos que no puedan seguir la evaluación continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con la del resto de los alumnos.

Bibliografía. Fontes de información

Armstrong, G.; Kotler, P. ; Merino, M.J.; Pintado, T.; Juan, J.M., Introducción al marketing, 3ª, Pearson, 2011

López, M.J., Marketing estratégico, 1ª, Pearson, 2013

Santasmases, M.; Merino, M.J.; Sánchez, J.; Pintado, T., Fundamentos de marketing, 1ª, Pirámide, 2009

Santasmases, M., Marketing. Conceptos y estrategias, 6ª , Pirámide, 2012

Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., Fundamentos de marketing, 1ª, Esic, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/V03G020V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V03G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Falagán Mota, Jorge Martín Moreno, José María Montero Muñoz, María			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A macroeconomía céntrase no estudo da conduta da economía no seu conxunto. Analiza: o crecemento a longo prazo, as fluctuacións cíclicas da produción total, o desemprego e a inflación, a oferta monetaria e o déficit presupuestario e o comercio e as finanzas internacionais. Ademais estuda o efecto que ten sobre a economía a aplicación por parte dos gobernos de diferentes políticas económicas			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	- saber
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar axeitadamente o problema	CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CG10
Comprender as bases de funcionamento da economía tanto nos ámbitos máis amplos coma nos máis próximos	CB2 CG1 CG13 CE2 CE9
Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	CB3 CB4 CG3 CG6 CG8 CE16
Esptar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulase	CB2 CG1 CG2 CE9 CT1

Contidos

Tema	
1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de xuro. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DA	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	(*)
8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro	(*)
9. Macroeconomía nunha economía aberta.	Tipos de cambio. Mercado de divisas. Balanza de pagamentos e tipos de cambio. Mercados financeiros e tipos de cambio.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	28	42	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	18	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encaminadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre a materia objeto de estudio.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividad en la que se formulan problemas o exercicios relacionados con la materia. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la aplicación de la lógica, fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. También podrán analizarse hechos, problemas o sucesos reales con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, reflexionar y completar conocimientos.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante as prácticas e tutorías en grupo, preténdese tamén orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ao comezo do curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O examen evaluará toda a materia exposta ao longo do curso.	60	CB2 CG1 CG2 CG5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a asignatura.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Exame escrito (ata 6 puntos): Realizarase un exame final escrito, no caso de que o alumno/a non realizase a avaliación continua ou desexa mellorar a cualificación obtida nela, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. Será necesario, para poder superar a materia, alcanzar unha nota de 5 puntos sobre 10 no exame. **Os alumnos que non realicen a avaliación continua nin o exame final teñen dereito a figurar en actas como "non presentados"**

NOTA IMPORTANTE SOBRE A 2ª CONVOCATORIA:

A cualificación que obtivesen os alumnos pola avaliación continua manterase na 2ª convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Blanchard, O.; Amighini, A. y Giavazzi, F., Macroeconomía, 5ª edición,, Pearson, 2012.

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos, 3ª edición, Pearson Prentice-Hall, 2013.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso do Programa de Simultaneidade e o profesor responsable é Jorge Falagán Mota

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	V03G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther Rodríguez Míguez, Eva María			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther González Cerdeira, Juliá Rodríguez Míguez, Eva María			
Correo-e	esther@uvigo.es emiguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura proporciona ós alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Estúdanse os principais obxetivos de estabilización coxuntural, as características das ferramentas monetarias, fiscais, comerciais, cambiarias e as principais políticas sectoriais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer - Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer - Saber estar / ser
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Posuír e comprender coñecementos acerca de: As institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais acerca de como funciona a economía	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE16 CT1 CT5
--	--

Solucionar de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CT1 CT5
---	--

Mobilidade e *adaptabilidade a contornas e situacións diferentes	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT5
--	--

Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT5
---	--

Contidos

Tema	
Obxetivos da Política económica.	Introducción á política económica. Obxetivos da política económica.
Política monetaria	Institucións. Oferta e demanda de diñeiro. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Políticas de ingreso e gasto público.
Política económica exterior .	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento / desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Titoría en grupo	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	A efectos prácticos, non se establece distinción entre prácticas de laboratorio e titorías de grupo. Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas, como son: estudo de temas mediante o uso de material bibliográfico e estatístico, participación activa no desenvolvemento da materia, resolución de exercicios, cuestionarios, etc. A calificación global realizarase conxuntamente coas tutorías en grupo.	30	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE12 CE13 CE16 CT1 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exames escritos e/ou orais. Será necesario acadar un nivel mínimo para superala materia.	70	CG1 CG5 CG13 CG14 CE2 CE12 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Ochando, C. (coord), Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales, Tirant lo Blanch, Valencia, 2015

Cuadrado Roura, J. R. (dir) , Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos, McGraw Hill, Madrid., 2010

Fernández Díaz et al, Política Económica, McGraw Hill, Madrid, 2011

Blanchard, O. et al., Rethinking Macroeconomic Policy, IMF Staff Position Note, 2011

García Reche, Andrés (coord), Política Económica Sectorial y Estructural, Tirant lo Blanch, Valencia, 2003

Krugman, P. y Obstfeld, M., Economía internacional : teoría y política,, Pearson Educación, Madrid, 2012

Mankiw, N. Gregory, Macroeconomía, Antoni Bosch, 2014

Motta, M., Competition Policy: Theory and Practice, Cambridge, 2004

Parejo, A. et al. , Manual de sistema financiero español, Ariel, Barcelona, 2015

Scheller, H., El BCE: historia, misión y funciones , BCE, 2006

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>, ,

Banco de España, <http://www.bde.es>, ,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>, ,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>, ,

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Macroeconomía/V03G020V01404

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisiones de financiación				
Materia	Decisiones de financiación			
Código	V03G020V01501			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Huarte Galbán, Cecilio			
Profesorado	Beltrán Varandela, José Luís Cibrán Ferraz, María Pilar Docampo Barrueco, Jose Maria Huarte Galbán, Cecilio Vaz Ogando, Natalia			
Correo-e	chuarte@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Interpretación y toma de decisiones de financiación en todas las posibles modalidades: autofinanciación y financiación externa. Análisis del sistema financiero.. Estimación del coste de las diferentes alternativas financieras			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- Saber estar /ser
CG2	Pensamiento crítico y autocrítico	- Saber estar /ser
CG3	Habilidades relacionadas con el uso de aplicaciones informáticas utilizadas en la gestión empresarial	- saber hacer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones al público tanto especializado como no especializado	- saber hacer
CG5	Habilidades de comunicación oral y escrita	- saber hacer
CG8	Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación	- saber hacer
CG9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	- Saber estar /ser
CG10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	- saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber hacer
CG14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	- saber hacer
CE1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial	- saber
CE2	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las instituciones económicas como resultado y aplicación de representaciones teóricas o formales acerca de cómo funciona la economía	- saber
CE6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial	- saber
CE7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial	- saber
CE8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio	- saber hacer
CE9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	- saber hacer
CE10	Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa	- saber hacer
CE11	Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales	- saber hacer

CE12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales	- saber hacer
CE15	Tener la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética	- saber hacer
CT3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	- Saber estar /ser
CT4	Compromiso ético en el trabajo	- Saber estar /ser
CT5	Motivación por la calidad y la mejora continua	

Resultados de aprendizaje

Resultados de aprendizaje	Competencias
Describir las alternativas financieras existentes.	CG1 CG5 CG8 CG14 CE6 CE7 CE12 CE15 CT3
Determinar las distintas fuentes financieras existentes en el sistema financiero	CG3 CG4 CG9 CG14 CE1 CE6 CE9 CE11 CT3
Estimar el coste de las fuentes financieras	CG1 CG3 CG10 CG13 CG14 CE8 CE9 CE11 CE12 CE15 CT4
Tomar decisiones en función de los resultados de las distintas alternativas financieras.	CG1 CG2 CE7 CE8 CE9 CT3 CT4 CT5
Asesorar sobre decisiones de inversión y financiación.	CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG14 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CT3 CT4 CT5
Conocer la estructura del sistema financiero español	CG14 CE2

Contenidos
Tema
LA FINANCIACIÓN EN EL SISTEMA FINANCIERO
EL COSTE DE LAS DISTINTAS FUENTES DE FINANCIACIÓN.
EL COSTE MEDIO DE LA FINANCIACIÓN DE LA EMPRESA
LA TOMA DE DECISIONES DE FINANCIACIÓN.
LAS DECISIONES DE INVERSIÓN FINANCIACIÓN

Planificación	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	20	40	60
Sesión magistral	30	57	87
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	2	0	2
Otras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación de conocimientos a situaciones concretas, y de adquisición de habilidades básicas y procedimentales relacionadas con la materia objeto de estudio, que se realizan en aulas de informática.
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.

Atención personalizada	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaje colaborativo entre el profesor y el alumno, bien individualmente o en grupos reducidos para la resolución de dudas y consultas del alumnado relacionados con la materia.

Evaluación	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas en aulas de informática	Resolución de una prueba, al final del cuatrimestre, sobre las prácticas realizadas.	25	CG1 CG3 CG13 CG14 CE8 CE12 CE15 CT5
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	Resolución de una prueba escrita presencial, al final del cuatrimestre, sobre la parte teórica y práctica de la materia.	60	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14 CE1 CE2 CE6 CE7 CE8 CE12 CE15 CT5

Otras	Resolución de una prueba en relación con los conocimientos teóricos adquiridos.	15	CG1 CG2 CE1 CE2 CE6 CE7 CT5
-------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Podrá establecerse un nivel mínimo para superar el apartado "Pruebas de respuesta larga, de desarrollo". En la convocatoria extraordinaria se utilizará el mismo esquema de evaluación. La calificación correspondiente a los apartados "Prácticas en aulas de informática" y "Otras" serán las que se hubiesen obtenido en la convocatoria ordinaria. Las diferencias entre sistemas de evaluación entre los distintos centros que imparten el Grado en Administración de Empresas en la Universidad de Vigo se justifican por la necesaria adaptación en la medición de la consecución de los mismos resultados de aprendizaje y adquisición de iguales competencias a las diferentes organizaciones docentes de cada Centro, especialmente en cuanto a tipo de grupos y número medio de alumnos por grupo.

Fuentes de información

López Lubián, F.; García Estevez, P., Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico, Madrid 2005, Mc Graw Hill

Suarez Suarez, A.S., Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa, Madrid, 2006, Pirámide

Pison Fernández, I., Dirección y gestión financiera de la empresa, Madrid 2001, Pirámide

Antonio Calvo y otros, Manual de sistema financiero español, Barcelona 2014, Ariel

Páginas webs

recomendadas: www.bolsamadrid.es www.bolsasymercados.es www.aebanca.es www.ceca.es www.unacc.es www.tesoro.es www.bde.es

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/V03G020V01604

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Matemática de las operaciones financieras/V03G020V01202

Decisiones de inversión/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe flexible, en consecuencia, puede requerir ajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Así mismo, se le aporta al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V03G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Otero Neira, María del Carmen			
Profesorado	Cabanelas Lorenzo, Pablo González Vázquez, Encarnación Otero Neira, María del Carmen Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Correo-e	cachu@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	La materia pretende proporcionar al alumno los conocimientos necesarios para diseñar y desarrollar un programa de marketing y capacitarle para la toma de decisiones comerciales. En concreto, la asignatura de dirección comercial 2 pretende profundizar en el conocimiento y puesta en práctica de las estrategias operativas de marketing: producto, precio, comunicación y distribución.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir conocimientos y dominio de las herramientas del programa de marketing de la empresa	CG1 CG5 CG13
Aplicar y poner en marcha estrategias comerciales de producto , tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar y poner en marcha estrategias comerciales de precio , tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar y poner en marcha estrategias comerciales de comunicación, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar y poner en marcha estrategias comerciales de distribución, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14

Contidos	
Tema	
TEMA 1.EL PRODUCTO	1.1 concepto, 1.2 clasificación, 1.3 decisiones sobre productos, 1.4 estrategias de marca, 1.5 servicios
TEMA 2. DESARROLLO DE NUEVOS PRODUCTOS Y CICLO DE VIDA DEL PRODUCTO	2.2 desarrollo de nuevos productos, 2.2 estrategias del ciclo de vida del producto
TEMA 3. EL PRECIO	3.1 concepto, 3.2 fijación de precios, 3.3 estrategias de precios

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	0	15
Presentacións/exposicións	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Titoría en grupo	5	15	20
Probas de tipo test	6	39	45
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	SESIÓN MAGISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte del profesor de los contenidos de la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante. Se requiere la participación activa del alumnado en el aula a través de exposiciones y debates. Se recomienda al estudiante que trabaje previamente el material entregado por el profesor y que se consulte la bibliografía recomendada para completar la información con el fin de seguir las explicaciones y participar activamente en las cuestiones y preguntas planteadas a lo largo de la clase En ningún caso las transparencias entregadas por el profesor constituyen material suficiente sobre el contenido de la asignatura.
Presentacións/exposicións	(*)Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	RESOLUCION DE PROBLEMAS, EJERCICIOS O SIMILAR: Actividad en la que se formulan problema y/o ejercicios relacionados con la asignatura. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral
Titoría en grupo	TRABAJO TUTELADO Y PRESENTACIONES. El estudiante, de manera individual o en grupo, elabora un documento sobre la temática de la materia o prepara seminarios, investigaciones, memorias, ensayos, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Generalmente se trata de una actividad autónoma de/de los estudiante/s que incluye la búsqueda y recogida de información, lectura y manejo de bibliografía, redacción... Además se realizará la exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto, trabajo tutelado... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Puede ser objeto de evaluación cualquier lectura, actividad, caso, material audiovisual, página web, trabajo o comentario realizado en el aula. Asimismo, se valorarán aquellos alumnos con una mayor implicación en la materia	5	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14

Resolución de problemas e/ou exercicios	RESOLUCION DE PROBLEMAS, EXERCICIOS Ou SIMILAR: Se evalúa la adecuada capacidad del alumno de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos, el desempeño dentro de un equipo de trabajo, el trabajo autónomo y la comunicación oral y escrita, entre otros. Solo se podrán entregar actividades en las fechas y sesiones establecidas.	15	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Presentacións/exposicións	Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.	10	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha/s resposta/s entre un número limitado de posibilidades. As respostas erróneas penalizan.	70	CG13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar la asignatura se requiere satisfacer dos condiciones: (1) obtener una puntuación mínima de 5 puntos en el conjunto de las pruebas a evaluar y (2) obtener como mínimo 4,5 puntos en el examen final (puntuado sobre 10). La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, ...), se mantiene en la convocatorias de Junio y Julio del curso académico en vigor pero NO se guardará para cursos sucesivos. Los alumnos que no puedan seguir la evaluación continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con la del resto de los alumnos. En este caso, los alumnos deben indicar expresamente su imposibilidad para seguir la evaluación continua a principio de curso (durante el mes de septiembre de 2011).

Bibliografía. Fontes de información

Carmen Otero (coordinadora), Dirección Comercial 2, 2013, Pearson

Gonzalez Vazquez, E.; López Miguens, M.J.; y Otero Neira, C. (coord.), Manual Practico de Márketing, 2014, Pearson

Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall

Kotler, y otros, Dirección de Marketing, 12ª Edición, 2006, Prentice Hall

Gonzalez E. y Alen, E. (coord.), Casos de dirección de marketing, 2005, Pearson, Prentice Hall

Kotler, P.; Armstrong, G. , Fundamentos de marketing, 2008, Pearson

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Investigación comercial/V03G020V01701

Mercadotecnia responsable/V03G020V01930

Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica				
Materia	Dirección estratéxica			
Código	V03G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Profesorado	Ferro Soto, Carlos Antonio Vila Alonso, María Mercedes			
Correo-e	cferro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Se estudiarán los conceptos y herramientas necesarias para realizar una dirección empresarial bajo una perspectiva integradora y de reflexión estratégica. Se abordarán los aspectos relacionados con el proceso estratégico en las empresas, tanto de análisis, diseño e implantación estratégicas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os *stakeholders	CG1 CG14 CE1 CE3 CE5
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico	CG1 CE5 CE11 CE12 CE13
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para responder os retos da contorna no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa	CE3 CE11 CT4 CT5
Describir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	CG1 CG13 CG14 CE11
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CE5 CE13 CT1 CT2 CT3
Os estudantes serán capaces de deseñar nun equipo de traballo a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta	CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CE1 CE11 CE12 CT1 CT5

Contidos

Tema

Conceptos básicos da Dirección Estratéxica

Misión e Obxectivos empresariais

Análise da contorna xenérica

Análise da contorna específica

Análise interna da empresa

Vantaxes e estratexias competitivas

Estratexias :Corporativas: Direccións e Métodos de desenvolvemento

Implantación da estratexia e Control

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	36	58.5
Estudo de casos/análises de situacións	22.5	21	43.5
Outras	3	20	23
Traballos e proxectos	5	20	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia considerando a participación activo dos estudantes
Estudo de casos/análises de situacións	Analizánsense lecturas con casos, reais ou ficticios, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, reflexionar, debater

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor estará a disposición dos alumnos para resolver as súas dúbidas no horario fixado
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor estará a disposición dos alumnos para resolver as súas dúbidas no horario fixado
Outras	O profesor estará a disposición dos alumnos para resolver as súas dúbidas no horario fixado
Traballos e proxectos	O profesor estará a disposición dos alumnos para resolver as súas dúbidas no horario fixado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo, debate e participación na resolución de supostos reais ou ficticios de formulacións estratéxicas por parte de empresas	20-10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Outras	Probas de avaliación escritas individuais sobre os contidos teóricos e prácticos da materia	60-70	CG1 CG2 CG5 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CE12

Traballos e proxectos	Realización en prazo de exercicios, actividades e proxectos.	20-10	CG1 CG5 CG9 CG10 CG13 CG14 CE3 CE5 CE11
-----------------------	--	-------	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación continua considerarase cando o estudante asistise a máis do 80% das clases prácticas e entregase o 100% dos casos propostos en ditas prácticas. É necesario ter polo menos un 5 en cada modalidade de avaliación (teoría e práctica). Os alumnos que non opten pola avaliación continua realizarán probas específicas que se atoparán claramente detalladas nos apartados correspondentes na plataforma de *Teledocencia (FAITIC) e en documento 'Condiciones da materia' en 'Documentos e Ligazóns' en *FAITIC. Todas as especificacións atoparanse claramente detalladas nos apartados correspondentes na plataforma de *Teledocencia (*FAITIC) e en documento 'Condiciones da materia' en 'Documentos e Ligazóns' en *FAITIC. 24/09/15; 14h14/01/16; 16h08/07/16; 13h. As datas dos exames oficiais poderán consultarse de forma actualizada na páxina web do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Navas López y Gerras Martín, La Dirección Estratégica de la Empresa, 2007, Civitas

Fernández Sánchez, Esteban, Dirección Estratégica de la Empresa, 2004, Delta

Johnson, G; Scholes, K.; Whittington, R., Fundamentos de Estrategia, 2010, Pearson

Thompson, Strickland, Gamble, Administración Estratégica, 2012, Mc Graw Hill

David, Fred, Administración estratégica, 2013, Pearson

Bibliografía complementaria: Navas & Guerras, Fundamentals of strategic management, 2013, Civitas. Ventura Vitoria, Juan, Análisis estratégico de la empresa, 2008, Paraninfo

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que poidesen xurdir.

Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V03G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Gago Rodríguez, Alberto González Martínez, José Manuel Álvarez Villamarín, José Carlos			
Profesorado	Álvarez Villamarín, José Carlos del Río Otero, Coral Gago Rodríguez, Alberto González Martínez, José Manuel Gradin Lago, Carlos Manuel			
Correo-e	xmgzlez@uvigo.es agago@uvigo.es xalvarez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE é unha materia que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber - saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber - saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber - saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas	CB2 CG13 CE4 CT1

Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente	CG1 CG3 CG10 CE16
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	CB2 CG1 CG10 CE4 CE8
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias	CG9 CG13 CT1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso	CG1 CG5 CG10 CE8

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. Tema 3: Introducción ó IRPF	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 4: Rendas das Persoas Físicas	Rendementos do Traballo, Rendementos do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deducións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades. Tema 7: Introducción ó IS.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, resultado contable e base imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso Liquidatorio. Cuota Integra. Deducións.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Estudo de casos/análises de situacións	17.5	17.5	35
Prácticas en aulas de informática	5	5	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21
Outras	2.5	12	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de xeito autónomo os contidos expostos.

Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario. Para cada sesión proporánse casos a estudar en grupos reducidos (de 3 ou 4 alumnos) conformados ó inicio do curso. Cada grupo deberá comentar, resolver e defender os casos plantexados. Os alumnos disporán previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Tema e deberán elaborar no seu grupo reducido unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da Plataforma Tema antes do desenvolvemento da sesión presencial.
Prácticas en aulas de informática	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.
Prácticas en aulas de informática	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	A entrega das propostas de solución dos estudos de caso feitas en grupo avaliarase conxuntamente coas probas tipo tests: será necesario ter entregado alomenos 6 casos para ter puntuación nas probas test.	0	CB2 CG1 CG3 CG9 CE8 CE16 CT1
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos. Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o grupo ó que pertence cada alumno teña entregado alomenos 6 propostas de solución dos estudos de caso.	30	CB2 CG10 CG13 CE8
Outras	Rematada a docencia presencial, aqueles alumnos que non teñan superada a materia por avaliación continua deberán realizar unha proba escrita que consistirá na resolución de casos prácticos de liquidación do IRPF e do Imposto de Sociedades. O alumno deberá resolver de xeito individualizado os casos propostos xustificando as decisións adoptadas. Esta proba escrita final avaliarase cunha puntuación máxima de 10 puntos.	0	CB2 CG1 CG5 CG13 CE4 CE8

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporáse un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e arelativa ó IS cun máximo de 3 puntos.	70	CB2 CG1 CG5 CG10 CE4 CE8
---	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para superala asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións : 1. Acadar alomenos un 25% da nota en cada un dos tres apartados puntuables (test, proba IRPF, proba IS). 2. Obter alomenos 5 puntos na suma destes tres apartados puntuables (probas test e probas IRPF e IS). A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (IRPF e IS) suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua.

Tamén sairá da avaliación continua se non acada alomenos un 25% da nota en cada unha das tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS).

A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento.

Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua. As datas deste examen son o 13 de xaneiro as 16 horas e o 7 de xullo as 13 horas.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Selección de lexislación relativa ó IRPF e ó Imposto de Sociedades.- Esquemas básicos e supostos prácticos. Plataforma Tema.- *Manuel Practico Renta*. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
 - *Manual Práctico Sociedades*. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
 - Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "*Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos*". Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
 - Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "*Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos*". Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
 - Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel: "*Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos*". Madrid: editorial Cívitas (edición actualizada).
 - Albi Ibáñez, Emilio: "*Sistema Fiscal Español. Volumen 1*". Barcelona: editorial Ariel (edición actualizada).
- BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA- Díaz Arias, José Manuel: "*Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina*". Barcelona: editorial Deusto (edición actualizada).- Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha: "*Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión*". Valencia: editorial Tirant lo Blanch (edición actualizada).- "*Memento Práctico Fiscal*". Madrid: ediciones Francis Lefebvre (edición actualizada).
- ENLACES DE INTERNET DE INTERESE- Agencia Tributaria: www.aeat.es- Instituto de Estudios Fiscales: www.ief.es- Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es- Estadísticas OCDE: www.oecd.org

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría da organización				
Materia	Teoría da organización			
Código	V03G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Comesaña Benavides, Fernando Fernández Arias, Mª Jesús Gil Pereiras, María del Carmen Gómez Fraiz, José Santiago González Santamaría, Pedro Guisado Tato, Manuel Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php			
Descrición xeral	O alumno debe adquirir a través de esta materia coñecementos e competencias relativas a como funcionan as organizacións, como toman decisións, desenvolven estratexias, estrutúranse a si mesmas para a consecución dos obxectivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas organizacións			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese			- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado			- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita			- Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo			- Saber estar / ser
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía			- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			- Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			- Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			- saber - saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.			- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			- saber - saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial			- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas			- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Coñecer os fundamentos da Teoría da organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa	CG1 CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CT1 CT2 CT3 CT4
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo.	CG9 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3
Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza.	CG1 CG4 CG5 CG14 CT2
Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa.	CG1 CG2 CG4 CG5 CG14 CT2
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestións organizativas concretas.	CG1 CG2 CE1 CE3 CE5 CT2
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	CG1 CG2 CG4 CG5 CG9 CG14 CE3 CT2

Contidos

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DA TEORÍA DA ORGANIZACIÓN.

CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS.

CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA.

CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA.

CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6

Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Probas de resposta curta	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Traballarase en grupo.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	15	CG1 CG2 CG4 CG5 CE1 CE3 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20	CG1 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CT1

Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50	CG1 CG2 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CT1 CT3
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	15	CG1 CG2 CG4 CG5 CE1 CE3 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p> A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web do centro.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Argyris, C., On organizational learnig, , 1994, MA: Blackwell Publishers

Hodge, B.J., et al, Teoría de la organización, un enfoque estratéxico, , 1998, Prentice-Hall, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise contable				
Materia	Análise contable			
Código	V03G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Domínguez, Miguel Ángel García Rivares, Ignacio Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	macrespo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise da información financeira das sociedades mercantiles, a través das súas contas anuais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	- saber
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- saber
CT4	Compromiso ético no traballo	- saber
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidad para analizar y evaluar la situación economico-financiera de las sociedades mercantiles	CG2 CG3 CG4 CG5 CE4 CE6 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos
Tema

1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero
2. Los Estados Financieros	Introducción
3. Consolidación de Estados Financieros	La Información Económico-Financiera
4. La Opinión de Auditoría	Fundamentos
5. El Análisis Económico-Financiero	Objetivos
6. Los Mercados de Capitales: Información,	2. Los Estados Financieros
	Balance
	Resultados
	Estado de Cambios en el Patrimonio
	Estado de Flujos de Tesorería
	Memoria
	3. Consolidación de Estados Financieros
	Introducción
	El Control Societario
	Los Procedimientos de Consolidación
	4. La Opinión de Auditoría
	Introducción
	Las Normas de Auditoría
	El Informe de Auditoría
	5. El Análisis Económico-Financiero
	Introducción
	Instrumentos y Técnicas del Análisis
	Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera
	Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad
	Cálculo y Evaluación del Riesgo
	Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos
	La Calificación de Títulos
	6. Los Mercados de Capitales: Información, Gobierno y Responsabilidad Corporativa
	Introducción
	La Eficiencia de los Mercados Financieros
	La incidencia de la información financiera en los Mercados Financieros
	El Gobierno Corporativo
	La Responsabilidad Corporativa
(*)	(*)
(*)3. *Consolidación de Estados Financeiros	(*) *IntroducciónEl Control *SocietarioLos Procedementos de *Consolidación
(*)4. A Opinión de *Auditoría	(*)*IntroducciónLas Normas de *AuditoríaEl Informe de *Auditoría
(*)5. A Análise Económica-Financeiro	(*)*IntroducciónInstrumentos e Técnicas do *AnálisisDetección de Prácticas de *Distorsión da Información *FinancieraCálculo e Avaliación da *RentabilidadCálculo e Avaliación do *RiesgoPredicción da *Insolvencia Empresarial e a Cualificación de *TítulosLa Cualificación de Títulos
(*)6. Os Mercados de Capitais: Información, Goberno e Responsabilidade *Corporativa	(*)*IntroducciónLa Eficiencia dos Mercados *FinancierosLa *incidencia da información financeira nos Mercados *FinancierosEl Goberno *CorporativoLa Responsabilidade *Corporativa

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	45	87	132
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición que facilite la comprensión por parte del alumno de los temas de la disciplina
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos relacionados con la evolución de la materia
Titoría en grupo	Seguimiento de los conocimientos adquiridos

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.
Titoría en grupo	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30	CG2 CG3 CG4 CT1 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obligatorio para superar a convocatoria.	70	CG2 CG3 CG4 CG5 CE4 CE6

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Crespo, Información financeira y Análisis de Estados Financieros, 3ª, Tórculo
 Revsine, Collins, Johnson, Financial Reporting and Analysis, 5ª, McGraw Hill
 Alvarez Melcón y Corona Romero, Cuentas Anuales Consolidadas, , Pirámide

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401
 Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade de custos				
Materia	Contabilidade de custos			
Código	V03G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Fernández-Feijoo Souto, Belén			
Profesorado	Docampo Barrueco, Jose Maria Fernández-Feijoo Souto, Belén García Torea, Nicolás Ruiz Blanco, María Silvia			
Correo-e	belen@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	This asignatura has like basic object the treatment of the information for the assessment of the existences, the planning and the control of the activity of the organisations and the countable information for the process of take of decisions. The matter is oriented basically on industrial companies, in his internal field, with the analysis of the productive process of the company.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	- saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber facer

CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	CG1 CG2 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE10 CE13 CE14 CE15 CE16
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE13 CE15 CE16
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE8 CE9 CE12 CE13 CE14

Aplicar técnicas presupuestarias para a planificación da actividade da empresa.

CG1
CG2
CG3
CG5
CG8
CE1
CE3
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16

Construír un sistema de información para toma de decisións.

CG1
CG2
CG3
CG5
CG6
CG8
CE1
CE3
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16

Contidos

Tema

1. Introducción ao custo. Conceptos básicos

2. El comportamiento de los costes

3. O custo dos materiais

4. O custo de persoal

5. Os custos indirectos de produción

6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do período

7. A produción múltiple: Producción común e produción conxunta

8. Os custos por ordes de traballo ou pedido

9. Os custos por procesos

10. O sistema de custos baseado nas actividades (*) (ABC)

11. O sistema de custos variables

12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares

13. Toma de decisións

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	37	60	97

Sesión maxistral	38	66	104
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios en seminarios prácticos, con resolución guiada polo profesor e tras o previo desenvolvemento de casos similares por parte dos alumnos.
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe *colaborativo a través dun conxunto de actividades e cuestionarios que se propoñen ao alumno. O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo o seu itinerario de aprendizaxe, *pautado nas clases presenciais e de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades no aula.	15	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Resolución de problemas e/ou exercicios	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	30	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias. Esíxese un nivel mínimo en teoría e en práctica da devandita proba para superar a convocatoria.	55	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico. Aqueles alumnos que teñan unha cualificación de 5 ou superior (en base 10) nas evidencias da aprendizaxe teórica, non terán que examinarse da teoría no exame final.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Condutas inadecuadas ou pouco respectuosas para a convivencia na aula afectarán á valoración final.

Bibliografía. Fontes de información

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión, , Prentice Hall
Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., Manual de Contabilidad de costes, , Delta
Azparren Pérez, M.R., Manual de contabilidad de costes, , Universidad pública de Navarra
Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., Contabilidad de gestión. Cálculo de costes , , Pirámide
AECA , Principios de Contabilidad de Gestión, ,
Blanco Dopico,M. I. , Contabilidad de Costes. Análisis y Control , , Pirámide
Drury, C., Management and Cost Accounting, , Chapman and Hall. Londres
Mallo, C.; Rocafort, A. (Ed.), Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes, 2014, Profit
'''
Ripoll, V. y otros, Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes, 2011, Profit
Horngren, CH. y otros, Cost Accounting: a managerial emphasis, 2014, Pearson

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Auditoría/V03G020V01901

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica internacional				
Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	V03G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Guisado Tato, Manuel			
Profesorado	González Loureiro, Miguel Guisado Tato, Manuel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	mguisado@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que se ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por eso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta asignatura.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer - Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser

CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Interpretar as principais teorías do comercio internacional, dende os paradigmas clásicos ata os enfoques que tratan de explicar os fluxos do comercio internacional a partir das actividades que realizan as empresas	CG1 CG13 CE5 CT1 CT5
Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CT1 CT5
Identificar algunha das estruturas organizativas máis frecuentes no terreno dos negocios internacionais	CG1 CG13 CE3 CT1 CT5
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CT1 CT5
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e inversión directa	CG1 CG10 CE5 CE11 CT1 CT5
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional	CG1 CG10 CG13 CE1 CE3 CE5 CT1 CT5
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas	CG1 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
TEMA 1. TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL	Comercio e sistema internacional de comercio A concepción mercantilista Teoría da vantaxe absoluta Teoría da vantaxe comparativa Teoría de dotación de factores Teoría do ciclo de vida do produto Nova teoría do comercio internacional Teoría do diamante Teoría do comercio internacional e competitividade
TEMA 2. XÉNESIS DA ACELERACIÓN INTERNACIONAL	Tecnoloxía, competitividade e sistema económico Consideracións sobre as causas xenéricas do proceso de internacionalización contemporáneo
TEMA 3. O PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN	Consideracións sobre os primeiros movementos de internacionalización Fases do proceso básico de internacionalización Dimensión empresarial, estratexia competitiva e fases do proceso básico de internacionalización Outras formas contractuales de internacionalización Unha primeira aproximación aos condicionantes do modo de entrada nos mercados internacionais
TEMA 4. O PROCESO DE EXPORTACIÓN	As exportacións. Consideracións introductorias Exportacións e pemes Fases do proceso de exportación Variantes de entrada en mercados exteriores a través das exportacións Subsidiarias de vendas Exportación de tecnoloxía: proxectos chave en man Tipos de cambio, risco e financiación das exportacións Sistemas de apoio ás exportacións
TEMA 5. EXPORTACIÓNS: PRODUCTIVIDADE EMPRESARIAL VERSUS PRODUCTIVIDADE NACIONAL	Tipos de cambio e competencia internacional. Consideracións introductorias Tipos de cambio e vantaxe competitiva Eficiencia e inflación no contexto dunha economía nacional A lei de unicidade do prezo e a teoría da paridade do poder adquisitivo Relación real de intercambio e capacidade de competencia internacional das empresas Capacidade de competencia: productividade empresarial versus productividade nacional Formulación analítica da evolución da capacidade da competencia Diversificación sectorial e competitividade nunha economía aberta Eficiencia empresarial versus eficiencia nacional: implicacións estratéxicas
TEMA 6. SUBCONTRATACIÓN	Internalización versus externalización: consideracións sobre o pasado recente Tecnoloxía, demanda e externalización Risco e subcontratación A subcontratación como fonte de vantaxe competitiva Subcontratación competitiva Subcontratación cooperativa A integración vertical
TEMA 7. ALIANZAS ESTRATÉXICAS	Acordos de cooperación internacional e internacionalización Natureza, características e definición dos acordos de cooperación empresarial Razóns básicas para a cooperación Clases de acordos de cooperación Alianzas estratéxicas Vantaxes das alianzas estratéxicas Desvantaxes das alianzas estratéxicas Condicións para a estabilidade das alianzas Alianzas versus fusiones y adquisiciónes Acuerdos de cooperación y costes de transacción
TEMA 8. ESTRATEXIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN	Vantaxe competitiva e internacionalización Recursos e capacidades das empresas multinacionais Economías de localización Entorno internacional e sectores económicos Estratexias básicas de multinacionalización Estructuras organizativas e internacionalización

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	20	0	20
Estudo de casos/análises de situacións	21.5	5	26.5
Traballos de aula	2.5	15	17.5
Probas de tipo test	1.5	50	51.5
Traballos e proxectos	2.5	20	22.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	10	11
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encaminadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado. así como a presentar a asignatura
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas, análise de situacións reais, e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver por o estudante
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. IO seu Desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dudas do alumno no seu proceso de adquisición de competencias da asignatura
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dudas do alumno no seu proceso de adquisición de competencias da asignatura
Traballos de aula	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dudas do alumno no seu proceso de adquisición de competencias da asignatura

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Será necesario realizar o estudo de casos/análises de situacións para poder optar a avaliación continua nas clases prácticas	0-10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Traballos de aula	Será necesario realizar os traballos de aula requeridos para poder optar á avaliación continua nas clases prácticas	0-10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de tipo test	Realizaranse unha ou máis probas tipo test para avaliar os coñecementos adquiridos sobre a materia durante o curso, probas que se referirán tanto aos coñecementos adquiridos a través da bibliografía de referencia, coma ao desenvolvemento e contido das clases teóricas. Para poder optar a esta clase de avaliación será necesario a asistencia ás clases teóricas. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media coa parte práctica	75	CG1 CG2 CG10 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CT1 CT5
Traballos e proxectos	Será necesario entregar un traballo ou proxecto para avaliar os coñecementos adquiridos durante o curso. Para poder optar a esta valoración será necesario a asistencia ás clases dos grupos prácticos. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media coa parte teórica	12.5	CG1 CG2 CG5 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Será necesario a realización dunha proba escrita para avaliar os contidos das clases prácticas	12.5	CG13 CG14 CE11 CE12 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación continua considerárase cando o estudante asista a máis do 80% das clases prácticas e presente o(s) proxecto(s)/traballo(s) proposto(s).

En todo caso, tanto para os que non superen a avaliación continua coma para os que non seguen este sistema de avaliación, tanto na convocatoria de xuño coma na de xullo haberá un exame final da materia que constará de dúas partes. Un exame sobre a parte teórica que ponderará un 75% da nota e un exame práctico que valerá o 25% da nota. Neste caso tamén será necesaria unha puntuación mínima de 5 puntos (sobre 10) tanto en teoría coma en práctica para poder facer a media.

Naqueles casos que o alumno decidise ir por avaliación continua e non superase a materia na súa totalidade, pero si algunha parte, gardarase a nota obtida durante o curso da parte que superase (teórica ou práctica), e só presentárase en xuño ao exame coa parte que ten suspensa. Igualmente manteranse as partes aprobadas para o exame de Xullo.

Para sucesivas convocatorias de cursos académicos posteriores non se gardarán as partes aprobadas.

As diferencias no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregada por ambos os dous centros.

Bibliografía. Fontes de información

Guisado Tato, M. , Internacionalización de la empresa, Pirámide, Madrid, 2003

Guisado Tato, M., Estrategias de multinacionalización y política de la empresa, Pirámide, Madrid, 2003

Guerras Martín, LA e Navas Lopez, JE, La dirección estratégica de la empresa: teoría e aplicaciones, 4ª edición, Madrid. Thompson-Civitas, 2007

Hernández García, A, Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa, Pirámide, Madrid, 2010

Hill, CWL, Negocios internacionales: competencia en el mercado global, Mc Graw Hill, México, 2011

Verbeke, A, International business strategy: rethinking the foundations of global corporate success, Cambridge University Press, 2013

Os dous libros de Guisado Tato (2002, 2003) constitúen as referencias básicas para preparar os contidos da asignatura. O resto de fontes conforman a bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Teoría da organización/V03G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo có alumno na materia e concíbese de xeito flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que puidesen surdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Valoración de activos				
Materia	Valoración de activos			
Código	V03G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Pisón Fernández, Irene Clara			
Profesorado	Agbor Tabot Ntoun , Lious Beltrán Varandela, José Luís Lago Velando, Ángeles Pisón Fernández, Irene Clara			
Correo-e	pison@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Abordaranse modelos de valoración de activos tanto de renda fixa como variable.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- saber facer
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	- saber facer - Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer - Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber - saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	CG1 CG4 CG13 CG14 CE1 CE7 CE16
(*)Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales.	CG1 CG2 CG9 CG11 CG12 CG13 CE1 CE7 CE11 CE16 CT3 CT4
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG13 CG14 CE1 CE7 CE11 CE16 CT3 CT4
Transmitir información e resultados de valoración de activos	CG4 CG5 CG6 CG8 CG10 CG11 CG13 CG14 CE16 CT4 CT5

Contidos		
Tema		
1. Introducción á valoración de activos financeiros.	(*)	
2. Consideración do risco para a valoración.	(*)	
3. Fundamentos de teoría de carteiras (*CAPM)	(*)	
4. Cálculo dos elementos de risco e o custo do financiamento	(*)	
5. Estimación de fluxos de caixa	(*)	
6. Estimación de taxas de crecemento	(*)	
7. Modelos de valoración de activos	(*)	
8. Valoración de renda fixa	(*)	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	27.5	52	79.5
Sesión maxistral	22.5	45	67.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicación e resolución das aplicacións prácticas da materia en grupo reducido. Avaliación continua
Sesión maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia en grupo amplo de alumnos.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realízase avaliación polo docente de xeito personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicación e resolución das aplicacións prácticas da materia en grupo reducido. Avaliación continua	10	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE7 CE11 CE16 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame global da materia que comprende contidos teóricos e prácticos. Pedirase unha cualificación mínima nesta proba.	90	CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE7 CE11 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Pódense consultar as datas de exames en http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.*html Na convocatoria de xullo séguese

o mesmo esquema de avaliación, polo que se conservan as notas da avaliación continua. As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo, xustificáanse pola necesaria adaptación na medición da consecución de os mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos, e número medio de alumnos por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, Irene, Dirección y Gestión Financiera de la Empresa, Pirámide, 2001

Ferrando Bolado et al, Teoría de la Financiación I: modelos CAPM, APT y aplicaciones, Pirámide, 2005

Fernandez, Pablo, Guía rápida de valoración de empresas, Gestión 2000, 2005

Gomez Bezares, F, Gestión de carteras, Desclee de Brouwer, 2000

Suarez Suarez, A.S., Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa, Pirámide, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión bancaria/V03G020V01931

Enxeñaría financeira/V03G020V01922

Planificación financeira/V03G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	V03G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Martínez Senra, Ana Isabel			
Profesorado	Martínez Senra, Ana Isabel			
Correo-e	aimtnez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*) Investigación comercial é unha materia obrigatoria que consta dun total de 6 créditos ECTS que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e familiarícese cos sistemas de análises e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13 CE6
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	CG1 CG13 CE6
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	CG1 CG5 CG13 CE6 CT3

Contidos	
Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proyectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.

Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de muestreo	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Muestreo non probabilístico. Muestreo probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante.
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	29	30	59
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	31	51
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Probas de resposta curta	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colgado en faitic, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas e/ou exercicios	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistrais. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas terán lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas autónomas a través de TIC	Ao finalizar un tema teórico abrírase un test na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno e que deberán realizarse nos prazos sinalados.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliarase a resolución dos cuestionarios vinculados ás sesións maxistrais.	10	CG13 CE6 CT3
Resolución de problemas e/ou exercicios	A valoración neste contexto pode consistir na entrega de exercicios, exposicións orais ou a realización dun test.	40	CG1 CG5 CG13 CE6 CT3
Probas de resposta curta	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	50	CG1 CG5 CE6

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Fernández Nogales, A., Investigación y técnicas de mercados, Segunda edición, Esic, 2004

Malhotra, N.K., Investigación de mercados, Quinta edición, Pearson-Prencice Hall, 2008

Zikmund, W. G., Fundamentos de investigación de mercados, Segunda edición, Thomson, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	V03G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Profesorado	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Correo-e	pcibran@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- Saber estar / ser
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	- Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber - saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer

CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras dunha empresa	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE13 CE14 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

Tema 1. Conceptos xerais de Planificación Financeira.

Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.

Tema 3. Planificación Financeira a curto prazo

Tema 4. Planificación Financeira a longo prazo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	20	40
Prácticas en aulas de informática	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Traballos e proxectos	2	18	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos mais relevantes e de maior dificultade conceptual. posibilidade de *resolucion e desenvolvemento de exemplos *practicos co obxectivo de clarificar os conceptos *teoricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistrais con *resolucion de problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Prácticas en aulas de informática	*Resolucion de exercicios e casos en folla *excel en aula *informatica. Posibilidade de caso integral

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Resolución de problemas e/ou exercicios Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba exame final de exercicios de *planificación financeira	60	CG1
			CG2
			CG3
			CG5
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CG13
			CG14
			CE1
			CE5
			CE6
			CE7
			CE9
			CE10
			CE11
			CE12
			CE13
			CE14
			CE15
			CE16
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5

Traballos e proxectos	Desenvolvemento, resolución e exame final dun caso integral de planificación a curto e longo prazo elaborado en grupo e supervisado en clase sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.	40	CG1
			CG2
			CG3
			CG5
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CG13
			CG14
			CE1
			CE5
			CE6
			CE7
			CE9
			CE10
			CE11
			CE12
			CE13
			CE14
			CE15
			CE16
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>Para superar a materia hai que realizar os dous tipos de probas propostas, resolución de exercicios e traballos e proxectos, e obter a nota mínima de aprobado en cada parte, aplicada a ponderación. Non se compensan notas inferiores ao aprobado de cada parte, nin se obtén nota final só cunha das partes do exame.</p>
 <p>A concreción das actividades levará a cabo en función do perfil e tamaño dos grupos.</p>
 <p>Condutas inadecuadas e prexudiciais para o normal funcionamento da clase e da convivencia poderán carrexar sancións.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Cibrán, P.; Prado, C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., Planificación Financiera, 2013, ESIC

Cibrán, P; Villanueva, M, Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos., 2005, Torculo

Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T , Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos, 2008, Torculo

Mariño Garrido, T., Claves para el análisis económico-financiero, 2009, Andavira

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202
Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Decisións de investimento/V03G020V01402
Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301
Análise contable/V03G020V01601
Decisións de financiamento/V03G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as *íneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concibe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	V03G020V01901			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Ruiz Blanco, María Silvia			
Profesorado	Ruiz Blanco, María Silvia Vaz Ogando, Natalia			
Correo-e	sblanco@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia se relaciona especialmente con los contenidos incluidos en la materia de Contabilidad financiera de segundo curso. La auditoría financiera es una de las especializaciones del profesional contable y los créditos de la materia deben proporcionar al alumno los conocimientos y habilidades básicos para un futuro desarrollo profesional en este ámbito concreto de la auditoría o, más genérico, de la contabilidad. La materia se adecua al perfil profesional y académico de la titulación, ya que la auditoría es una especialización profesional que capacita para el desempeño de funciones propias de la gerencia y el asesoramiento empresarial.			
	Los campos profesionales en los que se proyecta son,, además de la auditoría de cuentas, el diseño y planificación de una contabilidad, la gestión contable, el asesoramiento contable, entre otros.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber hacer
CG5	Habilidades de comunicación oral y escrita	- saber hacer
CG10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	- saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber hacer
CE6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial	- saber
CE8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio	- saber hacer
CE16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	- saber hacer
CT1	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar el marco legal e institucional que regula la auditoría de cuentas	CG5 CE6
Identificar los procedimientos y prácticas específicas de la profesión de auditoría de cuentas.	CG1 CE6
Aplicar los conocimientos adquiridos en la propia materia y en otras de cursos previos, a futuras situaciones profesionales.	CG5 CG10 CG13 CE8 CT1
Buscar, identificar e interpretar los datos económicos que ofrece la empresa con el objetivo de proponer los ajustes de auditoría adecuados	CG1 CG13 CE16

Contenidos	
Tema	
1. Fundamentos económicos, sociales y normativos.	1.1. La información empresarial: las cuentas anuales. 1.2. El control sobre la información contable. 1.3. Definición y encuadramiento de la auditoría de cuentas. 1.4. El mercado de la auditoría de cuentas.
2. Contexto normativo de la auditoría de cuentas	2.1. El contexto económico-social, institucional y legal. 2.2. Ley y reglamento de auditoría 2.3. Normas técnicas de auditoría
3. Descripción del proceso de una auditoría.	3.1. Visión global del proceso. 3.2. Aceptación del encargo. 3.3. Planificación: identificación de riesgos, determinación de la importancia relativa y documentación del trabajo de planificación. 3.4. Ejecución: obtención de evidencias. 3.5. Emisión del informe.
4. Auditoría del ciclo de compras-pagos.	4.1. Introducción. 4.2. Principios y normas generalmente aceptados. 4.3. Identificación de riesgos específicos. 4.4. Objetivos y procedimientos.
5. Auditoría del ciclo de ventas-pagos.	5.1. Introducción. 5.2. Principios y normas generalmente aceptados. 5.3. Identificación de riesgos específicos. 5.4. Objetivos y procedimientos.
6. Auditoría del ciclo conversión.	6.1. Introducción. 6.2. Principios y normas generalmente aceptados. 6.3. Identificación de riesgos específicos. 6.4. Objetivos y procedimientos.
7. Auditoría del área de inmovilizado material e inmaterial.	7.1. Introducción. 7.2. Principios y normas generalmente aceptados. 7.3. Identificación de riesgos específicos. 7.4. Objetivos y procedimientos.
8. Auditoría de los activos financieros no comerciales.	8.1. Introducción. 8.2. Principios y normas generalmente aceptados. 8.3. Identificación de riesgos específicos. 8.4. Objetivos y procedimientos.
9. Auditoría de los pasivos financieros no comerciales.	9.1. Introducción. 9.2. Principios y normas generalmente aceptados. 9.3. Identificación de riesgos específicos. 9.4. Objetivos y procedimientos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Trabajos de aula	15	30	45
Resolución de problemas y/o ejercicios	12.5	25	37.5
Sesión magistral	15	30	45
Otras	7.5	15	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodologías

	Descrición
Trabajos de aula	Actividad en la que se formulan problemas o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del profesor.
Resolución de problemas y/o ejercicios	Realización de casos concretos con el objetivo de detectar incorrecciones contables, proponer las correcciones oportunas y determinar su efecto en el informe de auditoría
Sesión magistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre a materia objeto de estudio. El profesor puede solicitar la participación de los alumnos.

Atención personalizada

	Descrición
Trabajos de aula	El alumno desarrollará los supuestos propuestos, normalmente en grupo, bajo la supervisión del profesor, quien revisará el progreso y propondrá, en su caso, las correcciones oportunas.

Resolución de problemas y/o ejercicios	El alumno desarrollará los supuestos propuestos, normalmente en grupo, bajo la supervisión del profesor, quien revisará el progreso y propondrá, en su caso, las correcciones oportunas.
--	--

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Trabajos de aula	Realización de trabajos o problemas por parte del alumno	15-20	CG1 CG5 CG10 CG13 CE8 CE16 CT1
Resolución de problemas y/o ejercicios	Realización de un examen teórico-práctico con el contenido de la materia	70-60	CG1 CG5 CE6 CE8 CE16
Otras	Pruebas diversas sobre cuestiones concretas para evaluar el grado de comprensión de la materia y plantear acciones de mejora.	15-20	CE6 CE8 CE16

Otros comentarios e evaluación de Xullo

La aplicación concreta de las metodologías de evaluación continua puede diferir entre centros, debido a las particularidades de cada uno de ellos. Asimismo, estas metodologías son de aprendizaje y deben servir para ayudar a preparar el examen final. Por ello, la puntuación obtenida a través de la evaluación continua se aplicará exclusivamente a las convocatorias correspondientes al curso académico en el que se realicen. El criterio de evaluación se mantendrá en todas las convocatorias, sean ordinarias o extraordinarias. Excepcionalmente y siempre que esté debidamente justificado, se podrá evaluar al alumno exclusivamente con la nota del examen final. Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias, de acuerdo con el calendario aprobado por la Junta de Centro para el curso 2015-2016 son: 2 de octubre de 2015 a las 17:30h (convocatoria extraordinaria) 14 de enero de 2016 a las 10 h. (convocatoria ordinaria) 4 de junio de 2016 a las 9 h. (convocatoria extraordinaria)

Fuentes de información

Arenas, P. , Moreno, A. , Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos, 2012, MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA,

De la Peña Gutiérrez, A., Auditoría: un enfoque práctico., 2008, Paraninfo

Alvarado Riquelme, M, La auditoría financiera. Casos prácticos de auditoría de cuentas anuales elaborados bajo principios nacionales e internacionales., 2008, Edisofer

Segovia San Juan, I. et al., Teoría de la auditoría financiera, 2011, Ediciones académicas

Orta Pérez et al., Fundamentos teóricos de la auditoría financiera, 2012, Pirámide

Para cuestiones de tipo legal relacionadas con la auditoría de cuentas, el alumno puede consultar la ley, reglamento y Normas técnicas de auditoría, disponibles en la página del Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC): <http://www.icac.meh.es/seccion.aspx?hid=32>

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Contabilidad financiera avanzada/V03G020V01926

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Matemática de las operaciones financieras/V03G020V01202

Contabilidad financiera II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidad financiera I/V03G020V01301

Análisis contable/V03G020V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social				
Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	V03G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios e avaliación de Xullo				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira para a empresa**

Materia	Lingua estranxeira para a empresa			
Código	V03G020V01903			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa II**

Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	V03G020V01904			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía do traballo**

Materia	Socioloxía do traballo			
Código	V03G020V01905			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da innovación**

Materia	Xestión da innovación			
Código	V03G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e viabilidade de empresas**

Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	V03G020V01907			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño de sistemas de control orzamentario**

Materia	Diseño de sistemas de control orzamentario			
Código	V03G020V01908			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercados financeiros**

Materia	Mercados financeiros			
Código	V03G020V01909			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	V03G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Rodríguez, María José			
Profesorado	García Rodríguez, María José			
Correo-e	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Esta materia identifica distintos campos de actividad en los que se requieren prácticas diferenciales de marketing adaptadas a las características particulares de comercialización. Estudio de las estrategias de marketing adecuadas para estos tipos de empresas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- saber
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	- saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	- saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Comprensión y conocimiento de los conceptos y el contenido actual de las distintas aplicaciones de marketing sectorial y su papel en las empresas

CG1
CG2
CG5
CG9
CG13
CE5
CE6
CE7
CE9
CT1
CT3
CT4

Capacidad de aplicación de los conceptos del marketing sectorial en casos de empresas

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG10
CG11
CG13
CG14
CE9
CE10
CE13
CE14
CE16
CT1
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

(*)1. Marketing de servicios

1.1. Marketing turístico

1.2. Marketing bancario

1.3. Marketing sanitario

2. Marketing industrial

3. Marketing no lucrativo

3.1. Marketing social

3.2. Marketing político

3.3. Marketing en las organizaciones no
lucrativas

3.4. Marketing público

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	19.5	0	19.5
Titoría en grupo	5	0	5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos/análises de situacións	0	14.5	14.5
Presentacións/exposicións	0	10	10
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Probas de resposta curta	1.5	30	31.5
Traballos e proxectos	0	27.5	27.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición de los contenidos de la materia con la participación del alumnado
Titoría en grupo	Primeras sesiones de trabajo para explicar la forma de elaboración y exposición de los trabajos y para formar y poner en marcha los grupos

Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos y ejercicios relacionados con los contenidos de la materia. Trabajo en grupo. Exposición de trabajos sobre la materia.
Estudo de casos/análises de situaciones	Realización de trabajos sobre las aplicaciones sectoriales de marketing
Presentacións/exposicións	Realización de las exposiciones de los trabajos presentados.
Actividades introductorias	Presentación de la asignatura con sus contenidos básicos y planificación del trabajo del curso.

Atención personalizada

	Descripción
Tutoría en grupo	Se ayudará a los alumnos en el desarrollo y resolución de los trabajos
Prácticas de laboratorio	Se ayudará a los alumnos en el desarrollo y resolución de los trabajos

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación y desarrollo de casos prácticos en las clases	10	CG1 CG2 CG5 CG9 CG11 CG14 CE9 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4
Estudo de casos/análises de situaciones	Elaboración de trabajos prácticos	10	CG1 CG2 CG5 CG9 CG11 CG13 CG14 CE9 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Presentacións/exposicións	Exposición de trabajos prácticos	15	CG1 CG5 CG8 CG10
Probas de resposta curta	Examen sobre los contenidos de la materia	40	CG5 CE5 CE6 CE7

Traballos e proxectos	Entrega y exposición de trabajos teóricos de la materia	25	CG1 CG5 CG9 CG13 CE9 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
-----------------------	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Los alumnos que no puedan seguir la evaluación continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos en la que se evaluarán contenidos teóricos y prácticos de la asignatura.

Bibliografía. Fontes de información

Grande Esteban, Ildefonso, Marketing de los servicios, ESIC, Madrid, 2005

Barranco, F.J., Marketing político y electoral, Pirámide, Madrid, 2010

Acerenza, M., Fundamentos del marketing turístico, Eduforma y Trillas, México, 2006

Kotler, P.; Lee, N., Marketing en el sector público: todas las claves para su mejora, Pearson, Madrid, 2007

Alcaide, J.C., Marketing bancario relacional, Mc Graw-Hill, Madrid, 2006

Dwyer, F.R.; Tanner, J.F., Marketing industrial. Conexión entre la estrategia, las relaciones y el aprendizaje, Mc Graw- Hill, México, 2007

Mendive, D., Marketing social, Cuatro vientos, Buenos Aires, 2012

Lamata, F.; Conde J.; Martínez M.; Horno, M., Marketing sanitario, Díaz de Santos, Madrid, 1994

BIBLIOGRAFIA BASICA (máximo 3 libros) - Martínez, A.; Rodríguez, C. e Gutiérrez, R. *Inferencia Estadística, un enfoque clásico*. Madrid: Pirámide, 1993.- Martín-Pliego López, F. J. e Ruiz-Maya Pérez, L. *Fundamentos de Inferencia Estadística*. Madrid: Thomson, 2005.- Martín-Pliego López, F. J., Montero Lorenzo, J.M. e Ruiz-Maya Pérez, L. *Problemas de Inferencia Estadística*. Madrid: Thomson, 2005.**BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA**- Baró Llinás, J. *Inferencia Estadística. Aplicaciones Económico-Empresariales*. Barcelona: Parramón, 1993.- Casas Sánchez, J.M. y otros. *Ejercicios de inferencia estadística y muestreo para economía y administración de empresas*. Madrid: Ediciones Pirámide, 2006- Cristóbal Cristóbal, J. A. *Inferencia Estadística*. Zaragoza: Prensas Universitarias de Zaragoza, 1992- Cuadras, C. M. *Problemas de Probabilidad y Estadística*. Barcelona: PPU, 1985.- Peña, D. *Fundamentos de Estadística*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.- Peña, D. *Regresión y diseño de experimentos*. Madrid: Alianza Editorial, 2002. - Tusell, F. e Garín, A. *Problemas de Probabilidad e Inferencia Estadística*. Madrid: Tebar Flores, 1991.- Visauta, B. *Análisis estadístico con SPSS 14. 3ª edición*. Madrid: McGraw-Hill, 2007.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Simulación e control interno de empresas**

Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	V03G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnicas operativas estadísticas**

Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	V03G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do comercio internacional				
Materia	Dereito do comercio internacional			
Código	V03G020V01921			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Izquierdo Alonso, Jacobo			
Profesorado	Izquierdo Alonso, Jacobo			
Correo-e	jizqdo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Dereito do Comercio Internacional é unha materia optativa que se cursa no primeiro cuadrimestre do cuarto ano de Grao en Administración de Empresas. Nela examínanse, dende o punto de vista xurídico, as figuras contractuais mais utilizadas ou características do tráfico xurídico mercantil no ámbito internacional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	- saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- Saber estar / ser
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento do ámbito institucional no que se desenvolve o comercio internacional.	CG1
Análise das fontes normativas que regulan o comercio internacional e do procedemento da súa procura e aplicación.	CG1 CG2 CG10 CE5
Dominio dos conceptos xurídicos mais relevantes do entorno internacional e que reesulten necesarios para a resolución de casos de comercio internacional.	CG1 CG5 CG9 CG10
Resolución de casos e elaboración de informes relacionados coa materia.	CG1 CG5 CG10 CE7 CE12 CE13

Contidos
Tema

Tema 1. Marco institucional e fontes do Dereito do Comercio Internacional.	A) Marco Institucional. B) As fontes: 1. A ""Nova Lex Mercatoria". 2. O Regulamento "Roma I". 3. O Código civil.
Tema 2. O empresario estranxeiro.	A) O empresario estranxeiro individual. B) O empresario estranxeiro social.
Tema 3: Propiedad Industrial e Intelectual. Dereito da Competencia.	A) A protección dos bens inmateriais. B) Normativa internacional. C) A defensa dos dereitos da propiedade industrial e intelectual. D) Normativa reguladora da competencia.
Tema 4: A compravenda internacional (I).	A) Introducción: A Convención de Viena de 1980. B) A formación do contrato.
Tema 5: A compravenda internacional (II).	C) A transmisión do risco. D) As obrigas das partes. E) O incumprimento do contrato.
Tema 6: Os INCOTERMS.	A) Introducción: Os INCOTERMS 2010. B) Termos válidos para calquera medio de transporte C) Termos válidos para transporte marítimo.
Tema 7: Contratos de distribución e cooperación.	A) Contrato de comisión. B) Contrato de axencia. C) Contrato de concesión mercantil. D) Contrato de franquicia.
Tema 8: Contratos de transporte (1).	A) Contrato internacional de transporte por estrada. B) Contrato internacional de transporte marítimo de mercadorías.
Tema 9: Contratos de transporte (2).	A) Contrato internacional de transporte aéreo. B) Contrato internacional de transporte de mercadorías por ferrocarril. C) Contrato internacional de transporte multimodal.
Tema 10: Instrumentos de pago e cobro.	A) Títulos valores. B) Transferencias bancarias, C) Créditos documentarios.
Tema 11: As garantías contractuais.	A) As garantías: concepto e clases. B) A fianza e o aval. C) As garantías independentes.
Tema 12: A crise económica do empresario. A resolución de conflitos.	A) Procedementos concursais. B) A resolución de conflitos en vía xudicial. C) Alternativas á resolución de conflitos en vía xudicial.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	27	20	47
Sesión maxistral	22	40	62
Informes/memorias de prácticas	0	20	20
Probas de tipo test	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Clases de carácter presencial nas que se propondrán aqueles aspectos da materia mais relevantes na práctica, principalmente a través do prantexamento e análise de casos, resolución de cuestionarios e casos prácticos e estudo de documentación.
Sesión maxistral	Neste tipo de docencia presencial, o profesor exporá e explicará os aspectos mais relevantes dos distintos temas que integran o programa da materia explicitado no apartado "contidos".

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestión que se prantexen polos alumnos en relación á materia explicada. Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestión que prantexen os alumnos en relación ás actividades desenvolvidas na mesma.

Prácticas de laboratorio	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestión que se prantexen polos alumnos en relación á materia explicada.
	Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestión que prantexen os alumnos en relación ás actividades desenvolvidas na mesma.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio presentaránse, para a súa contestación por escrito e correspondente avaliación, cuestionarios sobre a materia explicada nas sesións maxistrais.	50	CG1 CG2 CG5 CG9 CG10 CE12 CE13
	Avaliaráse tamén a acertada resolución ou prantexamento dos casos prácticos que se propoñan, a presentación de pequenos traballos ou informes previamente indicados polo profesor e, en xeral a activa participación neste tipo de sesións.		
Probas de tipo test	O exame final consistirá na presentación dunha batería de preguntas tipo test sobre a materia explicada nas sesións maxistrais que, no seu caso, poderán ser combinadas con outras cuestións que se prantexen baixo outros formatos, que debrán ser desenvolvidas por escrito polo alumno.	50	CG1 CE7

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O exame final terá un valor máximo de 5 puntos sobre a nota final computada sobre 10. Deses 5 puntos, 0,5 puntos outorgaránse, a criterio do profesor, aos estudantes que teñan unha participación mais activa nas clases teóricas e prácticas. O traballo contínuo nas prácticas terá un valor máximo de 5 puntos sobre a nota final computada sobre 10. Cada unha das prácticas previstas computará sobre a nota final. A nota acadada neste apartado, gardarase, no seu caso para o exame do mes de xullo. Para que a nota da avaliación contínuo nas prácticas sume á do examen final, deberá obterse neste examen final unha cualificación mínima de 1,7 puntos (calculados sobre un total de 5 puntos). Datos dos exames:

Convocatoria fin de carreira: 07.10.15, 14:00 h. Convocatoria ordinaria: 12.01.16, 10:00 h. Convocatoria extraordinaria: 06.07.15, 9:00 h.

Bibliografía. Fontes de información

Esplugues Mota, Carlos, Derecho del Comercio Internacional, Valencia, Tirant lo Blanch, Última edición
 Calvo Caravaca, Alfonso-Luis y Carrascosa González, Javier (directores), Derecho del Comercio Internacional, COLEX, Última edición
 Esteban de la Rosa, Legislación de los Negocios Internacionales, Madrid, Tecnos, Última edición
 Alvarez González, Santiago, Legislación de Derecho Internacional Privado, Granada, Comares, Última edición
 Sánchez Lorenzo, Sixto A., Cláusulas en los contratos internacionales, Barcelona, Atelier, 2012
 AAVV, Memento práctico de contratos mercantiles, Madrid, Ediciones Francis y Taylor, Última edición
 Ao longo das clases teóricas e prácticas iránse facilitando outras referencias bibliográficas, documentais e outros materiais relacionados coa materia.

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase o seguimento das sesións, tanto teóricas coma prácticas, asistindo ás mesmas provisto el alumno dos textos legais que se indiquen polo profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ingeniería financiera				
Materia	Ingeniería financiera			
Código	V03G020V01922			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Lago Velando, Ángeles			
Profesorado	Lago Velando, Ángeles			
Correo-e	lvelando@uvigo.es			
Web				
Descripción general	El objetivo de la materia es introducir al alumno en el ámbito específico de los productos financieros derivados. El empleo actual de estos instrumentos, tanto por parte de las entidades financieras como del resto de empresas, resulta habitual, por lo que el conocimiento de su existencia, operatoria y posibilidades, resulta una formación complementaria de considerable valor para el alumno.			

Competencias		
Código		Tipología
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG2	Pensamiento crítico y autocrítico	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG3	Habilidades relacionadas con el uso de aplicaciones informáticas utilizadas en la gestión empresarial	- saber - saber hacer
CG5	Habilidades de comunicación oral y escrita	- saber - saber hacer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet y, manejo de herramientas multimedia para la comunicación a distancia	- saber - saber hacer
CG7	Leer y comunicarse en inglés como lengua extranjera	- saber - saber hacer
CG8	Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	- saber - saber hacer
CG11	Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa	- saber - saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	- saber - saber hacer
CE6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial	- saber - saber hacer
CE7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial	- saber - saber hacer
CE9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	

CE10	Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa	- saber - saber hacer
CE11	Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales	- saber - saber hacer
CE12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CE13	Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	- Saber estar /ser
CE16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	- saber - saber hacer
CT1	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar /ser
CT5	Motivación por la calidad y la mejora continua	- Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Poseer y comprender conocimientos sobre derivados.	CG1 CG3 CG5 CG7 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE7 CE9 CE10 CE12 CT1
Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de los productos financieros derivados.	CG2 CG6 CG8 CG9 CE13 CE16 CT5
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios sobre los productos financieros derivados.	CG2 CE11
Transmitir información y resultados de los productos financieros estructurados.	CG6 CG7 CG13 CT5

Contenidos

Tema		
1.- Introducción a los productos financieros derivados	1.1. Concepto 1.2. Tipología 1.3. Operativa 1.4. Los mercados de derivados más importantes del mundo.	

2.- Productos derivados OTC

- 2.1. FRA
 - 2.1.1. Concepto
 - 2.1.2. Tipología
 - 2.1.3. Operativa
 - 2.1.4. Casos prácticos

- 2.2. SWAP
 - 2.2.1. Concepto
 - 2.2.2. Tipología
 - 2.2.3. Operativa
 - 2.2.4. Casos prácticos

- 2.3. CAP, FLOOR, COLLAR
 - 2.3.1. Concepto
 - 2.3.2. Tipología
 - 2.3.3. Operativa
 - 2.3.4. Casos prácticos

3.- Productos derivados en mercados organizados.

- 3.1. FUTUROS
 - 3.1.1. Concepto
 - 3.1.2. Tipología
 - 3.1.3. Operativa
 - 3.1.4. Casos prácticos

- 3.2. OPCIONES
 - 3.2.1. Concepto
 - 3.2.2. Tipología
 - 3.2.3. Operativa
 - 3.2.4. Casos prácticos

4. Productos estructurados

- 4.1. Concepto
- 4.2. Tipología
- 4.3. Casos Prácticos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas y/o ejercicios	22.5	45	67.5
Tutoría en grupo	5	7	12
Sesión magistral	22.5	45	67.5
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	Explicación y resolución de las aplicaciones prácticas de la materia en grupo reducido.
Tutoría en grupo	Resolución de problemas y dudas comunes. Evaluación de los resultados que se incorporan a la nota final
Sesión magistral	Explicación teórica de los contenidos de la materia en grupo amplio de alumnos.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se realiza evaluación por el docente de manera personalizada
Tutoría en grupo	Se realiza evaluación por el docente de manera personalizada

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Tutoría en grupo	Evaluación de contenido parcial de la materia en grupo reducido o individual.	10	CG2 CG5

Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	Examen global de la materia que comprende contenidos teóricos y prácticos. Se pedirá una calificación mínima en esta prueba.	90	CG1 CG3 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE16 CT1 CT5
---	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Fuentes de información

Pisón Fernández, Irene, Dirección y Gestión Financiera de la Empresa, Pirámide, 2001

Lamothe Fernández, Prosper y Pérez Somalo, Miguel, Opciones Financieras y Productos estructurados, MC Graw Hill, 2004

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Matemática de las operaciones financieras/V03G020V01202

Estadística: Estadística/V03G020V01204

Decisiones de inversión/V03G020V01402

Decisiones de financiación/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Finanzas internacionais				
Materia	Finanzas internacionais			
Código	V03G020V01923			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Profesorado	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Correo-e	xmcobas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			- saber - Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese			- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial			- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			- saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa			- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial			- saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo			- saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes			- saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			- saber - saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

comprender o funcionamento do sistema monetario internacional
 comprender o funcionamento do sistema financeiro internacional e coñecer as súas institucións e mercados
 aprender a internacionalizar unha empresa nas súas necesidades de investimento e financiamento

CB1
 CB2
 CG1
 CG2
 CG3
 CG14
 CE4
 CE5
 CE7
 CE8
 CE13
 CE16
 CT3
 CT4

Contidos

Tema

1.- Sistema monetario internacional	1.1.- A globalización 1.2.- Historia do sistema monetario internacional 1.3. Situación actual
2.- Mercados financeiros internacionais	2.1.- Introduccción 2.2.- Mercado de divisas 2.3.- Mercado de créditos 2.4.- Mercado de obrigas 2.5.- Mercados de accións 2.6.- Mercados de derivados
3.- Financiamento empresarial internacional	3.1.- Comercio internacional 3.2.- Investimento internacional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	50	50	100
Estudo de casos/análises de situacións	24	24	48
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición conceptual e descrición do sistema monetario e financeiro internacional e das necesidades empresariais en lóxica internacional
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e comentario de casos reais de entidades e empresas en relación ás finanzas internacionais.

Atención personalizada

Descrición
Sesión maxistral O emprego da atención personalizada permitirá profundizar en campos específicos dunha materia tan ampla como a economía financeira internacional.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Asistencia	15	CG1 CG2 CG3 CG14 CE8 CT3 CT4

Estudo de casos/análises de situacións	Asistencia e participación	15	CB1 CB2 CG1 CE4 CE5 CE7 CE8 CE16
Probas de tipo test	Realización	70	CE4 CE5 CE7 CE8 CE13 CE16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA: Eun, C. Resnick, B. *International financial management*, Mc Graw-Hill, 2011. **FUENTES DE INFORMACIÓN EN INTERNET** <http://www.ecb.int/ecb/html/index.es.html><http://unctad.org/es/Paginas/Home.aspx>
<http://www.expansion.com/>

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

Dereito do comercio internacional/V03G020V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica				
Materia	Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica			
Código	V03G020V01925			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Profesorado	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Correo-e	xhvv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese			- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.			- saber
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas			- Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Entender en que consiste a economía do coñecemento e o papel que nela xoga a xestión da innovación				CB3 CG1 CG2 CE1 CE3
Capacidade de análise das principais forzas que moven o ecosistema de innovación				CB2 CG1 CG2 CE1 CE3
Capacidade de análise dos procesos internos da empresa que condicionan o seu potencial de innovación				CB4 CG2 CE1 CE3 CT2

Capacidade creativa para enxergar novos proxectos de innovación, avalialos con rigor, e implementalos	CB2 CB3 CG1 CE1 CT2
---	---------------------------------

Contidos	
Tema	
TEMA 1: ¿Por que "xestión da innovación"? Da economía industrial á economía do coñecemento	A economía mundial en perspectiva. Evolución nas claves do crecemento e converxencia. O novo sistema tecnolóxico: microelectrónica e biotecnoloxía. A economía do coñecemento: máis que bits. A empresa ante o novo contorno: o Plan de Innovación.
TEMA 2: Cambio tecnolóxico e sistemas nacionais de innovación	Tecnoloxía e innovación: definición e tipoloxías. Configuración dos Sistemas Nacionais de Innovación. O Sistema Ciencia-Tecnoloxía-Industria: o papel das universidades.
TEMA 3: Formas de protección da innovación	A propiedade industrial. As patentes. Modelo de utilidade. Modelo e debuxo industrial. Know-how. Signos distintivos.
TEMA 4: A elaboración dunha diagnose: dos insights do entorno ás novas ideas para o mercado	Vixilancia tecnolóxica. Prospectiva tecnolóxica. Auditoría tecnolóxica.
TEMA 5: A importancia de ter estratexia para xerar unha carteira de proxectos	Coherencia estratéxica. Estratexias de innovación. Estratexias tecnolóxicas. Interrelación: que é primeiro?
TEMA 6: Como implementar un proxecto? Estructura organizativa, sistemas de control e liderazgo.	Estructuras organizativas para estimular o cambio e a innovación. Mecanismos de coordinación para a innovación. A vertente tecnolóxica dos sistemas de control e incentivos. Sistemas de participación do persoal. A fluidez dos cambios: formación, comunicación e liderazgo.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	29	30	59
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	10	20
Traballos tutelados	10	20	30
Outros	0	10	10
Probas de tipo test	2	28	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Exposición das bases teóricas e orientación por parte do profesor sobre os contidos do programa. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas expostas ao longo da clase.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada sesión propón unha actividade guiada polo profesor para poñer en práctica os coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais.
Traballos tutelados	Nestas sesións tamén se contará co apoio do profesor, pero os estudantes traballarán en equipo e autónomamente para desenvolver un plan de innovación propio. Para este traballo é esencial ter absorbido os coñecementos das sesións maxistrais e desenvolver as habilidades adecuadas durante a resolución dos problemas/exercicios.
Outros	Trátase de actividades voluntarias relacionadas con lecturas e exercicios de carácter complementario, así como de estimular a participación proactiva tanto nas sesións maxistrais como prácticas.

Atención personalizada	
	Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	As prácticas da materia poden agruparse en dous tipos de sesións: as que son lideradas polo profesor mediante a resolución dun problema/exercicio para "aprender facendo" unha determinada tarefa (análise externa, análise interna de procesos, deseño da carteira de proxectos...), e aquelas outras que, aproveitando as sesións maxistras e a resolución co profesor dos casos e exercicios, consisten no traballo en grupo dos alumnos para desenvolver un plan de innovación. Este segundo tipo de sesións conta tamén obviamente coa titorización do profesor.
Traballos tutelados	As prácticas da materia poden agruparse en dous tipos de sesións: as que son lideradas polo profesor mediante a resolución dun problema/exercicio para "aprender facendo" unha determinada tarefa (análise externa, análise interna de procesos, deseño da carteira de proxectos...), e aquelas outras que, aproveitando as sesións maxistras e a resolución co profesor dos casos e exercicios, consisten no traballo en grupo dos alumnos para desenvolver un plan de innovación. Este segundo tipo de sesións conta tamén obviamente coa titorización do profesor.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Outros	Actitude proactiva na aula e lecturas complementarias.	10	CB4 CG1 CG2 CT2
Traballos tutelados	O traballo consiste na elaboración dun plan de innovación seguindo o modelo proporcionado polo profesor e dispoñible en FAITIC. Serán criterios de avaliación dos traballos os seguintes: PRESENTACIÓN FORMAL: O índice estará o máis desagregado posible e indicará a páxina na que se atopa cada ítem. Todas as cifras incluídas en texto, cadros, gráficos e figuras deberán explicitar a fonte. As citas literais deberán ir entre aspas e acompañadas da fonte da que se extraen. Se non son literais, citarase só a fonte. A detección dun plaxio será castigada coa maior das sancións segundo os Estatutos da Universidade de Vigo. As fontes -documentais, orais, informáticas...- deberán recollerse todas nun apartado final. NIVEL E CALIDADE DA PROFUNDIZACIÓN TEMÁTICA CAPACIDADE DE ANÁLISE Estructuración e análise crítica da información Orixinalidade e rigorosidade argumental EXPOSICIÓN FINAL Fluidez da presentación Capacidade de convicción	40	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CE1 CE3 CT2
Probas de tipo test	O exame constará de 20 preguntas tipo test de resposta única, con 4 respostas posibles. Cada pregunta correcta suma 1 punto e cada erro resta 0.33 puntos. Esta proba tipo test poderá substituírse nalgunha das convocatorias por dez enunciados sobre os que o/a estudante deberá mostrar o seu acordo ou desacordo, e explicar os argumentos da súa resposta. Existen exemplos de ámbolos dous tipos de exames en faitic.	50	CB3 CG1 CG2 CE1 CE3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a materia é necesario aprobar o test e o traballo de maneira independente. É necesario obter un 50% da nota no traballo, por tanto, así como un 50% da nota na proba tipo test. Estes son os mínimos para aprobar a materia. Por outro lado, a puntuación pola participación e realización de todas as tarefas definidas mantense nas convocatorias do curso

académico e non se gardará para cursos sucesivos. Calquera estudante que participe no 15% das probas de avaliación do programa non poderá figurar nas cualificacións finais como "non presentado". Calendario de exames dispoñible en: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Tidd, Joe e Bessant, John, Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change, Wiley, 2009

Tidd, Joe e Bessant, John, Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change, Wiley, <http://www.managing-innovation.com/>

Fernández Sánchez, Esteban, Estrategia de innovación, Thomson, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Creación e viabilidade de empresas/V03G020V01907

Deseño de sistemas de control orzamentario/V03G020V01908

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Investigación comercial/V03G020V01701

Lingua estranxeira para a empresa/V03G020V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia económica/V03G020V01103

Dirección de operacións/V03G020V01302

Análise contable/V03G020V01601

Socioloxía do traballo/V03G020V01905

Outros comentarios

As sesións maxistrais trasladan uns contidos que é preciso relacionar con outros contidos da asignatura e de outras materias como a estadística, a investigación de mercados, o dereito ou a economía da empresa.

As sesións prácticas esixen dos estudantes unha actitude proactiva e creativa difícilmente esaxerable. O pensamento lateral e o output innovador no plan de innovación e nos propios exercicios guiados polo profesor son elementos clave na avaliación das prácticas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira avanzada				
Materia	Contabilidade financeira avanzada			
Código	V03G020V01926			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Profesorado	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	biglieri@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber - saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)Conocer y comprender y saber utilizar los distintos niveles normativos (internacional y nacional) que regulan la emisión de información contable por parte de las empresas	CG3 CE4
Conocer, comprender y saber aplicar herramientas de toma de decisiones	CG4 CE6 CT5
(*)Utilizar hojas de cálculo para registrar y presentar información financiera	CG3

Contidos	
Tema	
Introdución á Contabilidade Financeira Avanzada	Tipos de contabilidades Emisores de normas contables Federal Accounting Standards (FAS) International Financial Reporting Standards (NIC e NIIF) Instituto de Contabilidade e Auditoría de Contas (ICAC)
Estados Financeiros de organizacións non lucrativas.	Objetivo Estado de posición financeira (Balance) Estado de perdas e ganancias Estado dos fluxos de efectivo Exemplos

Businesses Combinations (Spanish law and IFRS 3)	Basic concepts Kinds of company Date of acquisition Cost of the combination Goodwill Examples Especial reference to the Spanish Corporate Accounting
Imposto sobre ganancias (NIC 12)	Obxectivos Alcance Definiciones Base fiscal Recoñecemento de activos e pasivos por impostos correntes e impostos diferidos Diferencias temporarias impositibles Combinación de negocios Activos contabilizados polo seu valor razoable Fondo de comercio Registro inicial dun activo ou pasivo Diferencias temporarias deducibles Fondo de comercio negativo Pérdidas e créditos fiscais non utilizados
Toma de decisiones	Importancia de la toma de decisiones en incertidumbre Costes e ingresos relevantes Parametros básicos y derivados de la Teoría de las Limitaciones Herramientas del Thinking Process La gestión de proyectos

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	25	50	75
Prácticas en aulas de informática	12	24	36
Probas de resposta curta	3	0	3
Traballos e proxectos	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do alumnado no aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas suscitadas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da asignatura.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade sobre as cuestións suscitadas e/ou exercicios relacionados. Os estudantes deben desenvolver as solucións adecuadas a través de aplicación de métodos ou procedementos fórmulas ou algoritmos e a interpretación dos resultados. A miúdo utilízase para complementar a lección magistral.
Prácticas en aulas de informática	Nestas sesións de laboratorio informático aplicásenos os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda de ferramentas de ofimática, aplicacións gratuitas, bases de datos e información dispoñible en internet. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Control del proceso de aprendizaje de los alumnos y evaluación del conocimiento en grupos reducidos a partir de actividades propuestas por el profesor y su resolución e interacción con los alumnos. Posibilidad de evaluación de conocimientos y habilidades.
Traballos e proxectos	Control del proceso de aprendizaje de los alumnos y evaluación del conocimiento en grupos reducidos a partir de actividades propuestas por el profesor y su resolución e interacción con los alumnos. Posibilidad de evaluación de conocimientos y habilidades.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos e proxectos	Traballos relacionados co temario	50	CG3 CE4 CE6 CT5
Probas de resposta curta	Resolución individual de exercicios en clase práctica	50	CG3 CG4 CE4 CE6

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A presentación correcta dos traballos permite superar a materia. Adicionalmente, os estudantes poderán presentarse ao exame para melloralas. Os alumnos poderán aprobar presentándose ao exame final cuxas datas oficiais son as que marque o Decanato na páxina web da Facultade, apartado Organización Docente.

Bibliografía. Fontes de información

BVP, Sistema de Análisis de Balances Ibéricos, ,

ICAC, Regulador contable español, ,

Alfredson, K. y otros (2013): Applying International Accounting Standards. Editorial Wiley, 3ª ed. CISS (2007): Código de normas internacionales de Contabilidad, Edición contable del CISS **Bibliografía complementaria:** Epstein, B. J.; Mirza, A.A. (2013): Wiley IFRS 2013: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards Set. Editorial Wiley. Rodríguez Pérez, G. y otros (2006): Contabilidad europea 2005: análisis y aplicación de las NIIF. Editorial McGraw Hill.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Análise contable/V03G020V01601

Contabilidade de custos/V03G020V01602

Outros comentarios

Se recomienda presentar los trabajos que se sugieren para facilitar la adquisición progresiva de los conocimientos y las competencias de la asignatura

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Creación e simulación de empresas				
Materia	Creación e simulación de empresas			
Código	V03G020V01927			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Comesaña Benavides, Fernando Fernández Arias, M ^a Jesús Ferro Soto, Carlos Antonio Rodríguez Domínguez, María del Mar Vila Alonso, María Mercedes			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php			
Descrición xeral	Materia que ten como finalidade que os alumnos poidan participar na creación e xestión de iniciativas empresariais a través da participación en situacións simuladas de creación e xestión de empresas en entornas competitivas complexas			
Competencias				
Código		Tipoloxía		
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese			- saber
CG2	Pensamento crítico e autocrítico			- saber
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial			- saber - saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita			- saber - Saber estar / ser
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación			- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados			- saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa			
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			- saber - saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.			- saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa			- saber

CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber - saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber - saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber - saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber - saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber - saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber - saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	- saber - saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber facer
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a metodoloxía racional que se debe seguir para a creación dunha empresa	CG1 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7
Coñecer a existencia de apoios institucionais e sociais ao emprendedor	CE4 CE5
Saber cómo planear a constitución dunha empresa de acordo coa contorna	CB2 CG11 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10
Coñecer a relacións que vinculan as decisións cos resultados empresariais	CE4 CE5 CE6 CE10 CE11

Elaborar un Plan de Empresa con estrutura e contidos ortodoxos

CB2
CB4
CG1
CG2
CG3
CG5
CG6
CG8
CG9
CG10
CG13
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE10
CE11
CE12
CE14
CE16
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Utilizar as TIC en beneficio do proxecto empresarial

CB4
CG1
CG6
CE5
CT1
CT2

Tomar decisións empresariais razoadas de acordo coa contorna

CB2
CG1
CG2
CG10
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE10
CE11
CE12
CE14

Ter unha actitude positiva respecto ao emprendemento

CE5
CT2
CT3
CT4
CT5

Afrontar o futuro profesional cun enfoque proactivo

CB2
CE11
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

1. Fundamentos do emprendemento e da creación de empresas	1.1 Bases teóricas do emprendemento
	1.2 Do emprendemento empresarial, social e en rede. O rol do intra-emprendedor
	1.3 O proceso de emprendemento e de creación de empresas
2. Desenvolvemento do modelo de negocio	2.1 Definición de modelos de negocio
	2.2 Deseño e estratexias de modelos de negocio baseadas no canvas
	2.3 O Plan de empresa
3. Ideación	3.1 Fontes de ideas
	3.2 Técnicas para a xeración de ideas
	3.3 Experiencias, tendencias, oportunidades e retos
4. Simulación	4.1 Modelos de simulación
	4.2 Exercicios de simulación e avaliación prospectiva
	4.3 Xogo de empresa

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	16	39	55
Sesión maxistral	15	15	30
Traballos e proxectos	19	46	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	O alumno deberá elaborar os exercicios, casos, modelos de simulación propostos ou decisións do xogo de empresa, dependendo da parte da materia a desenvolver. Os modelos de simulación de empresas elaboraranse nunha aplicación de folia de cálculo, a partir das explicacións teóricas sobre modelos e indicadores relevantes e as orientacións prácticas do profesor. No Xogo de empresa os alumnos deberán formar equipos de traballo e tomar decisións sobre a xestión de empresa nos sucesivos periodos do mesmo. Deberán emitir informes sobre as decisións tomadas e sobre a información e os razonamentos utilizados para as mesmas.
Sesión maxistral	O alumno deberá comprender, reter e aplicar os conceptos e informacións explicados en clase, sobre unha hipotética empresa en proceso de creación baseándose na exposición do profesor dos conceptos ilustrados nas lecturas e dos casos presentados.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos e proxectos	O alumno deberá realizar un traballo práctico no que figuren todos os coñecementos adquiridos na materia sobre a creación dunha empresa. O profesor guiará ao alumno nas decisións cruce e na elaboración formal do traballo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Avaliarase a calidade dos exercicios propostos e subidos a Faltic	20	CB2 CG1 CG2

Prácticas en aulas de informática	Avaliarase a calidade dos modelos de simulación de empresas elaborados durante as prácticas e os informes entregados cos mesmos	50	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CT1 CT2
Traballos e proxectos	Avaliarase a calidade do proxecto de creación de empresas	30	CB4 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG13 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para a avaliación en primeira convocatoria considerárase a asistencia ás sesións maxistrais e ás prácticas. Finalmente, avaliarase de acordo cos traballos solicitados polos profesores e un proxecto final. A avaliación para a segunda convocatoria consistirá nun exame con exercicios.

Bibliografía. Fontes de información

Cabanelas, J., Lectura 1. Fundamentos del emprendimiento y la creación de empresas, 2013,

Cabanelas, J., Lectura 2. Desarrollo de modelos de negocio, 2013,

Cabanelas, J., Lectura 3. Ideación, 2013,

Ostealwalder, A.; Pigneur, I., Generación de modelos de negocio. Un manual para visionarios, revolucionarios y retadores, 2010, John Wiley&Sons

Clark, T., Business model you, 2012, John Wiley&Sons

Feld, B., Startup communities, 2012, John Wiley&Sons

Ries, E., The lean startup, 2011, Crown Business

Villalba Vilá, D., Decisiones empresariales con hoja de cálculo, 2012, Pirámide

Blank, S.; Dorf, B., The startup owner's manual, 2012, K&S Ranch Inc

Castro Abancéns, I. e Rufino Rus J.I., Creación de empresas para emprendedores, 2010, Pirámide

Cañadas, M., Cómo crear empresas rentables, 1996, Gestión 2000

Gil Estallo, María, Como crear y hacer funcionar una empresa, 2000, ESIC

Irizar, I., Cómo crear una empresa. Lo que todo emprendedor debe saber, 2003, Gestión 2000

Jimenez Quintero, J. A, Creación de empresas, 2012, Pirámide

Mateo, R. y Sagarra, R., Creación de empresas. Teoría y práctica, 2004, McGraw-Hill

Priede Bergamini, T.; López-Cózar Navarro, C.;e Benito Hernández S., Creación y desarrollo de empresas, 2010, Pirámide

Os profesores entregarán lecturas correspondentes ás sesións maxistras e casos prácticos e exercicios para a aula informática.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Dirección comercial II/V03G020V01502

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Outros comentarios

Os alumnos debe abordar a materia desde un plano de integración dos coñecementos adquiridos durante as materias do Grao.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal de empresa				
Materia	Dereito penal de empresa			
Código	V03G020V01928			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Valeije Álvarez, María Inmaculada			
Profesorado	Valeije Álvarez, María Inmaculada			
Correo-e	inma@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os contidos da materia constitúen unha exposición sistemática sobre os delitos e a responsabilidade xurídico-penal en que poden incurrir quen realizan actividades que son consideradas ilícitas e que están relacionadas coa empresa e o ámbito laboral. O obxectivo a conseguir na impartición da materia "Dereito penal de empresa" consiste, fundamentalmente, en axudar a identificar os conceptos teóricos básicos para que os/as alumnos/as poidan identificar, interpretar e razoar sobre os diferentes supostos delictivos que se producen naquel ámbito, con vistas á capacitación para a toma de decisións no eido empresarial. Dominar as nocións esenciais do Dereito penal de empresa e as súas técnicas de interpretación resulta de especial utilidade para aqueles estudantes que orienten a súa actividade profesional á administración, organización e dirección de empresas, así como ao asesoramento empresarial e laboral.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber facer

CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	- saber facer
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e poder transmitir no entorno de traballo a responsabilidade xurídico penal en que poden incurrir quenes realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades societarias e laborales	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CG5 CG8 CE5 CE7 CE15 CT2 CT3 CT4
Coñecer e comprender as fontes normativas que regulan o Dereito Penal de empresa e do procedemento da súa procura e aplicación. distinguir as diferentes figuras delictuosas e a Diferencialas das infraccións administrativas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG10 CE5 CE15 CT3 CT4
Demostrar dominio dos conceptos xurídicos penais mais relevantes que resulten necesarios para adoitar decisións de comportamento no eido da empresa e reducir riscos derivados do descoñecemento das consecuencias penais e administrativas ou sociais derivadas do incumprimento da legalidade.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG14 CE5 CE15 CT3 CT4
Resolver casos ou situacións complexas respetando a legalidade e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de foma obxetiva e independente	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG14 CT3 CT4

Contidos	
Tema	
LECCIÓN I. Dereito Penal de empresa: Concepto e contido.	I.Introdución ao Dereito Penal de Empresa: concepto e contido. II. Dereito penal de empresa e Dereito administrativo sancionador.III O sistema de sancións.IV: O comiso das ganancias: clases
LECCIÓN II. Responsabilidade penal de administradores sociais.	Responsabilidade penal de administradores sociais. Consideracións xerais. Actuar en nome doutro (art. 31.1 CP). Administrador de dereito. Administrador de dereito. Representación legal e voluntaria doutro. Responsabilidade penal por decisións de órganos colegiados. Delegacións de función. Posición de garante dos administradores (art. 11 CP). Especial referencia a responsabilidade dos Auditores.Consecuencias xuridicas. Responsabilidade civil e inhabilitacións
Lección III. A responsabilidade penal das persoas xurídicas	I. A responsabilidade penal das persoas xurídicas: Consideracións previas. Criterios de atribución do art. 31 bis CP. Atenuantes da responsabilidade penal. As penas aplicables ás persoas xurídicas e regras penoloxicas de determinación (art. 66 bis CP). Extinción da responsabilidade penal (art. 130. 2 CP). Delitos imputables ás persoas xurídicas. II. A responsabilidade penal de entes colectivos sen personalidade xurídica: art. 129 CP. 2. III. Especial referencia aos programas de Cumprimento e ao Oficial de cumprimento
LECCIÓN IV. Delitos societarios	I. Cuestións xerais: Concepto penal de sociedade. II. Requisitos de procedibilidade. III. Delito de falsedade en contas anuais e outros documentos que reflectan a situación económica da empresa. IV. Delito de imposición de acordos abusivos. V.Delito de imposición de acordos lesivos. VI. Delito de negación do exercicio de certos dereitos dos socios. VII. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa.VIII. Delito de administración desleal do patrimonio alleo 8art. 252 CP): Diferenzas co delito de apropiación indebida.
LECCIÓN V. Delitos contra a Facenda Pública e contra a Seguridade Social	I. Delito de defraudación tributaria. II. Delito de defraudación á Seguridade Social. III. Delito de fraude de subvencións. IV. Delitos de fraudes comunitarios. V. O delito contable tributario.
LECCIÓN VI. Branqueo de capitais	I. Ley 10/2010, de 28 de abril, de prevención de blanqueo de capitales e infraccións monetarias: Obligacións e suxectos obrigados. II. Condutas delituosas de blanqueo de capitais no Código penal español. III. Cuestións concursais: fraude fiscal e condutas de autobranqueo. IV. O principio de Xustiza Universal.
LECCIÓN VII. Delitos relativos á propiedade intelectual e industrial	I. Delitos relativos á propiedade intelectual. II. Delitos relativos á propiedade industrial. Delitos referentes a invencións e creacións industriais. Delitos referentes a signos distintivos. O delito relativo a obtencións vexetais. III. Delito de utilización indebida de denominacións de orixe ou de indicacións xeográficas.
LECCIÓN VII. Delitos relativos ao mercado e aos consumidores	I. Descubrimento e revelación de segredos de empresa. II. Detracción do mercado de materias primas ou produto de primeira necesidade. III. Publicidade falsa. IV. Facturación ilícita. V. Delito de estafa de investimentos de capital e estafa de crédito. VI. Maquinacións para alterar o prezo das cousas resultante da libre competencia. VII. Abuso de información privilexiada no mercado de valores. VIII. Alteración de prezos en concursos e poxas públicas.
LECCIÓN VIII. Delito de corrupción en los negocios	I. Delito de corrupción entre particulares II. Delito de corrupción nos negocios trasnacionais
LECCIÓN IX. Delitos contra os dereitos dos traballadores.	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo. II. Tráfico ilegal de man de obra e contratación ilegal de extranxeiros. III. Determinación ou favorecemento da empigracion mediante engano. IV. Discriminación laboral. V. Impedimento ou limitación da liberdade sindical e o dereito de folga. VI. Coaccións á folga. VII. Delitos contra a seguridade e hixiene no traballo.
LECCIÓN X. Delitos de contrabando	I. LO 12/1995, de 12 de diciembre de represión de contrabando, modificada por la LO 6/2011 de 30 de junio. II. Tipos legais. Contrabando de bens por valor igual ou superior a 150.000 euros. Contrabando de bens por valor igual o superior a 50.000 euros. Tipos específicos III. Outras Disposicións

LECCIÓN XI. Protección penal do crédito

I. Consideracións xerais: concepto de insolvencia.
 II. Frustración da execución; II. Formas especiais da frustración da execución: Delito de ocultación de bens nun procedemento executivo xudicial ou administrativo; Delito de uso non consentido de bens en depósito embargados pola Autoridade; IV. Insolvencias punibles: Das actuacións indebidas do deudor ou do delito de bancarrota. V. A Involencia punible imprudente. VI Delito de favorecemento de acreedores; VII. Presentación de datos falsos para obter indebidamente a declaración de concurso

LECCIÓN XII. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente.

I. Delito ecolóxico.
 II. Delito de establecemento de depósitos ou vertederos.
 III. Explotación de instalacións perigosas.
 IV. Delitos relacionados coa xestión de residuos.
 V Prevaricación ambiental.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	50	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	0	22.5
Titoría en grupo	5	0	5
Sesión maxistral	22.5	0	22.5
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Metodoloxía onde o/a estudante enfróntase ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto polo/a estudante a título individual. O caso práctico consiste nun problema concreto, que lle describe unha situación real da vida profesional referente ao campo particular do Dereito penal de empresa. O/a estudante debe ser capaz de recoñecer os feitos, debe obrigatoriamente aplicar as normas penais ou normativa normativa extrapenal (laboral, civil, tributaria o mercantil) relacionada coa situación do caso plantexado. Debe chegar a unha decisión xurídica razoada, extraendo as súas propias conclusións. A solución deberá ser presentada por escrito e mediante a metodoloxía que se sinalará ao comenzo do curso. Ao longo do curso esixirase a realización de catro casos prácticos relacionados con bloques temáticos das leccións que compoñen o contido da materia. Igualmente, por cada Lección se plantexaran cuestionarios que deben ser respostados na plataforma docente Faitic
Resolución de problemas e/ou exercicios	Plantexamento, debate e exposición en aula de conclusións alcanzadas en exercicios prácticos. A resolución de exercicios prácticos é complemento da lección maxistral. Os/as estudantes, durante as sesións presenciais intervirán oralmente, expoñendo a súa solución ou puntos de vista aos casos prácticos propostos, debatendo, no seu caso, coa profesora e os seus compañeiros/as. As discusións deben proporcionar ao estudante unha oportunidade para practicar a expresión oral e de recibir críticas constructivas. Valoraranse positivamente as intervencións dos/as estudantes na discusión exposta, tendo en conta os coñecementos e habilidades demostradas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir información e coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Na sesión maxistral, a docente introducirá aos estudantes nos aspectos básicos de cada tema ou lección. Como soporte ás explicacións, o docente proporcionará materiais (presentación power-point, sentenzas, extractos de obras doutrinais...) e, eventualmente, un esquema-guía cos puntos chave do desenvolvemento da súa explicación. Os materiais proporcionaranse a través da plataforma docente Faitic. En todo caso, a explicación do/a docente deberá ser complementada polo/a estudante tanto cos materiais que le foron proporcionados ao efecto, como pola consulta dalgún dos manuais que figuran na bibliografía recomendada.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	30	CG1 CG2 CG5
Probas de tipo test	60	CG1 CG2 CG5 CG10 CE15 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A) Primeira convocatoria: 1. A cualificación final da materia de Dereito Penal de Empresa determínase a partir da suma das cualificacións obtidas en primeiro termo na avaliación continuada desenvolvida por cada estudante e doutra banda a través da realización dunha proba final escrita teórica. 2. O 40% da cualificación corresponderá á nota obtida na avaliación continua (10% asistencia e participación nas aulas) e 30% nas actividades avaliadas. E o 60% da cualificación corresponderá á nota obtida na proba global (examen final). 3. A avaliación continuada, esixe, por unha banda unha asistencia de polo menos o 80% das clases e a realización de 80% das actividades avaliadas (mínimo 7 tests e 2 casos prácticos), que se desenvolverán ao longo do curso. Os casos obxecto da avaliación continuada realizaranse e entregaranse necesariamente nas datas establecidas no seu momento no cronograma da materia. A metodoloxía que deberá empregar o estudante para responder ao caso práctico especificarase con cada entrega. 4. O examen final de contido teórico (modalidade escrita) terá unha cualificación numérica entre 0 e 10, terase que aprobar necesariamente para poder superar a materia, con independencia do valor ponderado que teña na cualificación final da materia. 5. O Modelo de examen final consta de dúas partes: Primeira parte: Exame tipo test sobre as leccións do programa (40 preguntas) con penalización. A duración do exame é dunha hora. En dita parte do exame non é posible dispoñer de ningún material. As preguntas do test serán seleccionadas entre as realizadas ao longo do curso por cada Lección do programa da guía docente. Segunda parte: Un suposto de feito con 10 preguntas de resposta curta. Para o desenvolvemento do caso práctico dispónse dunha hora. 6. Será obxecto de exame solo os contidos recollidos nesta guía docente. Cada unha das partes do exame final debe acadar como mínimo unha cualificación numérica de 4 puntos sobre 10 para facer a media entre as dúas partes do examen. 7. Modalidade avaliación continua sen presencialidade con causa xustificada: Os/as estudantes que por causa documentalmentexustificada non poidan asistir ás clases serán avaliados conforme os seguintes criterios: entrega de casos 30% e proba final teórica escrita 70%. 8. Os alumnos que non se acollan a avaliación continua serán avaliados cun exame final (modalidade descrita no punto 5), que constituirá o 100% da nota final. Será necesario superar cada unha das dúas partes con un mínimo de catro puntos sobre 10 para facer a media. B) Segunda convocatoria: 1. Os estudantes que realicen a avaliación continuada (presencialidade e resolución de casos prácticos) poderán presentarse ao exame teórico final en caso de suspender na primeira convocatoria. Se conservará a cualificación da avaliación continuada das actividades realizadas ao longo do curso sempre que realicen o 80% das actividades e a cualificación media do conxunto sexa de acordo á cualificación numérica entre 0 e 10, superior a 5. 2. Os estudantes que non seguiron ou non superaron a avaliación continua teñan dereito a un exame final teórico-práctico (modalidade descrita no punto 5) non que se avalíen as competencias globais da materia e co que poidan acadar o 100% da nota cos criterios descritos no punto 6. C) Convocatoria Fin de Carreira: Os estudantes farán un exame final teórico-práctico (modalidade escrita) no que se avalíen as competencias globais da materia e co que poidan acadar o 100% da nota. D) As datas do examen serán:

Bibliografía. Fontes de información

Martínez-Buján Pérez, Carlos, Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte Especial, 2015, Ed. Tirant lo Blanch. Valencia 2015

Martínez-Buján Pérez, Carlos , Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General., 3ª, Tirant lo blanch, 2014

Código Penal, , ,

AAVVV, Memento práctico-penal económico y de la empresa, Última edición , Francis Lefebvre, 2011/2012

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), Morales Prats, Fermín (Coord.), Comentarios al Código Penal Español. Tomo I y II, 6.ª, Thomson-Aranzadi, 2011

Vices Antón, T. S. y otros, Derecho penal. Parte Especial, 3.ª, Valencia, 2010

Conde-Pumpido Ferreiro, C. (Dir.)/ Díaz Martínez, P. (Coord.), Código Penal comentado: con concordancias y jurisprudencia. Actualizado a la LO 5/2010, de 23 de junio de 2010, , Bosch, Barcelo, 2011

Código Comentados: A diferenza dos manuais antes citados, os comentarios realizan o estudo do Dereito Penal artigo por artigo do Código. A su consulta é importante para ampliar e profundizar no estudo dos diferentes delitos. O estudante accedendo á páxina web da biblioteca da Universidade de Vigo ten acceso a - consulta de múltiples recursos web de utilidade: bases de datos de lexislación e jurisprudencia (Aranzadi e Tirant en liña); revistas electrónicas con leis (por exemplo: www.laley.e) que conteñen formularios, esquemas, sentenzas, noticias e artigos xurídicos.

Recomendacións

Outros comentarios

Materia con contidos interesantes que pode ser comprendida polo estudante sen coñecementos previos de dereito penal pero si precisa traballo moito persoal pola súa parte para seguir os contidos e realizar as distintas actividades avaliadas

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos de información				
Materia	Dirección de recursos de información			
Código	V03G020V01929			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castellano			
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Sandoval Pérez, María de los Angeles			
Profesorado	Sandoval Pérez, María de los Angeles			
Correo-e	sandoval@uvigo.es			
Web				
Descripción general	La materia se centra en el estudio de los recursos de información necesarios para el correcto funcionamiento de la empresa. Se estudia como las Tecnologías de la Información y Comunicación (TICs) pueden contribuir a la mejora de la gestión empresarial, analizando las principales aplicaciones que permiten explotar la información y el conocimiento, generados tanto en el interior como en el exterior de la empresa.			

Competencias		
Código		Tipología
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber hacer
CG2	Pensamiento crítico y autocrítico	- saber hacer
CG5	Habilidades de comunicación oral y escrita	- saber hacer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet y, manejo de herramientas multimedia para la comunicación a distancia	- saber hacer
CG9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	- Saber estar /ser
CG10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	- saber hacer
CG11	Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa	- saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber
CG14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	- saber
CE1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial	- saber
CE3	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección	- saber
CE10	Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa	- saber hacer
CE13	Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	- Saber estar /ser
CE14	Elaborar los planes y políticas en las diferentes áreas funcionales de las organizaciones	- saber hacer
CE16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	- Saber estar /ser
CT1	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- saber hacer
CT2	Capacidad de liderazgo, incluyendo empatía con el resto de personas	- Saber estar /ser
CT3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	- Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Conocer las necesidades informativas en la empresa. Es decir, qué tipos de información necesitan y como éstos van a contribuir a la consecución de los objetivos organizativos, y en consecuencia recoger los datos procedentes de una amplia variedad de fuentes informativas tanto internas como externas.

CG1
CG2
CG9
CG10
CG13
CG14
CE1
CE10
CE13
CE16
CT1
CT2
CT3

Conocer los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión de la información en la empresa.

CG1
CG2
CG11
CG13
CG14
CE1
CE3
CE10
CE13
CE14
CT1
CT3

Utilizar las TICs para el almacenamiento y comunicación de la información en la empresa

CG6
CG10
CG13
CT1

Capacidad del alumno para gestionar su propia información, para crear sus propios sistemas personales de información.

CG1
CG5
CG13
CT1

Contenidos

Tema	
Sistemas y tecnologías de información en la empresa.	Conceptos. Estructura y procesos del sistema de información. Tipos de sistemas. Incidencia en la competitividad empresarial.
Almacenamiento de información	Sistemas de gestión de bases de datos. Diseño del modelo de datos. El acceso a los datos almacenados.
Sistemas integrados de gestión (ERP)	Concepto y características de los sistemas integrados de gestión. El mercado de los ERP. Análisis económico y factores clave para la implantación.
Otras aplicaciones de las TIC en el ámbito empresarial.	Gestión de las relaciones con los clientes. Herramientas para el trabajo colaborativo. Sistemas de gestión documental. Herramientas de gestión de procesos. Aplicaciones basadas en dispositivos móviles.
Business intelligence y sistemas de ayuda a la decisión.	Conceptos y herramientas de Business Intelligence. Explotación de la información y cuadro de mando. Herramientas de apoyo a la toma de decisiones.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Tutoría en grupo	6	0	6
Trabajos tutelados	4	100	104
Trabajos de aula	4	0	4
Sesión magistral	12	0	12
Prácticas en aulas de informática	22	0	22
Pruebas de respuesta corta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodologías

Descrición

Tutoría en grupo	Tutorías destinadas a resolver dudas y orientar a los alumnos en la adquisición de las competencias de la materia.
Trabajos tutelados	Aprendizaje autónomo. Lectura y preparación previa de las clases teóricas y prácticas por parte del alumno, con objeto de asimilar los contenidos de la materia y preparación de las pruebas evaluables
Trabajos de aula	Desarrollo de casos/ejercicios y debate en el aula bajo las directrices y supervisión del profesor.
Sesión magistral	Lección magistral participativa, con material de apoyo y medios audiovisuales. El profesor explicará los diferentes temas y puntos que conforman el programa, pero a la vez motivará la participación activa en clase, tratando de intercalar el uso de su palabra con intervalos de diálogo profesor-alumno. Esta participación activa provendrá de dos ámbitos; por un lado, de las posibles dudas o comentarios que pudieran surgir por parte del alumno como consecuencia de la explicación del profesor; por otro, será el propio profesor quien también pueda lanzar preguntas y planteamiento de casos al auditorio, tratando con este elemento dinamizador de conseguir respuestas y generar debate que lleve al enriquecimiento de la exposición.
Prácticas en aulas de informática	Propuesta y/o exposición de casos prácticos con utilización de las herramientas informáticas necesarias.

Atención personalizada

	Descripción
Tutoría en grupo	Tiempo reservado para orientar, supervisar, atender y resolver dudas del alumno en su proceso de adquisición de las competencias de la materia y en la presentación de las actividades o trabajos propuestos.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Competencias Avaluadas
Trabajos tutelados	Realización de un trabajo práctico sobre un tema relacionado con los contenidos de la materia	20	CG1 CG2 CG5 CG6 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT2 CT3

Trabajos de aula	Se controlará la asistencia y participación en actividades planteadas en los términos que especifique el docente	10	CG1
			CG2
			CG5
			CG6
			CG9
			CG10
			CG11
			CG13
			CG14
			CE1
			CE3
			CE10
			CE13
			CE14
			CE16
			CT1
			CT2
			CT3
Prácticas en aulas de informática	Se controlará la asistencia y participación en actividades planteadas en los términos que especifique el docente	10	CG1
			CG2
			CG5
			CG6
			CG9
			CG10
			CG11
			CG13
			CG14
			CE1
			CE3
			CE10
			CE13
			CE14
			CE16
			CT1
			CT2
			CT3

Pruebas de respuesta corta	Preguntas cortas sobre los contenidos desarrollados en la materia.	60	CG1 CG2 CG5 CG6 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT2 CT3
----------------------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar la materia se requiere obtener como mínimo 4 puntos en el examen final (puntuado sobre 10). En caso de no superar el examen, la nota final de la asignatura será la resultante de expresar la nota obtenida en el examen en una escala de 10 puntos. La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, ...), se mantiene en la convocatorias de Junio y Julio del curso académico en vigor pero NO se guardará para cursos sucesivos. Los alumnos que opten por seguir la evaluación NO continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con el resto de los alumnos. En este caso, los alumnos deben indicarexpresamente su deseo de no seguir la evaluación continua a principio de curso (durante el mes de SEPTIEMBRE).

DECÁLOGO DE BUENAS PRÁCTICAS: 1. Puntualidad. No se permitirá el acceso y salida a clase una vez que el profesor haya entrado en el aula. 2. No está permitido hacer uso de teléfonos móviles durante las sesiones de trabajo. Éstos deben estar desconectados. 3. No está permitido comer ni beber (salvo agua) en clase. 4. Es imprescindible asistir a las sesiones de aula con el material necesario (tales como manual, apuntes, enunciado de la práctica, entre otros). 5. El plagio total o parcial en las actividades entregadas conllevará la invalidación de las mismas. 6. Es imprescindible cuidar la gramática, redacción y ortografía de las actividades entregadas. El incumplimiento de esta norma conllevará la invalidación de las actividades. 7. Para la realización de los exámenes solo se permite el uso de elementos de escritura y calculadora. 8. El alumno deberá presentarse al examen debidamente identificado, con el D.N.I o pasaporte, no siendo válido ningún otro documento. 9. Todos los exámenes deberán ser entregados a su finalización y bajo ningún concepto serán sacados fuera del aula. 10. La revisión de exámenes tendrá lugar únicamente en el horario y lugar establecido por el profesor. En caso de incumplimiento de las normas anteriores, el profesor podrá adoptar las medidas que estime oportunas dentro de la legislación vigente.

Fuentes de información

Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon, Management Information Systems, 13 edition (January 14, 2013), Prentice Hall

Álvaro Gómez Vieites y Carlos Suarez Rey, Sistemas de Información. Herramientas prácticas para la gestión empresarial., 2011, RA-MA Editorial

Paige B., Business Driven Information Systems, 4ª edition , 2014, McGraw-Hill/Irwin

Efrain Turban et al. , Business Intelligence: A managerial approach, 2011, Prentice Hall-Pearson

Ted Shelton, Business models for the social mobile cloud : transform your business using social media, mobile Internet, and cloud computing , 2013, Hoboken, N.J. : John Wiley & Sons, cop. 2013

Recomendaciones

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la

clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Marketing responsable				
Materia	Marketing responsable			
Código	V03G020V01930			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	González Vázquez, Encarnación			
Profesorado	González Vázquez, Encarnación			
Correo-e	egzlez@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.	- saber hacer
CG1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber - saber hacer
CG5	Habilidades de comunicación oral y escrita	- saber hacer
CG9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	- saber - saber hacer
CG13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	- saber
CE14	Elaborar los planes y políticas en las diferentes áreas funcionales de las organizaciones	- saber hacer
CT3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	- saber hacer - Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar la relación entre la empresa y su entorno . Ser capaz de evaluar su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial	CB3	
Ser capaz de distinguir entre los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones, incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección	CB3	
Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	CB3	
Adoptar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales	CB3 CE14	
Resolver de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, planteamiento y solución de los problemas empresariales	CB3 CG13 CE14	
Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	CB3 CG1 CG13	
Recoger información y ser capaz de analizarla y sintetizarla	CB3 CG1 CG5	
Aplicación de pensamiento crítico y autocritico	CG9 CG13 CT3	

Ser capaz de comunicarse correctamente a través de la palabra y de la escritura	CB3 CG5 CG13
Demostrar habilidades de comunicación a través de Internet y el manejo de herramientas multimedia	CG5 CG13
Tener capacidad para comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo escuchar, negociar, persuadir y realizar presentaciones	CG5 CG9 CT3
Ser capaz de desarrollar trabajo en equipo sobre proyectos que se planteen en la materia	CG9
Elaboración de informes sobre situaciones concretas de empresas y mercados	CG9 CG13 CE14 CT3
Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	CG1 CG5 CG13 CE14
Los estudiantes deben poseer habilidad para gestionar de forma efectiva los tiempos para el desarrollo de la planificación y gestión de los diferentes proyectos	CG9 CG13 CE14 CT3
Compromiso con el voluntariado social	CG9 CT3
Compromiso ético en el trabajo	CT3

Contenidos

Tema	
1. Ética y filosofía de la RSE	Ética y economía. Ética en la gestión de las organizaciones. Ética aplicada a la empresa. Responsabilidad: definición e implicaciones
2. RSE y desarrollo sostenible	concepto de desarrollo sostenible y medio ambiente. Hacia un nuevo modelo de desarrollo sostenible. Las relaciones entre los agentes implicados
3. El marketing y la RSE. Lo social como estrategia de marketing	La RSE en el campo del marketing. El marketing y la sociedad. Dimensiones específicas de la RSE en el marketing
4. Marketing 3.0	Por qué el marketing 3.0? La era de la participación y el marketing de colaboración. La paradoja de la era de la globalización y el marketing cultural. La era de la sociedad creativa y el marketing espiritual.
5. Futuro modelo para el marketing 3.0	El futuro del marketing: horizontal, no vertical. El modelo 3i. Cambio al marketing de valores. marketing 3.0: el significado del marketing y el marketing del significado
6. Estrategias de marketing responsable	Transmitir la misión a los consumidores. Transmitir valores a los empleados y al canal de distribución. Transmitir la visión a los accionistas. Aplicaciones del marketing responsable

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Tutoría en grupo	5	5	10
Presentaciones/exposiciones	25	25	50
Debates	5	10	15
Otros	0	20	20
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	15	30
Pruebas de tipo test	6	19	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Tutoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para asesoramiento/ desarrollo de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje
Presentaciones/exposiciones	Exposición por parte del alumno ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre los contenidos de la materia o los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Pudiéndose llevar a cabo de manera individual o en grupo.

Debates	Charla abierta entre un grupo de estudiantes. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, el análisis de un caso ...
Otros	Realización de voluntariado social en cualquier institución de la comunidad y realizar una valoración de la comunicación responsable que se realice
Resolución de problemas y/o ejercicios	Actividad en la que se formulan problema y/o ejercicios relacionados con la materia. E alumno debe obtener las soluciones adecuadas o correctas mediante la utilización de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados.

Atención personalizada

Descripción
Tutoría en grupo Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para asesoramiento/desarrollo de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Competencias Avaluadas
Resolución de problemas y/o ejercicios	Actividad en la que se formulan problema y/o ejercicios relacionados con la materia. E alumno debe obtener las soluciones adecuadas o correctas mediante la utilización de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados.	15	CB3 CG1 CG5 CG9 CE14 CT3
Presentaciones/exposiciones	Exposición por parte del alumno ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre los contenidos de la materia o los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Pudiéndose llevar a cabo de manera individual o en grupo.	15	CG1 CG5 CG9 CG13
Debates	Charla abierta entre un grupo de estudiantes. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, el análisis de un caso ...	10	CB3 CG5 CG9 CG13
Otros	Realización de voluntariado social en cualquier institución de la comunidad y realizar una valoración de la comunicación responsable que se realice	10	CG9 CT3
Pruebas de tipo test	Pruebas para evaluar las competencias adquiridas que incluyen preguntas cerradas con diferentes alternativas de respuesta. Los alumnos seleccionan una respuesta entre un número limitado de posibilidades.	50	CB3 CG1 CG5 CG9 CG13 CE14 CT3

Otros comentarios e avaluación de Xullo

Las personas que no realicen la evaluación continúa deberán para poder presentarse al examen final, llevar a cabo un trabajo sobre marketing responsable (tanto teórico como empírico) y necesariamente realizar las 20 horas de trabajo social

Fuentes de información

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Investigación comercial/V03G020V01701

Marketing sectorial/V03G020V01910

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403
Dirección comercial II/V03G020V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión bancaria				
Materia	Xestión bancaria			
Código	V03G020V01931			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Huarte Galbán, Cecilio			
Profesorado	Huarte Galbán, Cecilio Lago Velando, Ángeles			
Correo-e	chuarte@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de xestión bancaria pretende ofrecer ao alumno unha visión completa do sistema bancario actual e do proceso de xestión do negocio bancario: operacións, análises dos resultados e xestión do risco.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	- Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	- Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	- saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	- saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	- saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	- saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	- saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	- Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Adquirir os coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das entidades bancarias.	CG1 CG2 CG3 CG8 CG14 CE3 CE6 CE8 CE10 CE12 CT5
Analizar interrelacións existentes entre as entidades bancarias e as empresas.	CG1 CG2 CG3 CG8 CG14 CE2 CE3 CE6 CE7 CE12 CT3 CT5
Posuír os coñecementos sobre o marco *regulatorio do sistema bancario español.	CG1 CG2 CG14 CE2 CE3 CE15 CT3 CT5
Comprender as diferentes operacións bancarias e analizar o custo, rendemento e fiscalidade das devanditas operacións aplicando a análise matemática-financeiro.	CG1 CG2 CG3 CG14 CE2 CE3 CE6 CE7 CE8 CE15 CT1 CT3 CT5
Determinar e analizar as marxes, cocientes de eficiencia, solvencia e rendibilidade económica-financeira das entidades bancarias.	CG1 CG2 CG14 CE2 CE3 CE6 CE7 CE10 CE15 CT3 CT5

Contidos

Tema	
O SISTEMA BANCARIO E A SÚA CONTORNA	O sistema financeiro: características xerais. O sistema financeiro español: funcionamento e estrutura. O sistema bancario: institucións e situación actual.
A NEGOCIACIÓN BANCARIA	O proceso de negociación coas entidades bancarias. O balance banco-empresa.

PRODUTOS BANCARIOS DE ACTIVO	Préstamos bancarios. A póliza de crédito. Operacións de desconto de efectos e documentos. Anticipo de créditos. O *factoring. O arrendamento financeiro. O *confirming.
PRODUTOS BANCARIOS DE PASIVO	Depósitos bancarios. Títulos bancarios. Produtos financeiros fóra de balance: Investimento colectivo, plans e fondos de pensións e operacións de seguro.
SERVIZOS BANCARIOS E MEDIOS DE PAGO	As *trasferencias bancarias. O cheque. O aval bancario. Os cartóns bancarios. Os servizos bancarios nos mercados de activos financeiros.
A RENDIBILIDADE E O RISCO NAS ENTIDADES BANCARIAS.	Estados *economicos-financeiros dos bancos. Principais cocientes da actividade bancaria. O risco nas entidades bancarias: sistemas de medición e control.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	29.25	51.75
Prácticas en aulas de informática	27.5	68.75	96.25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Clases teóricas. Exposición dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Prácticas en aulas de informática	Clases prácticas en grupos reducidos. Resolucións de casos reais do mercado bancario, empregando ferramentas informáticas.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Atención a preguntas e dúbidas expostas polo alumno sobre os conceptos teóricos explicados e actividades propostas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas en aulas de informática	Realización dunha proba, ao final do cuadrimestre sobre as prácticas realizadas	20	CG1 CG2 CG3 CG14 CE2 CE3 CE6 CE7 CE15

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dunha proba presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a parte teórica (40%) e sobre a parte práctica (60%) da materia.	80	CG1 CG2 CG3 CG8 CG14 CE2 CE3 CE6 CE7 CE8 CE10 CE12 CE15 CT1 CT3 CT5
--	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>Para a segunda convocatoria gardarase a nota correspondente aos apartados "Sesión maxistral" e "Prácticas en aulas informáticas".</p>

Bibliografía. Fontes de información

Sebastián González, A., Gestión bancaria. Factores claves en un entorno competitivo., McGraw Hill, 2010

Mª del Carmen Valls Martínez, Operaciones financieras avanzadas., Pirámide, 2013

Cuervo, A., Manual del Sistema Financiero español., Ariel, 2014

Tomás Campá, J., Cómo analizan las entidades bancarias a sus clientes, Gestión, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V03G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html			
Descrición xeral	Trabaja tutelado que demostra a adquisición de competencias do grao			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	- saber facer
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	- saber
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	- saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	- saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	- saber
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	- saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	- saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	- saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	- saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	- saber
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	- saber

CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	- Saber estar / ser
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	- saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	- Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender de forma sistemática y crítica una temática, problema o ámbito de estudio, incorporando marcos teóricos y conocimientos disponibles, así como juicios que incluyan una reflexión de carácter social, científica y/o ética.	CB1 CB2 CB4 CB5 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7
Aplicar procesos y procedimientos para recoger, analizar e interpretar datos e información relevante de manera metódica en orden a generar una conclusión o propuesta dentro de una temática, problema o ámbito de estudio, sostenida por argumentos o razonamientos coherentes.	CB2 CB3 CB4 CB5 CG12 CE11 CE15 CE16
Adquirir compromisos y ejercer responsabilidades personales de carácter profesional, poniendo en práctica hábitos de trabajo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuales complejas durante un periodo de tiempo determinado.	CG13 CG14 CT3 CT4
Elaborar un texto escrito que se ajuste a criterios de calidad y convenciones académicas dentro del área propia de estudio y que recoja de forma sistemática el planteamiento, proceso y resultado del trabajo fin de grado.	CB3 CB4 CG1 CG4 CG5 CE11 CE15
Transmitir los conocimientos y habilidades adquiridas, y presentar de forma rigurosa y convincente el trabajo realizado, de forma escrita y oral.	CB4 CG4 CG5 CE15

Contidos

Tema	
Cada estudante abarcará una temática, problema o ámbito de estudio que constituya el objeto del trabajo fin de grado dentro del área propia del Grado de Administración y Dirección de Empresas	Desarrollar el tema de acuerdo a las sugerencias de los tutores y siguiendo los formatos propuestos por la facultad

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Proxectos	0	150	150
Actividades introdutorias	10	20	30
Traballos tutelados	30	50	80
Traballos e proxectos	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Proxectos	DESARROLLO CENTRAL DEL TRABAJO DE GRADO. Actividad autónoma pero tutorizada, en la que cada estudiante lleva a cabo la realización de un proyecto para resolver un problema o abordar una tarea mediante la planificación, diseño y realización de una serie de actividades basadas en la recopilación y la investigación.
Actividades introductorias	Diseño del trabajo, recopilación, descripción y análisis de fuentes y/o bibliografía.investigación.
Traballos tutelados	Tutoría personalizada

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Actividades introductorias Traballos tutelados
Proxectos	Actividades introductorias Traballos tutelados
Actividades introductorias	Actividades introductorias Traballos tutelados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos e proxectos	Presentación e defensa individual do traballo e os seus resultados co un informe do tutor sobre a evolucion e realizacion do traballo	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG4 CG5 CG12 CG13 CG14 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE11 CE15 CE16 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

<http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html>

Recomendacións